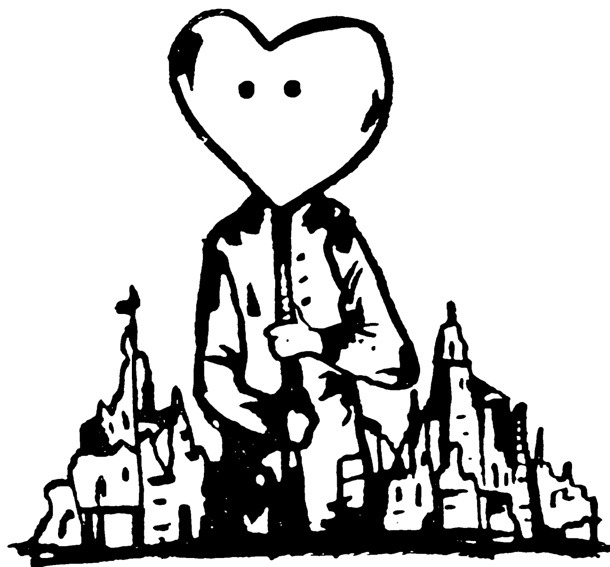
GINTARAS PATACKAS

Lampėdžių karjero paslaptis

Gulago univermagas

GINTARAS PATACKAS

Lampėdžių karjero paslaptis

Gulago univermagas

Novelės
Pjesė
Poezija

VILNIUS
1991

UDK 888.2-32
Pa358

4702390206—154
M852(08)—90 65—91

ISBN 5—415—00758—X

Nėra Laimos po alyvom

PRARASTAS KŪNAS

— Aš tau daugiau netrukdysiu. Gyvenk sau, kaip nori, bet daugiau mano kojos nebus čia...

Jis pasikasė šlaunį dirbtinės rankos pirštu ir nusišypsojo: laisvė, ilgai trokšta laisvė beldžiasi jo krūtinės narvan.

— Beprotis! — kimiu balsu karktelėjo papūga, kai jis išėjo trinktelėjęs durimis. — Ar paduos kas šiuose namuose žmogui gerti?..

Nuo medžių krito slyvos ir obuoliai. Pakėlęs vieną, triaukštelėjo plieniniais dantim ir ėmė kurti maršrutą.

— Pirmiausia sėsiu į troleibusą Nr. 1 ir iki galo... Paskui pro Panemunės pušyną, pro elektrinės užtvanką, po to keliausiu iki pirmos pakeleivingos trobelės, ten pernakvosiu, o toliau — matysim.

Mišku jį lydėjo du šunys: rudas ir juodas. Rudas neturėjo kairės akies, juodam buvo nukirsta uodega... Taip besišnekučiuodami jie praėjo pro užtvankos pylimą. Apačioje šniokštė vanduo, kuriame knibždėjo žuvys, milijonai žu-

vų, visos gražios, visos kaip viena. Pats jis sau šiuo metu neatrodė nei gražus, nei patenkintas. Maudė kulkšnį ir sopėjo sielą. Čia, šioje ūksmingoje vietoje, šunys jį ir paliko. Suprato, kad jų teritorija baigiasi, o jo — prasideda.

Sutemus jis apsistojo vienoje kaimo trobelėje išsiklaipiusiais langeliais. Šeimininkai — vyras ir moteris — smalsiai apžiūrinėjo svečią. Tokio jiems dar neteko matyti.

— Iš toli būsi? — paklausė vyras, rūkydamas netikrą tabaką, nuo kurio dvokė visi kampai.

— Iš Kauno, — atsakė jis, pavargusiai sėdėdamas ant kėdės ir dairydamasis aplinkui. Kai kas jam kėlė įtarimą. Pvz., laikrodis, kuris nėjo, o važiavo. Bene plėšikų landynėn jis bus papuolęs.

— Ne jau, ne! — tarsi atspėjusi jo mintis, nusišypsojo moteriškė, bet jos akyse buvo kažkas negera. — Mes ne tokie... Pas mus gausi ir pavalgyti, ir atsigerti. Ilsėkis, kiek širdis geidžia.

Sukniubęs ant šiaudų kūlio kampe, jis akimirksniu užmigo. Pabudo nuo melsvos šviesos, giliam vidurnakty nutvieskusios kambarį; nekrutėjo, tik pramerkė vieną akį.

Kambarys buvo pilnas prigužėjęs žmonių, kurių veidai nekėlė pasitikėjimo. Ant stalo gulėjo numirėlis, o jo rankose, sunertose ant krūtinės, liepsnojo žvakė. Numirėlio veidas buvo kažkur

matytas. Įsižiūrėjo dar daugiau ir atpažino savo veidą.

— Nikodemas mirė, tegyvuoja Nikodemas! — pasakė šių namų šeimininkas, apsisupęs raudona mantija. — Kūnas jam dabar nereikalingas — jis patikėtas ano pasaulio buvėjams. Valgykime jį ir gerkime, mieli svečiai. Kito tokio nebus... — ir smeigė peilį Nikodemo krūtinėn. Numirėlis atsiduso, ir raudona čiurkšlė ištryško tiesiai į pakištą taurę. Visi klegėdami puolė draskyti kūną dantimis, pirštais ir peiliais.

Tuo tarpu tikrasis Nikodemas bailiai gulėjo ant šiaudų kūlio ir sekė šiurpulingus įvykius. Ištrūkti iš čia negalėjo, nes kūno nebeturėjo. Tad apsiribojo tik inkštimu ir gargaliavimu, ir siaubas plėtojosi jo sieloje. Suprato, jog niekada nebegrįš į namus.

Pasibaigus puotai, šeimininkas surinko kaulus ir pakasė po obelim...

Tik šitokiu būdu Nikodemas dar galėjo atgauti save. Vargais negalais paryčiais išspruko iš trobos ir ėmė pirštais rausti žemę prie obelies. Koks buvo jo nustebimas, kai kaulų vietoje rado mažulytį berniuką, kuris priliestas graudžiai suinkštė.

Žemė padarė savo. Kadangi neseniai buvo palyta, kaulai greitai prigijo ir, gyvybės veikiami, grąžino Nikodemui tai, ką jis buvo praradęs.

Nikodemas netruko užaugti ir tapti gražiu jaunuoliu. Pasistatė trobą miške, surentė klėtį ir gyveno sau pasiturinčiai. Tačiau viena įsikalė visiems laikams — užkerėtų vietų reikia vengti. Nes kitaip pragaišinsi ir save, ir kūną — ką be jo žmogus darysi?!.

NELIESKITE VILKŲ AUKSO

Nebaigęs dviejų darbų, pradėjo trečią. Švietė saulė, ir kasti sliekus buvo lengva. Patys geriausi — trijų metrų gylyje.

Netikėtai kastuvas kaukštelėjo į kažką kietą. Akmuo?! Ne! Nuotaika pakilo, kuomet prieš akis pasirodė varinis puodas užlydytu dangčiu.

Namuose pjūkleliu perpjovė puodą per pusę. Gerai, kad namiškių nebuvo, nes, išvydę tokią aukso krūvą, būtų nusukę vienas kitam sprandus.

Esu turtingas, — dingtelėjo pirma mintis. Antra — kur paslėpti? Sužėrė viską į rašomojo stalo stalčių ir apmetė popieriais.

Naktį sapnavo tolimus atogrąžų kraštus, baltas jachtas ir plėšiką, kuris vijosi iš paskos. Galima būtų pasakyti: ginkluotas iki dantų, tačiau dantų nebuvo; bjauri bedantė burna švokštė: matj, otiec, ostanovisj tovarišč!..

Kitą rytą ruduo jau buvo pasitraukęs. Atėjusi žiema bėrė melsvas snaiges, širdyje tyvuliavo tuš-

tuma su auksiniu lotoso žiedu viduryje. Suprato, kad gyvenimas pasikeitė, kad jis — naujagimis.

Už auksinę monetą dantų technikas davė penkis šimtus rublių. Paskui dar suvaikščiojo pas auksakalį ir pusbrolį, kuris ruošėsi išvažiuoti į užsienį. Dienos gale dešimt tūkstančių grynais nemaloniai pūpsojo kišenėje.

Nusipirkęs iš kaimyno „Žigulį", dvi savaites trankėsi pilkais šalies keliais, pavėžėdamas pakeliui sutiktas merginas ir atidžiai rinkdamasis nuotaką; — keturiasdešimt metų, galva pliktelėjusi, bet akyse — jaunystė.

Kuomet sutiko Gražiną, kuri pažadėjo sekti ilgu gyvenimo keliu, reikalai pradėjo virsti į blogąją pusę. Namiškiai per kelias dienas staigiu būdu išmirė, o patį ėmė kamuoti sunki vidurių liga. Trečią dieną po paskutinių laidotuvių Gražina užkėlė nuogą šlaunį ant jo kojų ir sušnabždėjo:

— Darom vaiką! ..

Jis akimirksniu sutiko ir po to ilgus devynis mėnesius laukė paveldėtojo. Auksas tirpo kaip sniegas pavasario saulėje. Buvo liūdna ir graudu, ir jis suprato, kad greit mirs. Kuomet vaikas pasirodė, jo gyvenimo žvakutė vos degė. Nuo naujagimio klyksmo, kuris nuplėšė stogą, mirktelėjo ir suvisai užgeso.

Kuomet jis pasimirė, Gražina vėl atvirto vilke, čiupo gauruotą vilkiūkštį į nasrus ir urgzdama

nubėgo į mišką, kur samanos žalios, o gailiai suteikia kaifą. Apie tai, kad kažkas kažkada buvo žmogumi, niekas net neatminė...

Nelieskite vilkų aukso!

VYRESNIOSIOS KARTOS ŽMONIŲ PRISIMINIMAI

Jonas K. tada dar buvo jaunas vyras. O kuris jaunas nenori būti gražus.

1946 m. liepos mėn. pavakare jis užklydo Zamenhofo gatvėn. Virš vieno namo durų kabojo kirpyklos iškaba. Jonas K. nusprendė apsikirpti.

Už durų buvo tamsu. Švietė du masyvūs krėslai, ant suolo prie durų sėdėjo niūri barzdota žmogysta. Kirpėjo nebuvo. Trenkė pelėsiais, drėgme, šalčiu.

— Sėskis, — burbtelėjo žmogysta.— Kirpėjas tuoj ateis.

Jonas K. patogiai įsitaisė krėsle ir pradėjo apžiūrinėti savo atvaizdą veidrodyje. Buvo pablyškęs ir susikaupęs.

Už širmos pasigirdo neaiški dejonė.

— Kas tai galėtų būti? — sunerimo Jonas K. Dejonė pasikartojo. Jonas K. pajuto, kaip jam pagaugais nueina visas kūnas ir negrįžta. Ketino atsistoti ir išeiti, bet iš už širmos išlindo nešvariu baltu chalatu apsidaręs storulis. Rankose jis laikė skustuvą.

— Apsikirpti? — mandagiai pasiteiravo storulis, bet jo balsas Jonui K. nepatiko.

— Kitą kartą. — Jonas K. jau stojosi iš vietos. — Neturiu daugiau laiko...

— Spėsite! — storulis su skustuvu grėsmingai artinosi prie Jono K. Už nugaros neramiai subrazdėjo barzdyla. — Pas mus neužtruksite.

Už nugaros vėl pasigirdo dejonė, ir Jonas K. suprato, kad delsti nevalia. Stvėrė paltą ir strimgalviais nėrė pro duris.

Netrukus Jonas K. išgirdo, kad areštuota gauja, kuri kirpyklose pjaudavusi žmones. Auka atsisėsdavusi ant krėslo, po kuriuo atsiverdavo liukas į požemius. Paspaudus mygtuką, krėslas su žmogumi griūdavo į rūsį, prieš tai nelaimingajam perpjovus gerklę.

Drabužius ir daiktus plėšikai parduodavo, o kūną išdarinėdavo ir sukimšdavo į dešras. Pokario metais maisto trūko.

Aš gimiau 1951 m. liepos mėn., kada po Jono K. nuotykio buvo praslinkę lygiai penkeri metai. Taigi aš ne, bet tiek Jonas K., tiek jo draugai ir jo bičiulių artimieji, neišskiriant nė mano gimdytojų, yra potencialūs žmogėdros. Beje, ši istorija vyresnės kartos asmenims yra labai populiari, ir ne vieno jų lūpomis pasakojama pirmuoju asmeniu. Man gi belieka tik užrašyti, kiek galima neiškreipiant esmės.

LIEPTO GALAS

Šnekėdamasis pats su savimi, jis priėjo liepto galą. Pažvelgė žemyn — vanduo blizgėjo kaip sidabras. O gal auksas?.. Tokio nepasemsi. Veidas vandenyje irgi žvilgėjo.

— Pavalgęs, — pamanė, — sočiai. Kiek gi tai gali tęstis. Septyneri riebios karvės metai neturi trukti ilgai...

Kažkas artėjo už nugaros. Atsigręžė — moteris, tikriausiai paleistuvė, nes užriko prarūkytais decibelais:

— Praleisk, matj... Painiojasi čia visokie ant kelio...

— Čia liepto galas, — mandagiai atsakė jis. — Kaip matote, priėjau...

— Praleisi ar ne, — moteriškė įsirężė, nubraukdama sėdinčiajam veidą krepšiu, pilnu kliuksinčių butelių, ir žengė priekin...

Susidomėjęs jis žiūrėjo, kaip vandenys susivėrė virš nelaimingos aukos galvos. Nei išgąsčio, nei baimės nejautė, ėmė kvailas juokas. Suprunkštęs į saują, išgirdo, kad vėl kažkas artėja. Atsisukęs pamatė išpurtusiu veidu jūrų valkatą. Šis buvo gerokai paraudęs nuo išgerto bromo.

— Ar čia kelias į Liverpulį? — pasiteiravo ateivis. — Matj...

— Ne, čia liepto galas, — mandagiai atsakė jis, kilstelėdamas užpakalį tiek, kad naujai atėjęs galėtų nekliudomai praeiti.

— Jei girtas, ant kelio nesimai... — nebaigė sakinio ateivis ir, paspringęs žaliais purslais, pasislėpė gelmėje...

— Laikykite vagį, — pasigirdo riksmas krante. Išvydo bėgantį lieptu su kuprine ant pečių, o atokiau — besivejančių žmonių minią su šakėmis ir grėbliais. Bėgantysis bėgo didžiuliais žingsniais kaip elnias, o į vandenį šoko žuvele, rūpestingai prilaikydamas kuprinę. Netrukus ant liepto sutrinksėjo daugybės besivejančiųjų žingsniai...

— Kur jis, niekšas, apvogęs nelaimingąją našlę? — paklausė griežtai storulis raudonu švarku ir nukarusiomis petnešomis, tikriausiai teisėjas. — Sakyk, o tai...

— Ten, — jis mostelėjo į tolumas, kurias iki horizonto gaubė vanduo. — Ten...

Storulis pliūkštelėjo į vandenį, paskui jį visa besivejančiųjų šutvė. Netrukus matiniame upės paviršiuje plūduriavo tik šakės ir grėbliai, kuriuos srovė nunešė į paslaptingus tyrus.

Daugiau niekas nebėjo, ir jam nusibodo sėdėti. Pradėjo mąstyti apie namus, iš kurių išėjo trečią valandą vakaro lygiai prieš dvejus metus penkiasdešimt sekundžių. Taip bent rodė laikrodis. Suprato, kad geriau, kaip ten, niekur neras. Atsistojo, apsisuko ir nuėjo į krantą.

— O — tamsta, — sušuko balsas iš vandens. — Ar tamsta čia neisit?

Tik jis nieko negirdėjo, nes buvo kurčias iš prigimties.

Iš vandens ėmė kilti plikas siaubūnas zombiškom akim. Šio žvilgsnio niekas negalėjo atlaikyti.

Tik ne jis. Jis buvo aklas iš prigimties, kaip kurmis.

Tokiems sekasi! ...Ir kelią jie žino geriausiai!!!

APIE IŠTIKIMYBĘ

Karalienės favoritas nenustygo savo kailyje. Jinai jo nemyli! Ką gi! Bet jis jai parodys!

Išėjo iš rūmų ir pasuko į lūšnynų kvartalą. Senė dar turi būti gyva! Dukatai stačiai svilina jo delnus — už juos gaus to, ko norės.

Senė nužvelgė jį rūsčiu žvilgsniu. Buvo apsiskarmalavusi ir nešvari. Pro trobos langą švietė mėnulis; mėnesiena, — pasakė ji, — tinkamas metas vykdyti savo užmačias. Atkišk delną, — pasakė ji, — krauju sutvirtintas burtas pats geriausias.

Grįžo namo, jausdamas vienatvę ir dusulį krūtinėj. Išvarė iš namų tarnaites, o pats ilgai rausėsi komodos stalčiuose — surinko visus karalie-

nės jam rašytus laiškus ir, susukęs ritinin, sukišo į porcelianinę vazą. Turiu atlaikyti, — mąstė žvelgdamas į veidrodį, kuris pirmąkart neatspindėjo nieko, — esu dar jaunas.

Po to supylė senės pagamintus nuodus į vazą su laiškais. Iš jos pasigirdo gaili dejonė...

Karalienė aiktelėjo ir susmuko ant kilimo. Nunešta į miegamąjį, pradėjo skleisti šviesą — taip sušvinta žvakė prieš užgesdama. Netrukus ji išnyko susirinkusiems aplink dvariškiams iš akių.

— Marta, — tarė favoritas, — atėjai pas mane paskutinį kartą. Paskutinį kartą aš tave mylėsiu, po to galiu būti ramiai nukirsdintas.

Karalienė nesusivokdama dairėsi aplink. — Kaip tu drįsai mane čia atsitempti, — be garso judėjo išblyškusios lūpos. Ji buvo tarsi čia ir ne čia — kūnas, kurio dvasia paralyžiuota. Žmogysta sekė ją kaip voras musę.

Tačiau puotos sulaukti jam neteko: pasigirdo baisus riksmas, ir karalienė dingo iš akių. Po to subraškėjo laužiamos durys, muškietininkų būrys įsiveržė į kambarį, ir piktadarys po dviejų su puse valandos buvo nukirsdintas.

O buvo taip! Karalius, sužinojęs, kad žmona dingo, liepė visus pakelti ant kojų. Netrukus į rūmus, praradusi šėtono užtarimą, buvo atvesdin-

ta senė ir, perėjusi per budelių rankas, viską prisipažino. Tada ją įvertė į dingusios karalienės lovą ir ėmė laistyti šv. vandeniu. Klykė nežmoniškai ir netrukus nukeliavo į pragarus. Piktųjų jėgų galia baigėsi, ir nepaprastas gaisras apėmė kambarį. Visi stovėjo, kaip stabo ištikti. Spindulių pluošte išniro persišviečiantis karalienės kūnas. Netrukus ji jau galėjo ištarti pirmuosius žodžius savo mylimam vyrui, kuriam buvo neištikima. Tai, kad ji keliavo tokiu neįprastu būdu, išnykdama vienoj ir atsirasdama kitoj vietoj, buvo galima paaiškinti tik neištikimybe.

Būkite ištikimos, dorosios žmonos, ir šio pasaulio siaubūnai nedrįs prisiliesti savo nešvariomis rankomis prie jūsų drabužių! Dora yra veidrodis, ir jokios juodųjų jėgų ietys neišdrįs jo sudaužyti!

Tai aš jums pasakoju, žvelgdamas į mylimą savo mirusios moters portretą. Ji buvo šventa moteris, ir todėl mano širdyje atbunda patys brangiausi prisiminimai. O tai, kaip žinoma, stiprina žmogų.

NĖRA LAIMOS PO ALYVOM

Nėra Laimos po alyvom! Nėra, ir viskas! Ir po jazminais nėra! O buvo! . .

Alyvas ji labai mėgo. Mėgo sėdėti po jomis. Retkarčiais ir mane pakviesdavo. Bet aš atsisakydavau.

Aš išdidus. Nors tai kažin kiek kainuotų! Į žmogų man — nusispjaut. Tik ne į Laimą...

Kartą nešiausi kišenėje sumuštinį. Girdžiu — iš alyvų Laima rėkia:

— Tamsta eik šen! Pasėdėsime...

Tąsyk mano širdis neišlaikė — prisėdau. Virš krūmo suokė Lakštingala — Širdžiažudys. Atidaviau Laimai sumuštinį ir atsiguliau ant žolės. Ir ji prigulė. Taip aš supratau, kad į mano širdį atėjo meilė N.

Meilė N. yra nepaprastas jausmas. Norisi karstytis po balkonus ir nusukinėti nuo stogo kaimynų antenas, kad jie nematytų Lenkijos. Tegu žiūri programą „Laikas". Štai kokia yra meilė N. — negailestinga.

Tas alyvų krūmas, po kuriuo mes sėdėjom, buvo mažas, 1 m^3 apimties augalas dykvietėje prie nugriauto ponios M. namo. Jis mums tarnavo pastoge.

Greit mums prireikė didesnių krūmų, ir mes persikraustėme į Botanikos sodą. Būdavo, einu sau švilpiniuodamas, o Laima iš po alyvų šaukia:

— Sumuštinį atnešei?

— Su netikru zuikiu iš šernienos tiks? — klausiu.

— Geriau būtų iš briedienos, — sako Laima, kimšdama paskutinį gabaliuką.

— Kodėl?

— Todėl, kad briedis su ragais...

Aš pradžioj nesupratau, kuo čia dėti tie ragai. Bet vieną rytą nubundu — galvą skauda. Veidrodyje matau — du ragiukai ant kaktos dygsta. Manau sau, Laima paaiškins, ką tai reiškia. Einu prie alyvų, o jos ten nėra. Nėra Laimos po alyvom. O ragai auga, sunkėja. Gal po obelim mano Laima sėdi, galvoju. Deja!.. Nei po kriaušėm, nei po slyvom, nei po maumedžiais. Radau Laimą agurkų lysvėje.

— Padėk man, — sakau. — Ragai išdygo...

— Nepadėsiu, — ji juokiasi, — nemyliu tavęs.

Čia privažiuoja juoda Botanikos sodo direktoriaus „Volga", atsidaro durelės, Laima įsėda vidun ir sako: „Čiau, daugiau nebe..."

Taip aš jos daugiau nebe... Kaip ir kitų žmonių! Mat vaikščiot tarp jų su ragais gėda. Persikrausčiau į Labanoro girias. Ganausi žemuogių pievelėj, geriu girtuoklių vyną. Visai neblogai gyvenu. Turiu pažįstamą stirną ir retkarčiais nueinu pas ją su laukinių morkų pundeliu. Ji mane guodžia, kad pavasarį ragai nukris ir ataugs naujesni, gražesni.

O su alyvom — ypatingas santykis. Labanoro girioje jos išnyko — ne be mano pagalbos. Mat Laimos po jom ieškau. Kaip tik pažiūriu į alyvų krūmą, iškart nudžiūsta. Sakau, kas čia toms akims pasidarė. Gal toliaregystė artėja?..

TECHNIKA

— Kas yra Kupidonas? — aš klausiu savęs, žiūrėdamas į nuogo sparnuoto berniuko biustą. — Gyvenime tokių nebūna!

Suzvimbė nematoma strėlė, ir mano širdis krūptelėjo tarsi sužeistas paukštis. Gili dejonė išsiveržė iš mano krūtinės, ir aš nualpau.

Atsibudau jos glėbyje, nešamas iš parodų salės į tarnybines patalpas. Pažvelgiau į jos veidą ir vėl nualpau. Ji buvo graži kaip rožė, o aš sveriu nemažai. Išties neįtikėtina, kiek kartais žmogui atsiranda sveikatos.

Prisimenu, kaip kartą įveikiau šešių metrų aukščio moterų kalėjimo sieną. Sustok, neklaužada, — šaukė mano motina, kuri dirbo kalinių prižiūrėtoja ir buvo čia mane atsivedusi pagąsdinti, kad aš netapčiau toks, kaip šios gyvenimo sutremptos būtybės.

Tiek to, užtenka grimzti į prisiminimus. Laikas atsipeikėti. Pramerkiu akį — mano gelbėtoja stovi ir šypsos.

— Na kaip, jau geriau? — klausia, o jos krūtys pūpso virš mano galvos, vienu ketvirčiu nuogos per dekoltė iškirptę.

— Geriau! Noriu tavęs...

— Ne iš karto, ne iš karto... Atsipeikėk, sukaupk jėgas...

Netrukus mes, sukaupę jėgas ir susikabinę už rankų, žygiavome per pavasarinius gazonus į miesto pakraštį, ten, kur nėra žmonių.

Man patinka intymios vietos, bet tuo metu aš dar nebuvau pradėjęs intymaus gyvenimo. Mokslas, studijos, gyvenimas bendrabutyje, — patys žinot, kas trukdo jaunam žmogui. Visos iki šiol mano sutiktos moterys buvo šaltos, kaip šaltoji ugnis ant naujametinės eglutės.

Šita — ne! Šita stačiai degina! Sėdime ant suoliuko, kertame sumuštinius, aš rodau iniciatyvą, jinai — neatsilieka.

...Ir užkukavo gegutė!!!

Virpindamas mažyčius ažūrinius sparnelius, Kupidonas išskrido iš pušų užuolandos ir su pasigėrėjimu žiūrėjo į atliktą darbą. Du jauni kūnai, užmiršę viską — mokslą, darbus ir tėvų perspėjimus, atradinėjo gyvenimo paslaptis. „Kad man taip kada", — pagalvojo ir prisiminė gyvybės žemėje pradžią. Jos pabaigos pats nežinojo, nors išmanė daugiau už paprastą mirtingąjį. Be to, puikiai suvokė savo galimybes. Vien šaudymu iš lan-

ko netoli tenueisi. Ir strėlės, deja, baigėsi, o iššautų ištraukti nebegalima. Reikia kažką daryti...

Mes su Violeta esame jam be galo dėkingi. Po dvidešimties metų jis paleido į mano vaikų širdis revolverio kulkas, ir mes susilaukėme anūkų...

Taip, gyvybė žemėje niekada nesibaigs. Technika, technika...

RAUDONOSIOS ARMIJOS DIENOS

Mėnesinės prasidėjo taip netikėtai, kad aš nespėjau net cyptelėti. Mano baltosios gražiosios kojinės pasruvo krauju, o atsigręžusi į sieną, pastebėjau paniekinamą voro šypseną.

— Tai ką, kenčiam? — pasakė jis falcetu, primenančiu negimusio kūdikio čiulbesį.

— Tylėk, niekše, — sviedžiau į jį kelnaites, ir jis nutilo amžiams.

Buvo antra savaitės, kai negalima praustis, diena. Mat padariau įžadus nesibučiuoti su Pastaroku iki pirmadienio. Nųsisukau nuo savęs ir išėjau į gatvę.

Gatvėje visi kasinėjo lobius: žmones buvo apėmusi aukso karštligė, o ne švento Vito šokis. Pamaniau, kad laiku pamiršau kastuvą, ir todėl netrukdoma galėsiu nueiti iki sanepidstoties. Vėjas buvo palankus ir trenkė orgazmu, kaip šau-

nūs duobkasiai į laidotuvių būgnus. Perkarusi katė išniro skersgatvyje ir vėl paniro į nesibaigiančią žmonių jūrą — juos pribaigti galėjo tiktai infliacija. Kvepėjo sertifikatais ir dinamitu, todėl mano kojoms buvo lengva žingsniuoti, nors iš paskos driekėsi ilgas raudonas pėdsakas. Buvo tikra to žodžio prasme — Raudonosios Armijos dienos.

— Ką nužudėte, madam? — paklausė mielas mažylis, čiulpiantis suledėjusį pirštą. — Ar negalėčiau kuo nors padėti?

— Paremk pinigais, jeigu gali, — išlemenau sušilusi ir nuvargusi ir atsisagsčiau gorsetą. Kvėpuoti pasidarė daug lengviau.

Mažylis ištiesė saują monetų, ištekintų iš metalinių rublių. Sukišau jas už liemenuko ir žvangėdama pasiekiau barą. Barmenas — storas ūsuotas vyriškis su nukarusiomis krūtimis — kliūstelėjo stiklan taurę ašarų, riedančių per nedažytus jo skruostus, ir nusičiaudėjo, nes nusiperdęs buvo daug anksčiau. Aš irgi buvau nusiperdusi visuomenės veikėja, todėl netrukus kaip lygus su lygiu mudu galėjom šnekučiuotis apie ištikusią mane nelaimę.

— Jaunystėje man irgi taip būdavo, — pasakė barmenas, santūriai griežsaid dantimis mozūrų polką, — bet paskui tariau sau griežtą ne. Ir, kaip jūs manote, — iki šiolei. . .

— Iki šiolei tai iki šiolei... — pasakiau jam, vėl sunerimusi dėl upeliais žliaugiančio kraujo. — Bet kas bus paskui? ..

— Kas bus, tą krikštysim... — linksmai pasakė barmenas ir numirė. Man beliko tik tyliai pasišalinti.

— Vis geriau negu vaikas, — mąsčiau, vaikštinėdama ratu apie Soborą. — Vis dėlto, koks jis didelis... — dar kartą tariau sau, jau mąstydama apie nueitą gyvenimo kelią, pažymėtą leukocitais ir eritrocitais. Taip tęsėsi ligi tol, kol mane areštavo pravažiuojantis sunkvežimis su čigonais, panašiais į praėjusio amžiaus babiloniečių karius. Kompanija buvo nuostabi ir tvarkinga, ir netrukus mano negalios baigėsi. Suvyniota į gysločius ir trauklapius, pajutau traukulius praeinant ir vėl pasijutau pilnaverte moterim. Šiuo metu aš dirbu troleibusų parke ir apie tai, kas man buvo, net neprisimenu. Viskas gerai, kas gerai baigiasi...

VEIDRODINĖ ISTORIJA

Dantų šepetukas paraudo nuo kraujo. Pusę metų Marijus buvo nevalęs dantų — ir še tau, kokios smegenys. Norėjosi keiktis, bet burna buvo pilna pastos. Pilna pastos buvo ir vonia,

ir virtuvė, ir prieškambaris, ir 10 m^2 gyvenamo ploto. Marijus valėsi dantis.

— Ne prieš gera tai, — mąstė kaktusas ant palangės, žvelgdamas į išrasojusią vyro kaktą. — Matyt, nustojo neapkęsti moterų. Į medžioklę... O kaklaraištis — tinka.

Prie alaus baro stovėjo nepaprasta gražuolė. Marijus seniai jau tokios nebuvo matęs. Kad taip man tokią!

— Susipažinkim! — tarė Marijus, atkišęs platų jūreivišką delną su stambiu žiedu ant bevardžio. Mergina taip suspaudė jo ranką, kad akyse ištryško ašaros.

— Kur aš jus mačiau? — paklausė mergina. — Ar tamsta nesifilmavai filme „Kažkas atsitiko"?

— Taip, — suglumo Marijus, suprasdamas, kad sako netiesą. Maža kas gali atsitikti, vyrai ne viską savo gyvenime prisimena. Tačiau jis jautė merginą širdimi, ir jam buvo gera — uch.

— Eime į „Tulpę" išgerti kavos, — pasakė mergina. — O paskui pas mane į dirbtuvę paragauti šampano ir pažiūrėti paveikslų. Aš norėčiau jus nutapyti...

Marijus sutiko. Jam kaip proletarui buvo įdomus menininkų gyvenimas. Svaigdamas nuo kunkuliuojančio gyslose šampano, jis suprato, kad neatsilaikys prieš merginos grožį ir patrauklumą. Paveikslai kaip stebuklingos kortos plūduriavo prieš akis, ir Marijus grimzdo tarsi į gilų sapną.

Išbudino beldimas į duris.

— Nekreipk dėmesio, — tarė meiliu balsu mergina ir, priėjusi prie durų, paklausė rūsčiu balsu: „Kas ten?"

— Aš, tavo vyras! Atnešiau gėlių...

— Netrukdyk, aš dirbu. Užeik rytoj 11 val.

Marijus lėtai davėsi nurenginėjamas, į akis tvokstelėjo kvepalų ir tabako kvapas, o švelnios rankos, glamonėjančios visą kūną, neleido atgauti amo.

— Tu nemesi manęs, tiesa? — paklausė ir atsidavė begaliniam polėkiui. Pagaliau pamažu ėmė suprasti, kas tai yra menas ir ko vertos moterys.

Dieną, stovėdamas prie staklių ir leisdamas per rankas produkciją, negalėjo išsivaduoti iš šviesių svajonių. Gyvenimas vėl tapo mielas ir gražus.

Mergina įsūnijo Marijaus kūdikį, ir jie ilgai ir laimingai gyveno. Marijus dailininkei tarnavo kaip impulsas, o netrukus jo portretai įvairiose pozose pasirodė parodų salėse. Pats jis lipdė iš molio žvėriukus, paukščiukus ir didelį savo būsimos dukrytės biustą.

Menas moka pasiglemžti žmones, net jei jie būna netaurūs. Taurių — vienetai.

NIEKAM NEJAUČIU DĖKINGUMO

Mano širdies energija — neišsemiama. Nėra tokios problemos, kurios negalėčiau išspręsti. Gyvenime visko pasiekiau: garbės, šlovės, pinigų, yra namai, namuose — vaikai. Mano!

Turiu visko tiek daug, kad daliju kitiems. Ir šitam neatsakysiu!..

— Prieikite arčiau, — sakau. — Jūs pas mane jau buvote?!

— Prieš metus, — krūptelėjo. — Paskolinote tūkstantį... Sakėte, atiduoti nereikia...

— Nereikia, — sakau. — O kiek dabar reikia? Dviejų tūkstančių užteks? Šįmet aš turtingesnis...

— Aš jums skolą atnešiau, — tarė jis ir, išvydęs mano pasibaisėjimą, vėl krūptelėjo. — Nepykite, — sako, — aš taip pat praturtėjau...

Konkurencijos nemėgstu. Su piniguočiais — nieko bendro.

— Tai ko jums reikia? — šaukiu. — Kam drumsčiate man ramybę... Išeikite tuojau pat.

Jis išeina. Į duris beldžiasi kitas. Iškart pažįstu — buvęs vagis.

— Skolą atnešiau... — murma išbalęs. — Nebijokite, viskas sąžiningu darbu... Po to, kai jūs man davėte, aš...

Nelemta diena. Išvijęs jį, pasakiau sekretorei, kad išvykstu mėnesiui atostogauti ir uždariau

kontorą. Namuose pradėjau galvoti, ką blogo padariau. Nejaugi visi mano darbai nesusilauks tinkamo užmokesčio — dėkingumo... O čia man skolas neša, kalba apie kažkokias pažintis... Nejaugi būsiu gražiausius metus prasnaudęs, gerindamas kitų gyvenimą. Nejaugi nebeliko nė vieno nuskurdusio, apiplyšusio, apšepusio, pavargusio, nelaimingo?..

Išėjęs į gatvę, pamačiau, kad nėra. Visi vaikštinėjo linksmi, patenkinti, šypsodamiesi, gražiai apsirengę. Patraukiau į miesto pakraštį — ten vietoj lūšnų švietė puikūs mūriukai. Supratau, kad šiame mieste man gyvenimo nebebus. Čia aš pats nelaimingiausias, skurdžiausias... Niekam nejaučiu dėkingumo!

Teks bėgti į trečiąjį kontinentą. Ten, sako, dar pasitaiko, kad kūdikiai gimsta nuogi... Ne taip, kaip pas mus...

MES GYVENSIM

Laimingas tėtušis virtuvėj skuto bulves. Jos buvo mažos ir juodos ir atitiko gyvenančių bute nuotaikas. Laiminga mamytė jau du mėnesius nesiprausė — sugedo čiaupai, o iškviestas santechnikas iki gedimo vietos neatėjo. Iš čiaupo kliokė murzinas, gelsvai rusvas vanduo.

— Nieko nepadarysi, pavasaris, — atsiduso tėtušis ir tuoj pat įsipjovė pirštą. Pilkšva su juodais taškeliais bulvė bemat tapo raudona.

Atsargiai apsižiojęs pirštą, kad nedingtų veltui nė menkiausias kraujo lašelis, tėtušis nuėjo į svetainę ir, atsigulęs ant kanapos, užmigo kūdikio miegu.

Po penkių minučių namo parsirado laiminga mamytė, iš turgaus partempdama negyvą žąsį. Žąsis — neūžauga, plaštakos dydžio. Deja, tai buvo viskas, ką jai šiandien už tiek ir tiek pavyko sumedžioti.

— Simai! — pašaukė ji, įėjusi į virtuvę. — Kodėl bulvės neskustos?

Niekas neatsiliepė. Įėjo į svetainę ir pamatė vyrą, gulintį padvėsusio arklio poza. Iš jo burnos link ausies spenelio tekėjo raudoni burbulai.

— Viešpatie! — sušuko laiminga mamytė. — Simai, tu negyvas?!

Simas buvo nusprendęs nekrutėti — šitaip jis juokavo. Smagu buvo stebėti sutrikusios moteriškės judesius. Ji pribėgo prie bufeto, drebančiom rankom iš jo ištraukė „Skaidriosios" butelį ir nugėrė du didelius gurkšnius. Po to dar du.

— Rūpinasi savimi, kalė, — mintyse sumurmėjo laimingas tėtušis. — O mane alkoholiku vadina.

— Žmonės, gelbėkit, — suniurzgė laiminga mamytė ir pasigėrusi užmigo.

Simas atsargiai atsikėlė nuo kanapos, peržengė gulinčią ant kilimo žmoną ir pribaigė tai, kas dar liko butelyje.

Po to, grįžęs į virtuvę, baigė skusti bulves, sumetė jas į kunkuliuojantį puodą ir užmetė ant viršaus žąsį.

— Skurdi milijonieriaus vakarienė, —pasakė, su pasimėgavimu žvelgdamas į atliktą darbą. — Svarbiausia — jokių pėdsakų.

Netrukus mamytė išsiblaiviusi atsikėlė, kaip visada nieko neatsimindama, abudu draugiškai sušveitė žąsį ir įsijungė televizorių. Rodė programą „Laikas".

— Matai, gyvena žmonės, — pasakė Simas, rodydamas kojos pirštu į televizorių. — Ir mes gyvensim!

— Gyvensim! — gyvai atsiliepė laiminga mamytė ir meiliai apkabino vyro kaklą. — Gyvensim! . .

DRAUGAI

Joju draugui ant nugaros ir raginu vytele per petį — pirmyn, pirmyn! Jokių atgal. Manau, kad jo veidas nuliūdęs, bet matau tik pakaušį, o aš tikiu tik tuo, ką man sako akys. Pakaušis niekada nebūna nuliūdęs.

Šioje šalyje joti ant draugo įprasta. Joti, bet neliuoksėti. Ir nemušti per ausis, nes tada jis negirdės — „Pirmyn!" Geriau suduoti plaktuku per pakaušį į smegenų Centrą. Centro įsakymui visi draugai paklūsta. Taipgi nevalia nulipti draugui nuo pečių, kas sudaro nepatogumų tuštinantis. Bet, jei nulipsi nuo draugo, tada draugas jos ant tavęs.

Šioje šalyje mes turime daug draugų, daugiau negu nedraugiškose mums valstybėse. Draugiškai šypsomės į veidrodžius, laikraščius ir prieš kameras, kurių čia devynios galybės — neklusniems draugams laikyti. Mūsų valstybė, galima sakyti, kamerinė. Žvelgiame į save pirmutiniuose laikraščių puslapiuose ir matome, kokie šaunūs esame raiteliai — ūsai užsirietę, galifė kelnės sukištos į aulinius batus, blizgančius labiau negu ordinai ant krūtinės. Jojame pirmyn, tačiau silpnas noras nusigerti nuveda iki artimiausios girdyklos.

Pats geri, o draugui neduodi — nepaneš. Koks iš jo tada kuinas! Draugui reikia duoti avižų — kad žvengtų, kad bėgtų, kad neštų. Ir neužmiršti karčiųjų pipirų įberti į putrą — ištroškęs jis girdyklas užuos dvigubai stipriau.

Žmogus be draugo kaip be kojų — nė iš vietos. Todėl atvykęs į turgų parduoti binoklių, paveldėtų iš užsieninės tetos, aš šaukiu:

Draugai! Drrr-augai! No, pirmyn! Į omunizmą.

Omunizmas yra mūsų omuniteto pagrindas. Jojančiųjų. Raitelių. Kiekvienas raitelis turi savo omuną, kurį jį ir maitina, ir suteikia būstą virš galvos. Pribrendus reikalui, už omuną galima įsigyti ir valiutos. Nuo draugo aš skiriuosi tuo, kad turiu omuną ir omunitetą.

Omuna — tai penkių kapeikų dydžio mažas bronzinis skrituliukas, o omunizmas — tų skrituliukų krūva, gulinti Šiaurės Vakarų teritorijoje, netoli Egipto. Tas, kuris arčiau šios krūvos, yra didesnis omunistas už esantįjį toliau. Kas pasiekia omunizmo krūvą ir užsiropščia ant jos, tas įgyja omunitetą ir gali veltui įsigyti dar vieną draugą.

Joti ant dviejų draugų kur kas maloniau negu ant vieno. Man teko garbė pažinoti žmogų, kuris iš karto jojo ant šešiolikos draugų. Jo ūsai buvo iki žemės, o šypsena nuo Baltijos jūros iki Ramiojo vandenyno. Tai buvo didelis žmogus. Po jo mirties draugai atiteko našlei Artijai, kuri, kaip ir dera moteriai, tuoj pat paėmė vadeles į rankas ir bandė joti pietų kryptimi, nes tais metais buvo madinga dainelė:

— Oi Indija, oi Indija,
Oi Indija mana!
Kai žindi ją, kai žindi ją,
Tai nori, ir gana!

Šiais laikais našlė šios dainelės nebedainuoja. Draugai nukaršo ir nebepaneša jos nei pietų, nei šiaurės vakarų kryptimi. Tačiau žodžiai „nori, ir gana" lieka nepakitę.

Tai tiek apie draugus. Kitą kartą aš pasižadu neberašyti apie juos, nes darosi inga. Inga — ne mergaitės vardas, bet jausmas, atsirandantis, kuomet žiūri į plokščią kastuvėlio trikampį, kuriam kaip kūdikiui rūpi pasižiūrėti, kas yra lėlės (t. y. — mano) viduje. Aš bijau, kad minėtu atveju galiu prarasti ybę, todėl tariu nuoširdų ačiū savo vidiniam cenzoriui, kuris išsikupiūruoja save, kaip Frigijos žyniai asmenišką lytį.

APMĄSTYMAI, NEVERTI ŽVAKĖS

Tonas, kuriuo jis kreipėsi į mane, buvo nepagarbus, ir aš nutariau su juo daugiau nekalbėti. Tačiau Pastarokas tęsė:

— Mes ir visa mūsų, Pastarokų, šeima esame nuoširdžiai pasipiktinę ir reikalaujame...

Paslapčia koja paspaudžiau po stalu įtaisytą skambutį. Atsivėrė durys, ir įėjęs Su Kin Sinas išmetė Pastaroką lauk.

Darbo diena buvo baigta. Beliko tik priduoti ją į darbo dienų supirkimo punktą. Susivyniojau į pereinamąją vėliavą, pasikišau po pažastim ir išpėdinau lauk taip greitai, kad net aplenkiau

Su Kin Siną, išmetinėjantį besispyriojantį Pastaroką.

— Mes dar pasimatysime... — išgirdau pastarojo balsą.

— Bijau, kad ne... — pamaniau, ir tai buvo šventa teisybė, nes Su Kin Sinas taip smagiai jį įsuko ir sviedė, kad Pastarokas perlėkė tėvynės sienas, neužfiksuotas radarų ir nepastebėtas pasieniečių, ir pasiliko amžiams savo straipsniuose demaskuotame kapitalistiniame pasaulyje.

Eilėje prie supirkimo punkto tapau 123 numeriu. Pamaniau, kad tai laimingas skaičius ir kad netrukus, už kelių mėnesių, būsiu priimtas. Tad išsivyniojau iš laikraščio lašišą, cigaretes ir kortų kaladę ir, sėdęs ant šaligatvio šalia pažįstamo medžio, pradėjau kasdienę trapezą, kuri, kaip ir dera tokio pobūdžio šventėms...

Mano apmąstymus nutraukė tūlas balsas, taręs:

— Tai ką, kaimyne, gal vakarieniaujam?..

— Ne, — pasakiau, kišdamas jam kortas, — gal padėtumėt atsistoti?

— Ne tai ne, — atitarė tūlas balsas, šalia kurio aš pastebėjau Staršinovo eigastį ir fizionomiją, — galiu tik pasodinti. — Balsas dviem pirštais ištraukė iš kortų tūzą ir jį apžiūrėjo. Supratau, kad mano žaidimas baigtas.

— Gerai, pilieti viršininke, gerai dirbate, — pasakiau. — Kiek darbo dienų atsinešėt?

— Tris, — pasakė balsas, rodydamas į pūpsantį po pažastim paketą...

— Tad priimkite ir šią kuklią mano dovaną, — tariau, paduodamas jam savąją darbo dieną.

Mudu išsiskyrėme kaip tikri bičiuliai. Atsisveikindamas Staršinovas padovanojo man nurašytus antrankius, ir aš, parėjęs namo, prisirakinau jais prie radiatoriaus, kad nebereikėtų eiti į darbą, o raktą išmečiau pro langą. Po to paskambinau telefonu 03 ir išsikviečiau sau greitąją pagalbą, svetimu balsu pasakęs, kad gimdau prieš laiką, o ne palaikiui.

Mano spėliojimai pasitvirtino — greitoji atvažiavo lygiai po mėnesio ir rado mane taip sulysusį, kad jau buvau išsinėręs iš antrankių ir bandžiau išlįsti pro adatos skylutę. Baltai apsidariusi gydytoja surašė man atbuline data biuletenį, už jį aš gavau mėnesinį atlyginimą iš valstybės kišenės, kuri buvo labai atvipusi... Durnių, liaudiškai tariant, ir bažnyčioje muša.

OPUSAS, NE BE AUTORIAUS PASTANGŲ VIRSTANTIS TEKSTU

Rytojus pavainikiui buvo nepaprastai sunkus. Kėlėsi skaudama galva ir, užsilipęs ant palangės, nusišlapino į šalia esančią mergautinę rūtų klombą. Po to puolė prie šaldytuvo, kuris, išsigandęs

jo netikėto veiksmo, griuvo atatupstas ir užgeso amžiams. Atplėšęs užšalusias dureles, viduje pamatė tvarkingai sulankstytą suledėjusį kostiumą ir apšarmojusią skrybėlę. Jais, deja, nepasisotinsi, — pamanė, bet, instinkto spiriamas, sumetė viską, kas buvo šaldytuvo viduje, į didžiulį katilą, po kuriuo degė nejauki spiritinė ugnis. Skersvėjis atplėšė kambario duris, ir jos nuskriejo oru vidutinišku 60 km/h greičiu. Už jas greičiau skrieti galėjo tik laiškanešys, šunų kinkiniu vežąs iš Maskvos depešas apie demonstracijų rengimo ceremonialą.

Nelaukdamas, kol viralas užvirs, pavainikis skubiai puolė rengtis. Kumščio smūgiu nokautavo dešinįjį batą ir apalpusį užsimaukšlino ant kairiosios tripirštės kojos, dešinę, šešiapirštę, apmūturiavo nežinia iš kur pasiskolinta staltiese ir apkamšė laikraščiais taip, kad nė menkiausias vėjo gūsis nepakeistų kraujo cirkuliacijos po šiurkščia žvynuota oda. Uodegą skubiai įsigrūdo į burną, kad užgniaužtų pasibaisėjimo klyksmą po to, kai pamatė, kad trobesio neliko. Ten, kur buvo jo įspūdingas būstas su šešiais grotuotais kambariais, liko tik viena svetainė su lova, burbuliuojančiu katilu, mirusiu šaldytuvu ir sieninės tapybos freska iš kurtizanių gyvenimo. Pagaliau jis viską prisiminė, bet ne tai, kas buvo buvę. Triko klausa, lyties ir lytėjimo organai, ir vaizdas apie susidariusią padėtį išėjo neteisin-

gas. Todėl jis nieko neėmė širdin, kurios neturėjo, bet viską susikimšo į kepenis ir nusprendė užsimiršti. Iš pradžių tai buvo nepaprastai sunku, bet paskui, pastenėjus, praėjo, kaip greitasis traukinys Kaunas—Lužnikai, vežantis vasarotojus grybauti.

Buvo šaltas kovo mėnuo, ir pavainikis nusprendė, kad ilgiau taip negali tęstis, todėl atleido gumą, ir ši nedelsdama susitraukė į pirmykštę padėtį. Tai buvo nepakartojamas vaizdas: dvi būtybės — pavainikis ir guma — sėdi vienas priešais kitą, kaip kad turi būti, ir nežino, ką daryti. Nežino, ką daryti, ir autorius, pakliuvęs į keblią padėtį su finansais, todėl suprantamas redaktoriaus ryžtas nespausdinti šito kūrinio, bet toliau sėdėti savo kėdėje, nekvaršinant sau galvos dėl pastovaus užmokesčio — prieduro prie nepajaminių santaupų, plūstančių, kaip ir kiekvienam iš mūsų, žinomais ir nežinomais keliais. Taigi pavainikio asmenybė ir peizažo koloritas pamažu nyksta iš šio opuso, užleisdami vietą netyčia primargintam tekstui, už kurį savo nuožiūra turi atsiskaityti skaitytojas, karminės bausmės būdu prikišęs nosį prie nieko nereiškiančios informacijos, kuri, kaip ir kiti panašūs pasipelnymo būdai, baigiasi griežtu tašku arba minkštinančiu aplinkybes daugtaškiu.

IŠŠOKĘ KAMŠČIAI

Jis degė iš nerimo ir įkarščio užrašyti pasiutusius šios dienos įvykius. Atsisėdo prie stalo ir įsikišo kotelį į ausį. Balsas tarė:

— Rašyk!

— Klausau! — atsakė jis kariškai, bet ištraukti kotelio iš ausies negalėjo — šis išleido šaknis kaip augalas.

— Kvailai atrodau, — pagalvojo ir nutipeno prie veidrodžio. Veidas buvo žalias ir mėlynas.

— Tai nuo pavydo, — tarė balsas. — Atsimink, ką darei troleibuse!..

— Įlipau su degančia cigarete, — atsiminė. — Paskui siūliau vairuotojai tapti mano žmona!

Kotelis, pūpsantis ausyje, pradėjo skleisti purpurinius lapus. Išsprogo žiedas ant kurio atsitūpė musė. Jis mostelėjo ranka, norėdamas ją nuginti, bet paskui persigalvojo. Suprato, kad šitaip nieko nelaimės.

— Prigulsiu, — tarė liūdnai ir įsilipo į sklidiną purvinų baltinių vonią. Pajuto, kaip į kojas švelniai baksi snukučiais mažytės žuvytės, ir tuoj pat užmigo.

Pabudo visas permirkęs aklinoje tamsoje. Visos elektros lemputės buvo užgesusios.

— Taip, šituose namuose trūksta šeimininkės,— tarė balsas. — Paskutinioji išėjo prieš savaitę.

— Tu vis dar nesiliauni, — agresyviai atkirto jis. — Maniau, kai išsimiegosiu, dingsi. Be to, ji nebuvo paskutinioji...

Drebėdamas nuo įtūžio, nuėjo pas kaimyną pasiskolinti degtukų. Šiam pradarius duris, stvėrė už atlapų:

— Paskolink tris...

— Še, — atkišo kaimynas, — visą dėžutę! Po atlyginimo grąžinsi.

Netrukus virtuvėje spingsojo jauki dujinės liepsnelės šviesa, sūdytos menkės uodega gražiai maišė viralą, o jis pats lėtai džiūvo, pasikabinęs ant vagio.

— Sako, kad šiais laikais vagių nebūna, — pagalvojo už jį balsas, — kas nušvilpė šviesą? Paskui priminė, kad, jam giliai įmigus, atėjo trys studentės praktikantės, pakviestos čia į svečius švęsti gimtadienio. Viena ant įjungto magnetofono išpylė šampano taurę.

— Kamščiai iššoko, — nudžiugo. Įgrūdo balsą į butelį, užkišo šampano kamščiu, ir netrukus tapo šviesu kaip vaikystėje. Iš vaikystės grįžo motina, nusiuntė jį ruošti pamokų, o po pusvalandžio, atėjusi į kambarį, sūnaus neberado. Iš balkono į žemę driekėsi virvinės kopėčios.

— Blogais keliais eina sūnelis! — pasakė ji garsiai už mus visus. — Ką daryti?

Ir perpykusi pagimdė jį antrą kartą. Šį sykį — dada stiliumi.

SIDABRO VAZA SU PERLAMUTRINIAIS DOLERIAIS

Su Kin Sinas priėjo prie praeivio ir tiesiai ir atvirai pareikalavo iš jo pinigų. Šis pinigų neturėjo, bet davė telefoną buto, kuriame yra seifas su auksine lėkštute ir smaragdiniais kiaušiniais. Su Kin Sinas mandagiai padėkojo ir nuėjo minėtu adresu.

Buto durys buvo apmuštos stora krokodilo oda, prie staktos pūpsojo prikalta bronzinė liūto galva ir kabojo aliumininis plaktukas.Su Kin Sinas sudavė į galvą liūtui plaktuku, o šis jam atsilygino tuo pačiu.

Atsipeikėjo tamsioje vėsioje prieblandoje, paguldęs galvą ant gailestingosios moters kelių. Ši neskubėdama tvarstė žaizdą, suveržusi jam dirželiu kaklą, kad nebėgtų kraujas. Su Kin Sinas negalėjo ištarti nė žodžio.

— Kur aš patekau? — norėjo ištarti nelaimingoji savo paties poelgių auka, bet moteriškė prašneko pirmoji:

— Man labai nemalonu, bet turiu jums prisipažinti, kad esu sadistė. Pažvelkite štai ten, — ir ji mostelėjo ranka į kambario kampą, kur gulėjo rietuvė vaitojančių vyriškių. — Visi jie čia atėjo manęs apiplėšti, ir aš nežinau, ką su jais daryti. Matyt, reiks keisti butą.

Pasigirdo beldimas į duris, tarsi Su Kin Sinas „stukintų" savo šefui apie menininką C. Moteriškė rūsčiu balsu paklausė:

— Kas čia?

— Atidarykite, santechnikas, — pasigirdo slaptažodis.

Moteriškė atvėrė duris, ir įėjo pusamžis vyriškis mėlynu velvetiniu kombinezonu ir glaistytais šokolado plaukais.

— Dar vienas? — tarė, niūriai dėbtelėjęs į Su Kin Siną.

— Taip, dar vienas, — trumpai atšovė moteriškė, bučiuodama dygius vyro skruostus.

— Reikia informuoti visuomenę. Man nusibodo ši amžina netvarka bute.

— O auksinė lėkštutė su smaragdiniais kiaušiniais? — užsigavusi paklausė moteriškė. — Ar mes apie ją taip pat informuosime?

— Pora smatyvatj udočki, — kaip kirviu nukirto vyriškis. — O kas čia per tipas?

Jis stvėrė Su Kin Siną už plaukų ir, atlošęs jo veidą priešais save, pažvelgė į nusikaltėlį žalčio žvilgsniu kaip S. T. Kondrotas. Su Kin Sinas pasijuto maža pievų varlyte, išėjusia pirmą kartą pasivaikščioti į didįjį Gyvenimo kelią. Kaire ranka sugraibė vidinėje švarko kišenėje nedidelį raudoną informatoriaus pažymėjimą ir padavė vyriškiui. Šis patikrino dantimis, ar pažymėjimas tikras, sulygino nuotrauką su gulinčio įsibro-

vėlio fizionomija ir, atlaidžiai nusišypsojęs, pasakė:

— Draugas Su Kin Sinai, draugas Su Kin Sinai, ai ai ai kaip negražu. Juk pažymėjimo galiojimo laikas jau pasibaigęs. Landžioti po svetimus butus... ai ai ai kaip negražu. Palaukite, aš jums jį pratęsiu.

Išsitraukė iš komodos stalčiaus antspaudą, tvokstelėjo į jį karštu garu iš burnos ir prispaudė prie pažymėjimo. Po to datos vietoje parašė penkis nulius.

— Štai ir viskas, — tarė grąžindamas savininkui į rankas. — Eikite ir negrįžkite, — atlaisvino dirželio suveržtą pamėlynijusį kaklą. — Ir kad mano akys daugiau...

— O auksinė lėkštutė su smaragdo kiaušiniais? — paklausė tvarkydamasis suglamžytą kostiumą Su Kin Sinas, supykęs ant savęs, kad taip nevykusiai išsidavė.

— Nieko negaliu jums padėti, — vesdamas už parankės svečią pro duris, tarė vyriškis ir, pasilenkęs prie ausies, sumurmėjo: „Galiu jums duoti adresą buto su seifu, kuriame yra sidabrinė vaza su perlamutriniais doleriais".

— Ačiū už informaciją, — tarė Su Kin Sinas, žvelgdamas į laikrodį, — bet šiandien mano darbo laikas jau baigėsi. Užeisiu rytoj.

Ir nuėjo temstančia Laisvės alėja pro bakalėjas ir kavines, švilpiniuodamas smagią melodiją,

kad išsisklaidytų niūri nuotaika. Mąstė apie rytdieną. Sidabro vaza su perlamutriniais doleriais. Verta pagalvoti...

INCIDENTAS

Vaikinas iš Aukštųjų Šančių sumušė vaikiną iš Žemųjų Panerių elektriniame traukinyje Kaunas—Vilnius, tačiau eismo tvarkaraštis dėl to nesutriko. Vilniškis vaikinas, pasigedęs dviejų dantų — protinio ir iltinio, atidavė kauniškį vaikiną į teismą. Bet pastarasis buvo nepėsčias: mat uošvė neseniai jam padovanojo automobilį. Minėto incidento metu jis apdairiai surinko nuo grindų vaikino iš Žemųjų Panerių kramtymo įnagius, sudėjo juos į nosinę ir surišo mazgelį, kad nepamirštų. Spiriamas prie sienos Staršinovo batu ir raginamas prisipažinti, jis išsitraukė iš kišenės daiktinius įkalčius, suvyniotus į červoncų gniužulą, ir taip atsikniso nuo teisminės atsakomybės.

Pasirašę taikos sutartį, abu vyriškiai nutarė nuplauti nuodėmes „Tulpės" kavinėje. Gerai įkaušęs, vaikinas iš Aukštųjų Šančių šoko čečiotką salės viduryje, o vaikinas iš Žemųjų Panerių griežė jam lūpine armonikėle, tuo patraukdami merginos iš Vidurio Europos dėmesį. Liejosi vynas, šampanas ir rašalas, skambėjo daugkartinio nau-

dojimo vokalai ir bokalai, ir buvo prieita iki absurdiškos situacijos, kai mergina iš Vidurio Europos pasiūlė linksmai kompanijai važiuoti su ja drauge į gegužinę Prahoje. Deja, įsilinksminusi šutvė, nepasiekusi geležinkelio stoties, įstrigo blaivykloje, kur 12 val. bėgyje (geležinis profiliuotas strypas, naudojamas transporte) buvo sugrąžinta į normalią būseną kvadratiniu lizdiniu būdu.

Čia ir prasidėjo nemalonumai. Mergina iš Vidurio Europos pasigedo laikrodžio, žiedo ir 100 kronų smulkiomis kupiūromis bei nekaltybės jausmo, kurį ji kantriai nešiojosi su savim iki šešiolikos metų, o kaip žinia, mūsų šalies įstatymai už tai duoda iki penkiolikos metų. Tariamas nesusipratimas buvo prikergtas aukščiau minėtiems vaikinams, kurie savo ruožtu tvirtino, kad tai padarė tvarkos saugotojai. Kad abi pusės būtų patenkintos, buvo nutarta kreiptis į būrėją.

Būrėja sutiko padėti ir paprašė paskolinti rublį. Kadangi sulaikytų vaikinų kišenės buvo tuščios kaip ikipertvarkinė spauda, į reikalą įsimaišė Staršinovas, pateikęs iš asmeninių santaupų jubiliejinę monetą, skirtą pergalės Didžiajame Tėvynės kare dvidešimtmečiui. Būrėja paprašė ginčininkus išsirinkti herbą ar skaičių. Vaikinai pasirinko garbę, o Staršinovas pinigą ir buvo žiauriai nuviltas, nes rublis, mestelėtas į orą, nebegrįžo į būrėjos delną, o nuplaukė stipraus centro kryp-

timi, dainuodamas tremtinių dainas. Belaukdama, kol jis sugrįš, mergina iš vidurio Europos užsimiršusi nusekė paskui Maskvos veislės sargybinį, Staršinovas metė darbą ir nutarė praktikuoti reketą, o vaikinas iš Aukštųjų Šančių, pasikeitęs su vaikinu iš Žemųjų Panerių darbo spartuolio gairele, dabar Žaliakalnyje šluoja gatves.

GRIOVIAŠOKYS

Jis peršoko per griovį ir pasakė: „Op!" Atsigręžė atgal ir nepatikėjo savo akimis; griovys buvo pločio sulig Nemunu prieš mūsų erą. O tai reiškė, kad jis viršijo planą...

— Šiai dienai griovių pakaks, — tarė nusiimdamas kepurę ir ištraukdamas iš šios sužiedėjusią bandelę, įdarytą laikraščiais. Perlaužė bandelę perpus ir pradėjo skaityti rytines naujienas. Netrukus patekėjo ir saulė.

— Klasika, — pagalvojo jis, — aš visuomet mėgau klasiką. Dar vakar šokinėjau „klasikais", o šiandien jau įveikiu griovius. Ir ne bet kokius...

Ūmai pasikeitė vėjas, ir jo mintys susimaišė su pesticidais. Srovė griovyje pradėjo tekėti aukštupin, bet tai jo nenustebino. Vaikino iš Aukštųjų Šančių niekuo nenustebinsi: Kaišiadorių hidroakumuliacinę jis pastatė savo rankomis tuo

metu, kai tarybinė santvarka jį pastatė ant kojų. O tada jau gulėti nevalia. Net su žmona!

Vaikinas iš Aukštųjų Šančių žmonos neturėjo. Pasimetė su ja piko valandą, kai iš troleibuso ji išlipo pro priekines duris, o jis per užpakalines. Nuo to laiko gyveno vienas, retkarčiais susidvejindamas prieš veidrodį su stiklu baltosios. Į gyvenimą žvelgė pro rožinius akinius, tačiau, niūrios nuotaikos apimtas, nevengdavo užsidėt ir bijūninius. Grioviai tapo jo aistra, stichija, sublimacija! Sakydamas „op!", jis greit tapo optimistu, optimaliai laikėsi dienos režimo ir tik retkarčiais nueidavo pas optiką pasitikrinti, ar netrūksta dioptrijų. Mėgo opšrų ir oposumų urvus, operatyviai reaguodavo į bičiulių pastabas ir bičių įgėlimus ir niekad netardavo „op!" neperšokęs griovio.

Deja, idilė netrukus baigėsi. Neprižiūrimi grioviai vėl virto upeliais, numelioruotos vietos — pelkėmis, Kaišiadorių hidrą nugalabino kažkurios buržuazinės valstybės pasamdytas agentas Heraklis Nr. 2, o Kauno HES'ą vietinis tardytojas supainiojo su fašistiniu nusikaltėliu Rudolfu Hesu ir išvežė į Sibirą prie Lenos upės. Nemunas patvino, upeliai praplatėjo, o grioviai pakelėse jau nebežavėjo vaikino iš Aukštųjų Šančių. Prisirijęs pesticidų, jis pakeitė gyvenimo Būdą. Šiuo metu jo Būda stovi Vilniuje, Gedimino aikštėje prie Arkikatedros sienos, labai primenanti jurtą, vig-

vamą ir palapinę vienu kartu, kaip kartu būna milicijai, imant demonstrantus mitingo metu. Nuvažiuokite — įsitikinsite!

PRIE ROJAUS VARTŲ

Vaikinas iš Aukštųjų Šančių buvo įsiutęs ir nesiskutęs, o tokiam išeiti į gatvę pavojinga. Tad likosi vietoje ir pradėjo tvarkyti namų ūkį. Nuvalė išrasojusius langus, pataisė tvoras, apkuopė šunį, davė katei į snukį pernykščių lašinių gabalėlį ir, apsiklojęs laikraščiu, susapnavo savęs dangun ėmimo ceremoniją.

Iš pradžių panižo mentys — pradėjo kaltis sparnai. Galvą variniu lanku suveržė šviesi kilogramine aureolė, o iš akių pradėjo sklisti 220 voltų įtampos srovė, perdavusi kaimynams į artimiausius televizorius trumpą laidą apie tai, kaip nuimamas derlius gretimuose kolūkiuose. Vaikinas sumojavo sparnais, kurių statybinė medžiaga daugiau buvo panaši į šikšnosparnio plėvelę, negu į gulbės plunksnas, ir pakilo į 15,6 m aukštį pagal savo galimybes. Atsivėrė nuostabūs Aukštųjų Šančių vaizdai su pakrypusiais smetoniniais barakais, stalininiu baroku, kareivinėmis ir Karių kapais. Tūlas praporščikas varėsi žabu žmoną iš baliaus, o apačioje, Nemuno klonyje, pilvu į viršų plūduriavo apsinuodijusi „Raketa". Išvydo jis taip

pat miesto merą, ką tik sugrįžusį iš katalikiško sambūrio „Caritas", atgailaujantį už savo nuodėmes ir dalijantį pamestinukams cigaretes „Prima", o prostitutėms bei narkomanams — kontraceptines priemones ir vienkartinio naudojimo švirkštus. Vaikinas iš Aukštųjų Šančių suprato, kad nebegrįš daugiau į atgimstančią Lietuvą ir pakilo dar aukščiau, susidurdamas su kariniu malūnsparniu, kuris taikiai manevravo virš plačių Kauno apylinkių, teritorija prilygstančių Paryžiui, o išsivystymu — Dželabadui (Turkija ar Pakistanas — *aut. past.*). Atsiprašęs piloto už sutrukdymą, pro ozono skylę šmurkštelėjo Rojaus link. Jis tiksliai sekė Gagarino maršrutu, palikdamas tą sritį, kur, pasak kosmonauto, Dievo nėra. Pasikliaudamas „Avestos" nurodymais, perėjo per tarpinį savipasaulį gerųjų dvasių tiltu, po kuriuo žiojėjo pragaro bedugnė, ir atsidūrė prie Rojaus vartų. Vartai buvo sukalti iš prastų netašytų Sibiro maumedžio rąstų, kuriuos čia atbogino tremtiniai nuo Laptevų jūros; jų anga buvo ne platesnė už siuvamosios mašinos „Singer" adatos skylutę. Tačiau vaikinas iš Aukštųjų Šančių, penkiolika metų stovėdamas eilėje prie vykdomojo komiteto butui gauti, išmoko per tą laiką nusižeminti ir, sumažėjęs iki blusos dydžio, mikliai išlindo pro vartus, palikdamas anapusiniam pasauliui išverstų kišenių turinį — 15 kap. vertės monetą, lūpinę armonikėlę, šukutes, gėdą dėl spa-

liukiškos vaikystės ir kompromisų su sąžinę gurvuolį, panašų į iki galo sukramtytą kramtomąją gumą, kuria aplipdomos staliukų „Laumėje" apačios bei kino teatrų kėdžių atlošai. Netekęs šių brangiausių atributų, vaikinas iš Aukštųjų Šančių nesugebėjo atgauti prarastos didybės ir iškart pateko po džipo, grįžtančio nuo Viešpaties sodų su įsilinksminusiais angelais, padangom. Taip jis buvo sutrintas į Rojaus Dulkes ir tuo galutinai išbraukė save iš Būties Knygos.

Tačiau iš Istorijos jam nebuvo lemta išnykti, kadangi tuo metu aš rašiau kitą knygą, pavadintą „Taryb. Kaunas 1918—2000 m. m." Negalėdamas susitaikstyti su vaikino iš Aukštųjų Šančių lemties beprasmiškumu, kaip Kūrėjas ir Aukščiausiasis Vykdytojas, skiriu jam šias kuklias eilutes savajame rojuje, suteikdamas kuklų sekretorės-mašininkės atlyginimą ir kooperatyvo pirmininko pareigas 200 puslapių tome, kurį netrukus tikiuosi išleisti savo lėšomis „Periodikos" leidykloje, perimdamas lyrinio herojaus karmą ir honorarą.

LIAUDIES MENO GYNĖJO PORTRETAS

Jo ausys styrojo atsikišę per metrą į šalis, trukdydamos praeiviams sukti ratus apie savo namus. Dideliausias šašas žioravo ant kaktos,

kairė akis buvo pamušta ir raiša, kaip besitraukiančio R. A. dalinio arklys. Nosis suvis nepanėšėjo į kvėpavimo organą, o atrodė pritaikyta sriubai ar kitiems gardiems valgiams srėbti ir sukelti valgančiųjų pasišlykštėjimą. Dantis jisai nešiojo kišenėje, sąvaržėle tvarkingai sukabintus po du, kad prireikus išsitrauktų ir parodytų oponentui, kaip šypsosi.

Iš visų turtų tėvas jam buvo palikęs tik genetiškai užkoduotą infarktą ir neapmokėtas skolas TSRS sudėtyje. Dabar, kuomet prasidėjo atimtis, jis pasijuto turtingas ir galėjo sau leisti prabangią kelionę į Nicą emigrantų traukiniu, pakinkytu šešetu tremtinių. Tremtiniai melancholiškai miklino kojas ir mojavo uodegom lopšinę, kurios garsų bei kvapų veikiamas, jis veikiai užmigo ir prabudo tik kelionės gale.

Galas kaip visuomet buvo raudonas ir aitriai kvepėjo persikais. Atsistojo, pasirąžė ir, išsiėmęs keturis dantis, nusišypsojo.

— Pagaliau, — tarė jis, plačiai krutindamas žiaunas, — pailsėsiu. — Pasistatė jurtą ant žemės ir pradėjo perrinkinėti kruopas pusryčiams. Švelniai pūtė sirokas. Miesto bonios sutūpė vakarinėje saulės laidoje į televizorių ekranus, perkarę užsieniečiai mintyse plūdo užsienietes, kurios plūdo čionai iš visų šalies pakraščių. Viskas buvo taip kaip ir pernai — nieko naujo.

Netrukus patekėjo Komunizmo Aušra — laik-

raščio dydžio, su pranešimais iš darbo ir liaudies frontų, ir ėmė skaudžiai spigint į akis. Teko jas pridengti „Playboy" numeriu. Tačiau ir tai nepadėjo. Tada jis išsiėmė ir pradžių dešinę, po to ir kairę akį ir pasidėjo jas ant smėlio. Atūžusi devintoji banga įtūžusi nušlavė viską. Vidinis balsas įkyriai zirzė: „Vincentai, nusipjauk ausis..." tol, kol jis tai padarė.

Taip, Vincento Gog Ivanovo gyvenimas buvo komplikuotas. Teko pradėti pasaulinę revoliuciją. Puskarininkio batu spyrė į jurtą ir ši sugriuvo. Po to patraukė į prancūzų fermerio trobą.

— Otdavaj imuščiestvo, — rūsčiai ištarė Vincentas, — arba aš tave nutapysiu.

Prancūzų fermeris nutarė būti tapomas. Netrukus jo išdekoruota fizionomija kabojo Luvre ant kablio, šalia da Vinčio „Madonos", prie kurios ėjo sargybą du raudonarmiečiai, tačiau Gog Ivanovo tai jau nedomino. Užėmęs „imuščiestvo", jis pasisiuvo iš persiško kilimo dailininko mantiją ir, užsidėjęs ją ant pečių, pradėjo direktoriauti mašinų traktorių stotyje.

V. GOG IVANOVO LAIŠKAS SU KIN SINUI

Anąsyk pasakiau „ne", o šiuomkart galiu pasakyti „taip, tu — genijus". Tik nesipūsk, nes pats žinai, kuom tai baigiasi.

Po to, kai davei mano katei tų lašų, jai, atrodo, šeimyninis gyvenimas susitvarkė — ištekėjo už kaimynų šunio ir apsigyveno jo būdoje. Netrukus susilauks ir vaikučių — įdomu, los jie ar kniauks?

Išbandžiau tavo vaistus ir pats sau. Iš pradžių kniaukiau taip vykusiai, kad pavyko prižadinti žmoną ir išpešti iš jos pasižadėjimą, kad santechnikas atvyks ne dažniau kaip tris kartus per mėnesį. Po to kibau į atlapus uošvienei ir siunčiu tau juos šiame laiške. Pats matai, kad materijolas netikęs ir gali suerzinti net mažiau išlavintą skonį. Paskui išstūmiau pro duris dukterį nupirkti degtukų, ir, kaip žinai, — degtukai mūsų mieste išnyko, užtai mano garažas dabar primena parako sandėlį. Neseniai gavau dar vieną vargšelės degtukų siuntinį iš Džezkazgano — į garažą nebetelpa, o į rūsį nešti bijau — sudrėgs.

Bet ne apie tai aš norėjau tau šiame laiške parašyti. Labiausiai mane sukrėtė tavo fokusas su televizoriumi. Nuo to laiko, kai jį pataisei, įjungus jame visą laiką plaukioja žuvytės. Užlietas žalia ir ultramarinine šviesomis su įspūdingais vandens augalais, jis dabar vykusiai atstoja akvariumą. Bėda ta, kad mano sūnus sumanė jame pažvejot ir gavo elektra per nagus: juos taip pat siunčiu tau šiame laiške — manau, gal tau pravers tavo asmeniniame ir pomirtiniame gyvenimuose.

Visko šiame laiške nesuspėsiu išdėstyti, bet norėčiau trumpai tau padėkoti už unitazo patobulinimą. Neseniai švenčiau savo gimtadienį, ir svečiai, kurie užėjo į tualetą, nebesugrįžo, dideliam mano džiaugsmui, o hidropaštu buvo išsiųsti ir išmesti gintariniame Baltijos pajūryje. Kadangi šį reikalą dabar tiria milicija, siunčiu tau ir kvietimą atvykti į vidaus reikalų skyrių. Jei suspėsi, atsivežk ir tų neįkainojamo skonio česnakų, kurių užvalgiusi žmonos draugė išvažiavo per savo antrąjį bei pirmąjį galus į Kolumbijos universitetą ir dabar jame dėsto savo vidaus reikalų organus pirmo kurso studentams. Pasirodo, kad mes taip pat turime ką pateikti eksportui, o jų kokybė tai jau tarptautinių ekspertų darbas.

Pridedu tau taip pat nuomonę apie save, taip pat mūsų draugystės nuorašą, kurį prikalėme vinimis prie stalo. Kadangi stalo negaliu atplėšti nuo nuorašo, siunčiu juos drauge atskiru vagonu, ir siuntinys tave gali pasiekti šiek tiek pavėluotai. Jeigu išgirsi stalčiukuose kažką tiksint — neatidaryk — tai mano mažas siurprizas tau. Pragaro mašiną šiais laikais labai sunku gaut, ir jeigu mano triūsas nueis perniek, suteiksi man daug liūdesio.

Mano nuomonė apie save būtų tokia: taip, kaip žmogus aš myliu ir gerbiu savo artimą, ypač tokį tolimą kaip tu; taip, esu išsilavinęs, nes niekad po tokia lavina dar nebuvau patekęs;

taip — esu optimistas: neseniai pastačiau su optikais tavo misteriją klojimo teatre, kuris griūdamas mirtinai užklojo užklydusį dvidešimties ekskursantų-migrantų būrį, netyčia supainiojusių klojimą su valgykla; taip — pasilieku ištikimas tau iki grabo lentos, kurią šiuo metu obliuoju ir netrukus, kai mano kūrinys bus baigtas, atsiųsiu jį tau, įpakuotą į nerūdijantį marmurą, ir pažadu kasdien lankytis prie tavo kapo, jeigu man, kaip sako Ekleziastas, nepraeis noras tuštintis šioje tuštybių mugėje — gyvenime!

Tavo Vinčencas!

Lampėdžių karjero paslaptis

Dviejų veiksmų įvykis. Kraujas, siaubas, košmarai

VEIKĖJAI

UGNIUS PELERIŪNAS — Lampėdžių kurortinio-landšaftinio draustinio valdytojas
POTENCIJA PELERIŪNAITĖ — jo duktė
MOTINA — Ugniaus Peleriūno žmona
MARIUS MARTINONIS — dailininkas, Ugniaus draugas
ELEKTRONAS SONGAILA — geležinkelio darbininkas
NEMUNAS — Elektrono draugas, poetas
PILIETIS — neaiškus tipas
KOMPANIJA: PIRMAS

ANTRAS TREČIAS KETVIRTAS PENKTOJI	menininkai

I TIPAS II TIPAS	šachmatininkai, menininkai

LEONORA — bufetininkė
ZINOČKA — pagyvenusi moteriškė, dirbanti „bobute"
INDŲ SURINKĖJA

ŠATRIJUS BRIGADININKAS AIKŠTELĖS VIRŠININKAS GENRANGOVAS SARGYBINIAI	geležinkelio tiesėjai

IGNOTAS GUDZEVIČIUS — Lampėdžių apylinkės įgaliotinis

LIUDYTOJAS
TEISĖJAS
PROKURORAS
ADVOKATAS
GYDYTOJAS
KOMISIJA: I NARYS
II NARYS
III NARYS — geležinkelio statybos komisija
I PANKAS
II PANKAS
I UFONAUTAS
II UFONAUTAS
NAUJAGIMIS
IŠPROTĖJUSI BOBELĖ

Įvairūs: pankai, milicininkai, fotografas, menininkai, praeiviai, vilkšunis, Kauno ir Lampėdžių miesto piliečiai, taipgi geležinkelio darbininkai ir teismo žiūrovai

Veiksmas vyksta Kaune ir Lampėdžiuose 2050 metais

PIRMASIS VEIKSMAS

PIRMA SCENA

Veiksmo laikas ir vieta — dutūkstančiai penkiasdešimtųjų metų vasarą Kaune prie plačiai žinomos kavos gėrimo įmonės „Laumės" staliukų. Publika kaip ir anksčiau — neaiški, tačiau apvainikuota praeityje žinomų veikėjų — U g n i a u s ir M a r i a u s — praplikusiomis ir pražilusiomis galvomis. Laikas nuo laiko pasirodo lėlininkas B e n a s su marionete, greta žymus dailininkas piešia dešimtrublinės vertės meno mylėtojų šaržus, prie fontano pliaukši fotoaparatu fotografas. Pankai pankuoja, narkomanai kaifuoja, visi kiti — medituoja

UGNIUS. O tempora, o mores!

MARIUS. Ką sakai, negirdžiu?

UGNIUS. Sakau, laikai pasikeitė. Vaikų priviso. Ne iš gero gyvenimo visa tai! Kur mūsų valdžia žiūri!

MARIUS. Kaip ir visada — sau į subinę. Žiūri, kad kėdės iš po užpakalio neišmuštų...

UGNIUS. Aš irgi vieną kartą nepataikiau. Kaip atsisėdau, taip ir prilipau! Už tai dabar visą gyvenimą kenčiu...

MARIUS. Na jau, nesakyk. Valdytojo vietelė šilta...

Gatve praeina išprotėjusi b o b e l ė *su bidonėliu, šūkaudama užgaulius keiksmažodžius, liečiančius motiną ir vaikų atsiradimą. Bobelė prieina prie pankų*

I PANKAS. Pinigų neturime. Mes — prarastoji karta.

II PANKAS. Duok jai cukraus! Kazimieras cukrų rinkdavo.

I PANKAS. Kazimieras jau nuo pernai nesirodo. Arba numirė, arba farai supakavo.

INDŲ SUPIRKĖJA (*bobelei*). Bėk iš čia, bjaurybe! Klientūrą nuo mūsų atbaidai. Kad daugiau nė kojos čia tavo nematyčiau...

BOBELĖ. Aš jums visiems... vlet. Kad tu susisuktumei... gurva. Svieto pabaiga artėja. Matau gaisrą nelaimingosios Teofilės namuose. Visų gaisrą. Kūnų daug... Liepsnoja. Žmonių laužas už nuodėmes. Viskas kaput — fašistai...

UGNIUS. Kas ji tokia?

MARIUS. Išprotėjo per persitvarkymą. Kai tik paskelbė viešumą, kaip atvėrė burną, taip ir nenutyla iki šiolei! Milicija jos neima.

UGNIUS. Kodėl?

MARIUS. O kur ją dėsi? Senelių prieglaudos perėjo į ūkiskaitą. Priima tik tuos, kurie dar dirbti šiaip taip sugeba. Bet ji nepavojinga. Pasiunta dažniausiai prieš oro permainas. Matyt, lietaus kaupiasi ore!

UGNIUS. Pas mus, Lampėdžiuose, tokių nebūna. Apsivalėme, ačiū Dievui.

MARIUS. Pas jus, be abejo, kitaip. Pavydžiu aš tau, Ugniau, šitokio kurorto viršininkas...

UGNIUS. Yra ir viršesnių. Kas dieną galvą trenka. Matai, net plaukai nuslinko. Kas aš toks — kuklus biurokratas, ir tiek. O tu, va — garsenybe tapai. Parodos, laurai, atsiliepimai spaudoje.

MARIUS. Kas iš to, kad užpakalis nuogas. Tu ten — Lampėdžiuose — kaip liūtas, kišenėse neieškai...

UGNIUS. Kai paieškau, aptinku, kad vyriškumas dingęs. Apie moteris tik teoriškai besamprotauju. O prisimeni, kokie mes jaunystėje buvome...

MARIUS. Neklausk, brolau! Širdis sustojo naktį. Maniau kad mirsiu. Ačiū Dievui — ne insultas. O tu podagra nesiskundi?

UGNIUS. Reumatas suka kojas... Ir atsinaujino dar skrandžio opa — mat užvakar su pirčių tresto direktorium rūkyto ungurio padauginau. Tiesą sakant, ne ungurio, bet padažo... Maniau, kad apendicitas, bet prisiminiau, kad vaikystėje išoperavo. Per šią naktį surijau gal kilogramą tablečių. Šiandien aš jau, brolau, neblogai atrodau, tik saulė kažkaip keistai žalia, o liepų lapai — mėlyni...

Vagies žingsniu prie besišnekančių prisėlina fotografas, pliaukšteli fotoaparatu keletą kartų, kol atkreipia Ugniaus dėmesį

UGNIUS. Ei tu, ten, su technika, liaukis. Tuoj pat iškviesiu milicininką.

MARIUS. Nekreipk dėmesio. Čia jis mane... dėl visa ko. Mes, menininkai, prie to įpratę.

UGNIUS. O aš ne. Juk ši vieta — kompromituojanti. Pankų ir narkomanų landynė. Ką bendradarbiai pagalvos — valdytojas tarp visokio plauko valkatų...

MARIUS. Bet ir Kauno bohema šią vietą mėgsta. Įvairūs teatralai, dailininkai, rašytojai. Pats G. P. iki savo mirties čia sėdėjo, ir iškeliavo anan pasaulin, štai ten (*rodo pirštu*), gerdamas kavą. Matai, stovi tuščia kėdė, o ant jos lentelė su užrašu.

UGNIUS. Kas ten užrašyta? Neprimatyt pradėjau į senatvę...

MARIUS. Palauk, užsidėsiu akinius... Taip taip... (*Skaito*) ŠIOJE VIETOJE GYVENO, DIRBO IR MIRĖ ĮŽYMUS KULTŪROS VEIKĖJAS, LIETUVIŲ LIAUDIES POETAS G. P.

UGNIUS. Taip, taip. Bet, Mariau, žiūrėk... žiūrėk, kėdėn kažkas sėdasi...

Prasibrovęs pro tirštai apsėstus staliukus, memorialinėn vieton sėdasi p i l i e t i s *su dviem lagaminais rankose ir dviem kelioniniais krepšiais per pečius su užrašais „DIETI — NAŠIE BUDUŠČIEJE"*

I PANKAS. Žiūrėk, krepšininkas atėjo...

PILIETIS. Tovarišči, tut obsluživajut ili samomu priniesti?

II PANKAS. Tut zaniato.

PILIETIS. Kto zanial? Mnie biez očieriedi. (*Išsitraukia pažymėjimą raudonais viršeliais, rodo*)

I PANKAS. Pakviesk indų surinkėją. Jai tai ne pirmas kartas...

II PANKAS. Pati ateina. Tuoj prasidės...

INDŲ SURINKĖJA. Tovarišč, seičas osvobodite eto miesto. Tut nielzia...

PILIETIS. Počiemu nielzia?

INDŲ SURINKĖJA. Eto memorialnojie miesto. Pamiatnik kultury — ponimajietie...

PILIETIS. A kuda mnie siestj? Vsiudu zaniato...

INDŲ SURINKĖJA. Vstantie v očieriedj...

PILIETIS. Mnie biez očieriedi. Vot, posmotritie. (*Rodo pažymėjimą*)

INDŲ SURINKĖJA. Von, tam osvobodilosj. (*Parodo į Ugniaus ir Mariaus staliuką. Pilietis sulinkęs perneša mantą ir prisėda*)

UGNIUS. Na, ir jaunimas šiais laikais. Vyresniam vietos neužleidžia.

MARIUS. Kad ir mes jiems savo vietų neužleidžiam. Ar labai geidi išeit į pensiją?

UGNIUS. Į pensiją? Su savo patirtim? Tai juk tie geltonsnapiai nieko neišmano?

MARIUS. O tu išmanei?

UGNIUS. Aš?.. Aš BAM-ą stačiau. Ir prie Ignalinos rankas pridėjau. Ir prie Kaišiadorių hidroakumuliacinės... Ką ir bekalbėt. Jaunystėje mes visai kitokie buvome — atletai, kultūristai, karatistai — ne taip, kaip dabartinė karta. Štai, pažiūrėk į tą ištižėlį. (*Rodo į apsikabinusią ant suoliuko porelę*)

MARIUS. Kaip Dali paveiksle. Džiūsna, distrofikas, debilas... Atrodo, kad iš Osvencimo sugrįžęs. Arba iš Vorkutos! O mergina — gražuolė. Klausyk, Ugniau, o tau ar neatrodo, kad šiuolaikinės merginos gražesnės.

UGNIUS. Kai išgeriu, atrodo. Bet šiuolaikinės merginos visai neturi proto. Į mus, senus vilkus, nežiūri. Maniškei Potencijai tuojau septyniolika sukaks. Ir ką sau manai: pradėjo nebegrįžti namo. Jai vienas toks garbanius galvą suka. Be-

mokslis ir beraštis, kaip visi, — o nosį kad riečia, kad riečia. Mat Kauno—Lampėdžių geležinkelio statyboje dirba...

MARIUS. Kokia nesąmonė... Romantikos pancro pamatyt. Tik pamanykit — didžiausia mūsų laikų statyba: Kauno—Lampėdžių transrajoninė magistralė. Laikraščiai, televizija ir radijas kasdieną triūbija apie tai. O kam mums šis technikos stebuklas? Vis viena greit mirsim...

UGNIUS. Aš tai dar pergyvensiu tuos snarglius...

PILIETIS. Tovarišči, nie skažietie, gdie tut vino-vodočnyj magazin?

MARIUS. Iditie po tu storonu! (*Rodo*) Trietij pierieulok napravo. Ką sakei, Ugniau?

UGNIUS. Snarglius, sakau. Kai Kaunas su Lampėdžiais susijungs, daug kas pasikeis. Juk dabar tiktai oro linija jungia šį garbųjį pramonės miestą su landšaftiniu Lampėdžių draustiniu. O čia — geležinkelis — saugu, pigu, patogu. Prisipažink, kad Lampėdžiuose seniai nesi buvęs.

MARIUS. Tik pionierių stovykloje prieš... prieš keturiasdešimt metų.

UGNIUS. Lampėdžiai išaugs iki tarptautinio turizmo centro. Atvyks vokiečiai, anglai, prancūzai... Įžymumu nustelbsime Majamį, Nicą... Ir Adrijos kurortus, ir Havajų! Aš čia, Kaunan, atvykau susitarti dėl būsimo viešbučio statybos.

PILIETIS (*indų surinkėjai*). Počiemu nas nie obsluživajut. Ja budu žalovatsia.

INDŲ SURINKĖJA. Iditie von tuda, i vas obslužat. (*Neaiškiai mostelį ranka*)

PILIETIS. Tak počiemu srazu nie skazali? (*Pasiima mantą ir išeidamas*) Fašisty!

UGNIUS. Palauk truputį, antai mano Potencija eina... (*Šaukia*) Potencija... Potencija... ateik čia!

POTENCIJA. Labas, tėveli. Gal gali duoti trisdešimt rublių? „Merkurijuj" mačiau gražius batelius.

UGNIUS. Potencija, susipažink, čia mano vaikystės draugas Marius Martinonis, dailininkas, nusipelnęs kultūros veikėjas.

POTENCIJA. Potencija. (*Kreipdamasi į Ugnių*) Tėveli, duok, man labai reikia...

UGNIUS (*Mariui*). Kaip neduosi, jei vienintelė duktė prašo. Še (*išsiima piniginę*), imk! Gal su mumis kavos išgersi?

POTENCIJA. Neturiu laiko — manęs už kampo draugė laukia. Kitą kartą... (*Nueina*)

MARIUS. Šiuolaikinis jaunimas... jam tik pinigai ir terūpi.

UGNIUS. Žiūrėk, bučiuojasi ant suoliuko. Ir ranką kiša kur nereikia. Ar mes taip darėm?

MARIUS. Žinoma, kad ne. Ištvirkėliai. Sugrįžęs iškaršiu sūnui kailį — nesimoko sukčius. Kažką kambaryje konstruoja paslapčia — manęs su

žmona neįleidžia. Bet kažkodėl šalta pasidarė. Ar nejauti?

UGNIUS. Jaučiu — tarsi skruzdėlytės per nugarą bėgiotų. Ir mintys negeros į galvą lenda, prisiminiau, kaip laidojom pernai Stravinską. Na, žinai — pieno kombinato direktorių. Išvakarėse gėrėm kartu su juo, tai jis man pasakė: „Baigta, viskas baigta su mumis. Ilgai netrauksiu..." Klausyk, Mariau, ko tie pankai sujudo?

Ne tik pankai, bet ir atvirai širdis liejanti bohema, ir kukliai pasirėdę klerkai, ir dar kukliau besiklausantys tam tikros tarnybos informatoriai vienas po kito stojasi nuo staliukų ir, pridengę akis delnu, dairosi į dangų

MARIUS (*stodamasis*). Kažką danguj pamatė. Klausyk, gal šiandien aviacijos šventė?

UGNIUS (*stodamasis, dairydamasis*). Kažkas ten, danguje, dedasi. Ne lėktuvas, atrodo...

I PANKAS. Po perkūnais, juk tai skraidanti lėkštė.

II PANKAS. Ji vis didėja... Bėgu chebrai pranešti!

MARIUS. Girdėjai, ką sako?.. Skraidanti lėkštė...

UGNIUS. Nesąmonė, pas mus, Tarybų Sąjungoje, skraidančių lėkščių nebūna. Gal kur, kapitalistiniuose kraštuose?..

Pasigirdo neaiškus traškėjimas, švilpimas, staigus vėjo gūsis nuplėšia medžių lapus ir neša juos pažeme

PILIETIS (*išeina iš parduotuvės, atsargiai nešdamas kavą*). Čto tut slučilosj? (*Pakelia galvą į dangų*) Tarielka, jiej bogu! (*Kavos puodelis iškrenta jam iš rankų ir sudūžta*) Jiedriony palki, čaška razbilasj. Ot kuda eta tarielka? Tolko v Litvie eto možiet slučitsia! ..

Švilpimas vis stiprėja, vis labiau temsta. Minios balsai susilieja į neaiškų šurmulį

ANTRA SCENA

Kauno menininkų namų svetainė. Labai respektabili įstaiga, į kurią galima patekti tik su kūrybinių sąjungų narių pažymėjimais. Anapus baro, ant elektromagnetinės platformos, kairėn dešinėn važinėja barmenė Leonora, aptarnaudama mūzų riterius ir meno madų karalienes. Milžiniškuose minkštuose balduose nugrimzdę rymo barzdotos mąstytojų galvos, studijuojančios priešais esančių krištolo taurių kvintesenciją ir substanciją. Prie vieno stalelio — du T i p a i, *surėmę kaktas virš šachmatų lentos. Gana linksma* K o m p a n i j a *kampe meta burtus, kuriam statyti Pieno Kokteilį — bealkoholį, bet linksminantį gėrimą*

KOMPANIJOS BALSAI. PIRMASIS KOMPANIJOS BALSAS. Kokia nesąmonė. Neturiu už ką. Vakar netyčia išgėriau spirito ir pagavau kablį.

ANTRASIS. Vakar gavai honorarą. Tavo eilė statyti!

TREČIASIS. Aš ne statybininkas — pastovios algos negaunu. Be to, man — daugiadienės... Kai pradedu, be dviejų savaičių namo negrįžtu.

KETVIRTASIS. Gerą žmoną turi, kad priima. Maniškė iškart paduotų skyryboms...

PIRMASIS. Menas reikalauja aukų. (*Antram*) Kiek sveri?

ANTRASIS. Septyniasdešimt du kilogramus.

PIRMASIS. Nebūk asilas. Kiek pinigų turi, klausiu?

ANTRASIS. Kaip klausi, taip ir atsakau. Nieko...

TREČIASIS. Vyrai, susimetam, kiek turim...

PENKTOJI. Matau, kad vyrų čia nėra. (*Atidaro rankinuką, paduoda pinigus Ketvirtajam*) Gali atnešti?

KETVIRTASIS (*nueina prie bufeto*). Ponia Leonora, prašom pakartoti.

LEONORA. To paties?

KETVIRTASIS. O ką, ar jau nebeliko?

LEONORA. Jums dar laikau, bet baigiasi. (*Paduoda atkimštą butelį, skaičiuoja pinigus*) Trūksta dviejų rublių.

KETVIRTASIS (*Kompanijai*). Ponai, trūksta dviejų rublių.

Kompanijoje sujudimas, visi veidmainingai taršo kišenes, bet pinigų neatsiranda

PIRMASIS. Pasakyk jai, kad tai žeidžia mūsų orumą... Rytoj atiduosim!

KETVIRTASIS. Ponia Leonora, rytoj atnešim...

LEONORA (*nepaleisdama butelio*). Žinau aš tuos „rytoj". O jeigu kontrolė — man reiks atsakyti.

KETVIRTASIS. Ponia Leonora, duokit. Aš jums savo knygą su autografu padovanosiu.

LEONORA. Atsirado mat auto Grafas. Auto aš pati turiu. Na, tiek to jau, imkit. (*Paduoda butelį ir, padėjusi lentelę su užrašu SANITARINĖ VALANDA, išeina*)

PIRMASIS (*pilstydamas butelį*). Girdėjau, kad vakar virš Kauno kažkas skraidančią lėkštę matė?

ANTRASIS. Aš mačiau.

TREČIASIS. Ir aš mačiau.

PENKTOJI. Šitaip gerdami, ne tik skraidančią lėkštę, bet ir angelus greit pamatysit.

ANTRASIS. Kaip Dievą myliu, prisiekiu! Vakar aš negėriau...

PIRMASIS. Papasakok, kaip ten buvo?

ANTRASIS. Kad aš nemoku pasakoti. Tegu rašytojas pasakoja.

KETVIRTASIS. Aš jau nuo pat ryto pasakoju — man atsibodo. Kada nors popieriuj užrašysiu, tada ir perskaitysit. Antai Nemo ateina. Kapitone Nemo! . .

Į salę įeina du jaunuoliai, maždaug nuo penkiolikos iki penkiasdešimt metų amžiaus — N e m u n a s ir E l e k t r o n a s. Nemunas atsainiai priklijuoja savo šalį prie gruoblėtos sienos, numeta lietpaltį ant žemės, Elektronas striukę pakabina ant vagio

NEMUNAS. Kam Nemo, o kam Nemunas. Bonžur, madam. (*Lenkiasi Penktajai*)

PENKTOJI. Privet, Nemunai! Ką naujo rašai?

NEMUNAS. Šiuo metu esu apmąstymų kelyje. Susipažinkit, čia mano draugas Elas. . .

Abu paspaudžia rankas Kompanijai, sėdasi prie staliuko

ELEKTRONAS. Kaip čia pas jus įdomu.

PENKTOJI (*Elektronui*). Jūs čia pirmą kartą? Ką jūs kuriate? Dovanokit, negirdėjau pavardės. . .

ELEKTRONAS. Mano pavardė jums nieko nesakys. Meno pasauliui aš esu svetimas. . .

PENKTOJI. O vis dėlto? . .

ELEKTRONAS. Elektronas Songaila. Galit vadinti mane Elu...

PENKTOJI. ...m mmmm... Menotyrininkė... (*Neaiškiai sušvebeldžiuoja*) — ienė...

ELEKTRONAS. Labai malonu. (*Pabučiuoja* Penktajai ranką)

NEMUNAS. Ką, vyrai, geriam?

KETVIRTASIS. Kaip visuomet!

TREČIASIS. Pieno kokteilį! Nemo, kodėl tau gimdytojai tokį šlykštų vardą išrinko? Gal kartais „Nemuno" redakcijoj dirbo?

NEMUNAS (*išdidžiai*). Nemunas — Lietuvos upių karalius!

TREČIASIS. Pabandyk dabar išsimaudyti Nemune. Liksi kaip šiuolaikinė poezija.

NEMUNAS. Mano senelis maudėsi...

TREČIASIS. Pamanykit, senelis. Mano tėvas jaunystėje kai išsimaudė, tai mergos nė artyn visą savaitę neprisileido, vadino vaikščiojančiom kanalizacijos kapinėm.

ANTRASIS. Gerai, kad nulijo. Karščiai jau gali pribaigti. Pats vidurvasaris, o pasimaudyti nėra kur.

ELEKTRONAS. Va, baigsim tiest geležinkelį į Lampėdžius, tada ir maudysimės.

NEMUNAS (*svajingai*). Elai, ar iš tikrųjų didysis Lampėdžių karjeras toks gražus, kaip apie jį pasakoja?

Tuo metu abu Tipai akivaizdžiai nervinasi, sėdėdami prie šachmatų. I Tipas išsitraukia iš kišenės lūpinę armonikėlę ir pradeda groti

II TIPAS. Netrukdyk, tu neduodi man susikaupti...

I TIPAS. Man šovė į galvą melodija.

II TIPAS. Girdėjau, kad tavo melodijos atliekamos kurčnebylių teatre.

I TIPAS. Aš turiu absoliučią muzikinę klausą. Galiu pasakyt, kad tavo pėstininkas jau pusę valandos knarkia.

II TIPAS. Panašiai kaip ir klausytojai tavo koncerto metu. Ar gali bent minutei nutilti?

I TIPAS. Tik po tavo ėjimo. Man jau nusibodo laukti.

II TIPAS. Pėstininkas H-3, H-4.

PENKTOJI. Jūs buvote Lampėdžiuose?

ELEKTRONAS. Ne kartą, madam.

PENKTOJI. Kaip įdomu! Papasakokite mums ką nors apie Lampėdžius!

ELEKTRONAS. Tai va, vanduo ten žydras žydras. O paplūdimiai geltoni geltoni. O jau merginos — pasaka. Pasimaudai su kokia, pasivartai ant geltono smėlio, vėl pasimaudai, paskui gaivus kaip svajonė eini po pušyną klaidžiot. O gamtoje mergina lipšnesnė tampa, samanos pačios savaime pailsėti traukia...

PIRMASIS. (*Nemunui*). Matau, kad tau seilė tįsta. Še nosinę, nusivalyk!

NEMUNAS (*šluostydamasis*). Pavydžiu tau, Elai. Ak, kad aš galėčiau kaip ir tu geležinkelio statyboje dirbti!

ELEKTRONAS. Ten be aukštojo techninio mokslo nepriima. Be to, turi pereiti medicininę, intelektualinę, psichoanalitinę, lingvistinę ir kitas komisijas, specialius fizinio ir politinio grūdinimosi bei atsparumo gamtos kataklizmams mokslus stovyklose ir tik tada... Pagal statistiką tik vienas iš penkių tūkstančių kauniečių tinka šiam darbui!

NEMUNAS (*liūdnai*). Mokykloje per fizinio lavinimo pamokas aš prisitraukdavau prie skersinio tik tris kartus.

ELEKTRONAS. Netiki. Pačiupinėk mano bicepsus. (*Nemunas čiupinėja*) Plieniniai! O dantys?! (*Atkanda stiklinės kraštą*) Matai! O dabar suduosiu į stalą...

NEMUNAS. Neduok. Kils skandalas. Užteks tau gurkšnot pieno kokteilį — jėgos padvigubėjo...

Jėgos padvigubėjo ir abiem Tipams, žaidžiantiems šachmatais

I TIPAS. Čia tau ne čiuožykla — žaidžiam... be atsistatinėjimų. (*Pastumia pėstininką*)

II TIPAS. Prašyčiau be rankų. Pataupyk pirštus pianinui. (*Grąžina figūrą atgal*)

I TIPAS. Nemėgstu falšo ir grafomanijos. Šachmatai — kūrybinis žaidimas. Atstatinėk savo sekretorę, pageidautina užpakaliu...

II TIPAS. Taip ir žinojau, kad tau trūksta vieno smuiko rakto. Neliesk mano žirgo. (*Abiejų rankos susikimba ore*)

I TIPAS. Tu... Tu man pirštą išlaužei! Aš tave į teismą paduosiu.

II TIPAS. Tu mane... Nepamiršk, su kuo kalbi...

II Tipas pastveria šachmatų lentą ir vožia I Tipui per galvą. I Tipas susverdi ir mėšlungiškai bedžia skėčiu II Tipui į pilvą. Stalas su šachmatais apvirsta ir prasideda džentelmeniška dvikova įnagiais, įrankiais ir serviravimo rakandais. Į salę beveik tuo pačiu metu įvirsta Leonora *ir gerokai apšilęs* pilietis

PILIETIS. Skažitie, gde tut muziej čiertiej?

LEONORA. Iditie k čiortu! Kas čia darosi? Aš tuoj pat miliciją iškviesiu.

PILIETIS. Neponimaju. Govoritie po ruski!..

LEONORA. Ja vam siejčas skažu! Katities na svoj rodnoj Tambov! (*Suka telefono diską*) Milicija?! Alio, milicija!

PILIETIS (*kažką suprasdamas*). Milicija? Počiemu milicija? Ja vojieval. Vot posmotritie! (*Rodo*

raudoną pažymėjimą, bet niekas nekreipia dėmesio. Abu Tipai raičiojasi ant grindų, Kompanija pakyla nuo staliukų)

PIRMASIS. Maestro kalasi neblogai. Koks smūgis, koks smūgis!

PENKTOJI. Vyrai, liaukitės! Muštis menininkams nekultūringa. Padėkite išskirti juos.

ANTRASIS. Manai, kad jei tamsta išsiskyrusi, tai ir visi...

PENKTOJI. Ak, šitaip... Pederastas!

ANTRASIS. Geriau pederastas negu bergždžia kumelė.

PENKTOJI. Aš... bergždžia... Tai aš tave... tuoj... antrąkart galiu pagimdyti...

Šliūkšteli kokteilį iš taurės Antrajam į veidą. Antrasis neskubėdamas paima nuo stalo du pyragaičius ir užlipdo Penktajai akis

ANTRASIS (*ciniškai juokdamasis*). Jeigu jus šitas vaizdas jaudina, pabūkit kurį laiką užsimerkus.

PILIETIS (*pagaliau suvokdamas, kas darosi*). Tovarišči, čto tut dielajietsia. (*Antrajam*) Začiem vy damu obižajietie?

PENKTOJI. Chamas! Niekšas. Aš tau akis išdraskysiu... (*Nematydama per klaidą kimba Trečiajam į veidą*)

LEONORA. Alio, milicija! Prašau skubiai atvykti į Salomėjos Nėries 56.

Trečiasis stengiasi išsivaduoti nuo Penktosios, visi kiti pamažu dingsta iš muštynių vietos, abu Tipai raičiojasi po žemę

NEMUNAS. Elai, plaunamės! Visai nenoriu būt supakuotas! (*Pasišalina*)

ELEKTRONAS. Palauk, aš tau pamiršau kai ką pasakyti... (*Vejasi iš paskos*)

TREČIA SCENA

Apytuštė Ožeškienės gatvė netoli incidento vietos. Nemunas, prisišliejęs prie medžio, rūko cigaretę

NEMUNAS. Nesiseka nuo pat ryto. Ir dar tas asilas skolos negrąžino... Kažin, kiek dabar valandų? (*Girdisi bėgančio žmogaus žingsniai*) Elai, čia tu?

ELEKTRONAS (*uždusęs*). Kažkokia nesąmonė! Ar jūs ten visuomet taip?..

NEMUNAS. Ką tu? Šiandien visi kaip pamišę... Ką veiksim? Neturi paskolinti penkių rublių?

ELEKTRONAS. Še dešimt! Vakar gavau atlyginimą. Reiktų kur nors vakarą pratęsti... Kaip tu manai?

NEMUNAS. Einam pas Izoldą!

ELEKTRONAS. Seniai su ja baigiau. Visai nusiaerobikavo. Anądien einam kartu, pūstelėjo vėjo gūsis ir pradėjo nešti ją kaip rudeninį lapą. Šaukiu: sustok, o ji: negaliu, vėjas labai neša. Kur aš ją vaikysiuos... Tegu lekia į kito glėbį — skrajos kaip du balandėliai. Užtai prieš savaitę susipažinau su Lampėdžių landšaftinio-kurortinio draustinio valdytojo dukterim...

NEMUNAS. Eik, eik!

ELEKTRONAS. Prisiekiu kosmosu ir TBC, tai yra, norėjau pasakyt MTR. Tegu mane Kauno HES'o vandenys užlieja...

NEMUNAS. Nepiktžodžiauk, Elai! Vieną kartą taip ir bus...

ELEKTRONAS (*juokdamasis*). Tada aš išsigelbėsiu ant Lampėdžių karjero kopų. Netrukdyk man pasakoti. Taigi — užsidedu aš maskuojamąją uniformą, kuprinę su viskuo, kas reikalinga žygiui, prasibraunu pro visas Kauno—Lampėdžių užkardas, apeinu sargybos bokštelius...

NEMUNAS. Tu man jau ne kartą tai pasakojai. Arčiau prie reikalo...

ELEKTRONAS. Na, vienu žodžiu, vakaras... Pliažas — tuščias... Ji su maudymosi kostiumu guli prie vandens. Aš kaip visuomet geros formos... prieinu, sakau: „Madam, jūs pametėt". O ant mano delno — naujausių prancūziškų kvepalų flakonas... kokia moteris atsilaikys? Ypač

aborigenė! Paėmė, sako: „Jūs labai malonus, tiesiog nežinau, kaip čia man iškrito... aš tokia išsiblaškiusi". Na, ir prasidėjo — sakau: Elas,— prisėdau. Potencija,— sako ji ir paduoda ranką. Esu kaunietis, sakau, Och... ji atsidūsta... kaip jūs čia patekot... Vieni niekai, sakau. Supranti, jos akyse aš jau didvyris. Toliau — mes maudomės, apsirengiam, lankom Lunaparką, gėrimės mėnuliu. Visko nepapasakosi...

NEMUNAS. Elai, man pavydas bambą graužia. Pasiimk mane kada. Garbės žodis, skolingas neliksiu...

ELEKTRONAS. Cha!.. Nori žūti nuo šienligės? Ar kad tau įkąstų nuodingasis šimtakojis. Ką aš tada tavo mamai pasakysiu? O gal geidi nuskęsti mazuto pelkėse arba būti užkapotas negyvai pelėdžvirblių? Tu gi nenužengsi nė penkių žingsnių, kaip pakirs kojas... O kur dar voraivampyrai, o sulaukėję viksvų katinai... Jei ne jie, tai sargybiniai sulaikys — apkaltins tave kontrabandos vežimu ir pasų režimo pažeidimu. O tada jau laikykis — ne vieną, o penkis aukštuosius pabaigsi. (*Sarkastiškai*) Romantikos pasiilgai?..

NEMUNAS. Dūstu aš čia, mieste. Aplink — betonas, mūrai, skersgatvių loviai... nuobodu, niūru, pilka. Nei šiaip su kuo pabendrausi, nei merginą tinkamą susirasi — visos kaip viena: kino žvaigždės, dailininkės, poetės, stiuardesės —

intelektualių sąvartynas. Nugeibusios, išblyškusios, nusidietinusios — ką su tokiom daryt? Pavaikštinėji po barus — nuo pieno kokteilių kitą dieną akyse žalia, filmus aplankai — miegi juose, vargais negalais gauni bilietus į maudykles Laisvės alėjos fontanuose — ten žmonių knibždėlynas: grūdasi, lipa ant kojų...

Gatve, įjungusi garsinę sireną, link Meno darbuotojų namų nuvažiuoja milicijos mašina

ELEKTRONAS. Matai, pas debošininkus nuvažiavo! Laiku muilą išnešėm. Tai nusprendei, ką darysim?

NEMUNAS. Reikia dar padaryti! Nori įkalti?

ELEKTRONAS. Būtų neblogai. Bet kur tokiu laiku gausi?

NEMUNAS. Atrodo, čia kažkur netoliese viena bobulė gyvena. Koks čia numeris? Aha... keturiasdešimt penktas. Vieną minutę gali palaukti?

ELEKTRONAS. Veik, tik greičiau. Išdžiūvau kaip ašara prieš saulę...

Nemunas neužtikrintai apeina keletą namų ir beldžiasi vienan langan. Iš jo kažkas šliūkšteli pamazgų kibirą tiesiai Nemunui ant galvos

NEMUNAS (*purtydamas drabužius*). Tfu, nepataikiau... (*Grūmodamas langan*) Tu, viešalka, dar pamatysi. Įsodinsiu plytą, galėsi vietoj spalvoto televizoriaus naudoti. (*Dairosi*) Aha, atrodo

šis langas. (*Beldžia, paskui atsargiai pasitraukia į šoną. Lange pasirodo Zinočka*)

ZINOČKA. Ko nori?

NEMUNAS. Aš norėjau Zinočką...

ZINOČKA. O kam tau jos reikia?

NEMUNAS. Noriu perduot linkėjimų nuo Boriso...

ZINOČKA. Tada kitas reikalas. Aš... Zinočka! Sakyk, ko nori?

NEMUNAS. Pieno kokteilių turit?

ZINOČKA. Duok fanerą!

Nemunas paduoda pinigus, Zinočka išnyksta ir po kurio laiko paduoda Nemunui butelį

ZINOČKA. Kitą kartą belsk į langą tris kartus. Štai taip! (*Suduoda du trumpus ir vieną ilgą smūgį*) Šlaistosi čia aplink visokie.

NEMUNAS. Dovanokit už sutrukdymą. Bai!..

Taukšteli uždaromas langas, Nemunas sugrįžta pas Elektroną

ELEKTRONAS. Gavai?

NEMUNAS. Šiaip taip pavyko. Tik va, apipylė kažkokia gurva! Supainiojau adresą...

ELEKTRONAS. Nieko, išsivalysi. Einam!..

NEMUNAS. Kur?

ELEKTRONAS. Turiu čia tokią pažįstamą studentę. Ant kambario gyvena.

NEMUNAS. Ar nebloga?

ELEKTRONAS. Pieno centras va toks (*rodo krūtinėn*), o ir myžimas neblogai sureguliuotas. Galėsi pasilikti per naktį.

Įjungusi garsinius signalus, dabar jau iš kitos pusės grįžta milicijos mašina ir stabteli prie besikalbančių. Iš jos iššoka p i l i e t i s

PILIETIS. Vot oni! Vot oni!

NEMUNAS. Farai! Nešam muilą!

Abu pasipusto padus. Iš mašinos iššoka du milicininkai ir pradeda vytis. Tolumoje girdėti, kaip pokštelėjęs sudūžta butelis

PILIETIS (*rėkia*). Oni tam, za uglom spriatalisj. Za uglom poviernuli, matj tvoja niebiesnaja, za uglom, duraki...

Po kiek laiko milicininkai grįžta nieko nepešę. Pilietis kažką gestikuliuodamas aiškina, po to nusispjovęs sėda į mašiną

I MILICININKAS. Ničego, ot nas nie ujdut!

II MILICININKAS. Kakojie žalovanijie, takaja i rabota. (*Sėda į mašiną ir, įjungę šviesas, nuvažiuoja paskui bėglius*).

KETVIRTA SCENA

Kauno—Lampėdžių geležinkelio atkarpos statybvietė. Riogso neveikiantis keliamasis kranas, įklimpęs į mazuto pelkę surūdijęs traktorius, apvirtęs sunkvežimis, išrikiuoti statybiniai vagonėliai. E l e k t r o n a s su darbininkais neša sunumeruotus pabėgius, rikiuoja juos, kol iš nuovargio klesteli ant žemės, paskui vėl pakyla, nes prisiartina sargybiniai su šakotinėmis, ir neša toliau. Pasirodo a i k š t e l ė s v i r š i n i n k a s

AIKŠTELĖS VIRŠININKAS. Gyviau, vaikinai, gyviau. Numerių nesumaišykit. Štai taip: (*rodo vytine*) keturioliktas, penkioliktas, paskui šešioliktas ir septynioliktas. Šiandieną vėl komisija atvyksta. Aną kartą supainiojot — vos papeikimo man neįpylė. Jeigu suklysit, teks visą ruožą ardyti ir naujai montuoti...

ELEKTRONAS. Šatrijau, tu šiandieną vos velkiesi! .. Kiek kartų sakiau — lak mažiau! Jei taip judėsim, teks viršvalandžius arti.

ŠATRIJUS. Kad tie pabėgiai kasdieną vis sunkesni darosi.

ELEKTRONAS. Nieko nuostabaus! Mediniai pasibaigė, kol tu atostogavai, o dabar jau savaitė, kaip sintetinius gabenam. Išoriškai neatskirsi nuo natūralaus ąžuolo. Tik vandenyje neplaukia...

ŠATRIJUS. Iš kur žinai?

ELEKTRONAS. Buvau vieną parsigabenęs — pažįstamas skulptorius prašė, sakė, nori senovinių statulėlių pasigaminti. Kainą žadėjo neblogą: žinai, kiek tikras ąžuolas dabar kainuoja...

ŠATRIJUS. Pašėlusius pinigus...

ELEKTRONAS. Taigi, taigi!.. Parsigabenu aš jį maiše, supjaustytą gabalais, brinkt į vonią — kaip akmuo į dugną nuėjo. Sėdam, parūkom!

ŠATRIJUS. Pats laikas. Antai ateina brigadininkas. Vėl mums smegenis plaus...

Pasirodo b r i g a d i n i n k a s pilku švarku ir velvetiniais džinsais, plika mąstytojo galva ir pianisto rankom, nešdamasis po pažastim vėjo sklaidomų popierių pundelį

BRIGADININKAS. Rūkom, vaikinai! Gerai! Aš čia jums įpareigotas paskaitą paskaityti. (*Kreipdamasis į darbininkus*) Ei jūs, eikite čia.

Darbininkai renkasi aplink brigadininką, taisosi atsisėst kaip kuriam patogiau, užsirūko

BRIGADININKAS. Tai va... ką aš čia jums norėjau pasakyti? Paskaita vadinsis (*išsitraukia po-*

pierių, skaito): „Neigiamas nikotino poveikis asmenybės plaukų spalvai, augimui ir faktūrai, pažastų prakaitavimui ir balso tembro pakitimui mutaciniame paauglystės periode".

ŠATRIJUS. Kad mes jau nepaaugliai...

BRIGADININKAS. ...greta visų kitų žalingų nikotino savybių Oksfordo mokslininkai nustatė, kad dėl padidinto nikotino kiekio organizme sumažėja plauko šaknų mityba, sutrumpinanti plauko augimą nuo 17,666 mikrono per parą iki 17,665 mikrono...

ELEKTRONAS. Mažiau reiks į kirpyklą vaikščiot. O jau tamsta ten turbūt visai neužsukat? *(Švelniai ore glosto įsivaizduojamą brigadininko galvą, primenančią švariai išgenėtą Anykščių šilelį)*

BRIGADININKAS (*nekreipdamas dėmesio*). Be to, plauko maišelio apvalkalas, veikiamas šio kenksmingo faktoriaus, skilinėja, jame atsiranda žaizdos ir įtrūkimai, kurie užsitraukdami palieka sienelėse sustandėjimus, trukdančius prasiskverbti sudėtinėms vitaminų B-56 ir C-12a dalims. To pasėkoje...

ŠATRIJUS. ...to pasakoje...

BRIGADININKAS (*nekreipdamas dėmesio*). ... to pasėkoje plauko kamienas praranda savo taisyklingą formą ir keičia atspalvį. Tas ypač pavojinga brunetams, kurių plaukų tamsusis pigmentas, nuolat atakuojamas šviesių komponentų,

ilgainiui įgauna naują spalvą... O tai gali iššaukti žymius psichofizinius sutrikimus visame žmogaus...

AIKŠTELĖS VIRŠININKAS. Vyrai! Prie darbo. Komisija ateina...

BRIGADININKAS. ... organizme. (*Įsigilinęs į tekstą skaito toliau, tačiau girdisi tik pavieniai žodžiai:* Mutageninė... absoliutus... nepaisant *ir t. t.*)

Darbininkai pajuda kaip sukiršintas spiečius, vėl atgyja skruzdėlyno ir faraonų laikų statybų atmosfera, pasirodo g e n r a n g o v a s

GENRANGOVAS. Prašau visus gerbiamus svečius užsidėti šalmus! (*Dalija komisijos nariams gaisrininkų šalmus*) Mes esame toli nuo civilizuotos aplinkos už miesto ribų. O čia, avangardiniame mūsų statybos poste, reikalingas ypatingas atsargumas. Kaip jūs jau žinote, paskutinioji pelėdžvirblių mutacija tapo dar agresyvesnė ir kažkokiu mums nežinomu būdu sugeba įveikti gynybinius jėgos laukus, sukurtus apie statybos aikštelę. Vakarykščio jų antpuolio metu du šio baro darbininkus sunkios būklės teko išvežti į ligoninę labai...

I KOMISIJOS NARYS (*nervingai*). Aš niekad nieko nežinau! Kodėl manęs niekas neinformuoja? Atleiskite, užmiršau malūnsparnyje svarbius

popierius... (*Pasišalina, netrukus pasigirsta pakylančio malūnsparnio burzgimas*)

GENRANGOVAS. Kaip matote, mes sėkmingai stumiamės į priekį, nepaisydami visų sunkumų. O jie turbūt jums žinomi. Prieš penkiasdešimt septynerius metus šiame rajone įvykę tektoniniai viršutinių Žemės sluoksnių svyravimai bei mantijos plyšimas sukėlė Lampėdžių gyvenvietės dreifavimą šiaurės vakarų kryptimi, ir dabar ji nutolus nuo Kauno (*žiūri paslapčia į popieriuką*) — 37,522 km. Prasiautusi dirvožemio raupų epidemija atskyrė Kauną nuo Lampėdžių pelkių ir brūzgynų zona. Per tą laiką Kaunas galutinai tapo daugiamilijoniniu didmiesčiu, industrijos milžinu, o Lampėdžiai, atkirsti iš vienos pusės Nemunu, iš kitų — pelkėmis ir po žemės drebėjimų iškilusiais milžiniškais kalnagūbriais, išsaugojo Lietuvos faunos ir floros likučius, kuriais, deja, visa likusi respublikos teritorija negali pasigirti. Čia, Lampėdžiuose, dar ošia pušynai, kuriuos matė mūsų senoliai, čiulba vasarą vieversiai, zylės, stuksena kamienus geniai, o didžiajame karjere po senovei plaukioja gružliai, varlės, lydekos, turškiasi antys. Lampėdžių gyventojai išsaugojo senovinius etninius papročius, kalbą, rūbus. Tai kurortas su gražiom vilom, jaukiais kotedžais, dailiais pansionatais. Jame veikia Lunaparkas, restoranai, bistro — vietos, kur žmogus gali jaustis kaip XX amžiuje. Nutrūkus susisiekimui

su Lampėdžių gyvenviete, buvo nutiestas oro tiltas, kuris nustos savo reikšmės po to, kai bus baigta geležinkelio statyba.

II KOMISIJOS NARYS. O kada jūs planuojate ją baigti? Ši statyba trunka jau dvidešimt penkerius metus...

GENRANGOVAS. Mes visą laiką susiduriame su nenumatytais sunkumais. Nepaisant geologinių tyrimų, nuolat keičiasi pelkių dugno reljefas. Poliai, kuriuos mes anksčiau kaldavome, prasmegdavo kiaurai, nepasiekę dugno. Buvo išrasta nauja technologija: gravitacinis dirvos stimuliatorius — kietintuvas — štai jūs jį matote. Jo pajėgumas — dešimt kvadratinių metrų salyginio paviršiaus ploto per parą. Tempai nedideli. Be to, vietovės sąlygos reikalauja ypatingų medžiagų — pabėgiai, kuriuos jūs matote, iš tikro ąžuolo...

KOMISIJOS NARIAI (*vienu balsu*). Och, negali būti!..

GENRANGOVAS. ...bėgiai iš ypatingo volframo, platinos ir aukso lydinio.

III KOMISIJOS NARYS. O ar negalėtų būti plieniniai?

GENRANGOVAS. Šioje vietoje vyraujanti korozija sunaikintų juos per penkias minutes. Dėl to, prieš patekdami čia, jūs buvote paprašyti palikti visus metalinius daiktus, pinigus, fotoaparatus ir laikrodžius saugojimo kamerose ir apsivil-

kote štai šiuos kombinezonus, apsaugojančius nuo galimų magnetinės audros išlydžių.

III KOMISIJOS NARYS. Šį penkmetį statybą numatoma baigti. Ar kokios nors kliūtys jūsų darbą galėtų stabdyti?

GENRANGOVAS. Ąžuolas, ąžuolas, ąžuolas. Pradinio projekto sąmatoje buvo numatyta, kad statybai pakaks dvidešimt tūkstančių kubinių metrų. Tokios ąžuolo atsargos buvo sukauptos Kauno ąžuolyne, vieninteliame šių medžių draustinyje mūsų regione. Pasirodo, projektuotojų klysta. Iškirtę Ąžuolyno ąžuolus, mes įveikėme tik du trečdalius statybos. Teko panaudoti Stelmužės ąžuolą, Dionyzo Poškos Baublį, išsiderėjome iš smolenskiečių trejetą tūkstantmečių, skirtų Kino studijos vikingų laivo statybai. Iš Riazanės pavyko nusipirkti dar trejetą galiūnų, ir viskas!

III KOMISIJOS NARYS. Girdėjau, kad Kanadoje ąžuolų nors vežimu vežk!

GENRANGOVAS. Patys suprantate!.. Mūsų santykiai su užsieniu...

SARGYBINIS. Pavojus! Pavojus! Pavojus! Pelėdžvirbliai pasirodė!..

GENRANGOVAS. Slėpkimės! Visi paskui mane!..

Komisijos nariai ir darbininkai bėga slėptis į vagonus ir barakus

ELEKTRONAS (*bėgdamas*). Ačiū Dievui, viešnagė baigėsi. Visą nugarą skauda nuo tų prakeiktų pabėgių...

Pelėdžvirbliai užplūsta ištuštėjusią statybos aikštelę. Girdėti šaižus sparnų švilpesys ir plėšrus kleketavimas. Sargybiniai iš priedangos šakotinėm šaudo į juos, kol pagaliau pavyksta plėšrūnus nuginti. Iš tualeto būdelės, neaiškiu būdu joje atsidūręs, išlenda p i l i e t i s, viena ranka prilaikydamas smunkančias kelnes

PILIETIS. Tovarišči, gazieta nie najdiotsia! Kto odolžit mnie gazietu?

Pirmutiniai išlenda darbininkai, paskui, atsargiai dairydamiesi, K o m i s i j o s N a r i a i. Pilietis smunkančiom kelnėm apeidinėja visus, prašydamas laikraščio

GENRANGOVAS. Mieli komisijos nariai. Antpuolis baigėsi, tačiau zonoje, kaip matote, būti pavojinga. Kaip man pranešė iš prognozių biuro, netrukus laukiamas antras, galingesnis antpuolis. Galime dabar skristi į kitą, mažiau pavojingą objektą. Prašau visus nusiimti šalmus ir tvarkingai, be panikos sėsti į malūnsparnius.

K o m i s i j o s N a r i a i pamažu išsiskirsto. Taip ir negavęs laikraščio, paskui juos nuseka pilietis

ELEKTRONAS (*sargybiniui*). Ačiū, brolau! Laiku atjungei jėgos lauką ir praleidai mūsų mieluosius plėšrūnus. Jei ne jų antpuoliai, mums visiems nuo tų komisijų būtų galas. O pabaugino juos gerokai — girdėjai, kaip klykė?

SARGYBINIS. Dykaduoniai pasmirdę! .. Dabar turės visą amžių ką pasakoti. O jūsų kompanija laikys žodį?

BRIGADININKAS. Tau iš mūsų — dėžė pieno kokteilių, kaip sutarta!

PENKTA SCENA

Prabangaus buto svetainė, apstatyta rokoko ir empirinio stiliaus baldais. Ugnius P e l e r i ū n a s *sėdi minkštame fotelyje, skaitydamas laikraštį. Įeina* P o t e n c i j a

UGNIUS. Labai gerai, kad atėjai. Turiu tau kai ką pasakyti.

POTENCIJA (*sunerimusi*). O ką?

UGNIUS. Kur valkiojiesi naktimis. Tavo metų būdamas, aš sėdėjau prie vadovėlių, skaičiau knygas. O tu? .. Tau niekas nerūpi, išskyrus skudurus ir draugelius.

POTENCIJA. Netiesa! Aš perskaitau viską, ką mokytoja užduoda. Ir mano draugės daug gražiau už mane apsirengusios...

UGNIUS. Sėsk ir patylėk, kai tėvas kalba. Per anksti savarankiškai gyventi užsimanei. Kur dabar susirengei?

POTENCIJA. Einu su drauge į kiną...

UGNIUS. Niekur šiandien neisi iš namų!

POTENCIJA. Šimtą metų su tavim negyvensiu. Nesikišk į jaunimo reikalus, jei neišmanai.

UGNIUS (*grėsmingai*). Ak šitaip! Tuoj aš tau parodysiu!.. (*Išsiveria iš kelnių diržą ir artinasi prie Potencijos*)

POTENCIJA. Nedrįsk manęs liesti! (*Ugnius užsimoja diržu*) Gelbėkit, prievartauja!.. (*Atbėga motina Peleriūnienė*)

MOTINA. Kas tave prievartauja? Tėvai, nedrįsk liesti dukters...

UGNIUS. Ką noriu, tą darysiu. Mano duktė paleistuvė nebus. (*Grėsmingai artinasi prie Potencijos. Ši traukiasi atatupsta, paskui pasprunka pro langą*)

MOTINA. Na, matai savo auklėjimo vaisius! Ne namai, o grynas pragaras. Aš daugiau taip netversiu. (*Susinervinusi pravirksta, užsirūko*)

UGNIUS. Jeigu tiek rūkysi, tikrai netversi!

MOTINA. Čia cigaretės ne su tabaku, o su gydomosiomis vaistažolėmis. Man gydytojas bronchams prirašė.

UGNIUS. Tai kodėl kambary tabako kvapas?

MOTINA. Nežinau, iš kur tas kvapas... Netiki, pabandyk. (*Paduoda cigarečių pakelį*)

UGNIUS. Tabako kvapo niekas nepakeis... Juk žinai, kad jau penkeri metai kaip mečiau. (*Patylėjęs*) Man atrodo, kad Potencija šiąnakt vėl negrįš namo. Dega pauodegys mergai!

MOTINA. Ir man savo laiku degė, oi kaip degė. Kiek tave prisimenu, tu taip pat nepėsčias buvai!

UGNIUS. Taigi, kad risčias. Turiu dabar už savo ir tavo nuodėmes atkentėt... Ū-ūū-ūūū!.. (*Verkia*)

MOTINA. Tėvai, liaukis. Prisirijai kaip veršis ir dūdas paleidai! Kiek kartų sakiau, kad paliktum ramybėj mano losjoną...

UGNIUS. O gal turi ko nors geresnio? Neturi, neturi, neturi. Aš į gėdos eilę prie pieno kokteilių niekada nestojau ir nestosiu. Į partiją įstojau, ir užtenka. Kai išmes, tada mano karjerai — krachas. Valdytojo kėdė patogi ir aukšta, bet meta kaip iš katapultos. Kur tada man dėtis, — gatves šluoti? (*Išbėga į virtuvę ir grįžta su šluota rankoje*)

MOTINA. Tėvai, kas čia tau dabar pasidarė?

UGNIUS. Šluok pati, va, viską šluok! Aš tave pamokysiu, kaip šluoti! Indus šluok! (*Braukia per bufete sudėtą krištolą ir porcelianą*) Va, šitaip! Užuolaidas šluok! (*Nuplėšia šluota portjeras*) Televizorių šluok! (*Nuverčia televizorių*) Viską šluok! (*Dairosi, ką čia dar padarius*)

MOTINA. Tėvai, raminkis! Ką aš tau blogo pasakiau? Tėvai... (*Pasigirsta durų skambutis*) Liaukis! Girdi, skambina!

UGNIUS. Eik ir atidaryk. Tegu pamato, kaip žmonės gyvena! (*Durų skambutis zirzia vis įkyriau, Ugniaus galvoje virsdamas perkūnišku varpų skambesiu*) Atidarysi ar ne?

MOTINA (*išeidama*). Spjauk tu vienąkart į savo kėdę ir gyvenk kaip žmogus! Ir mano losjonų neliesk — jie man reikalingi. Aš (*koketiškai*) dar jauna moteris ir noriu būti graži...

UGNIUS. Naktį visos katės pilkos...

Pasigirsta katės kniaukimas, pro langą įšoka perbalusi P o t e n c i j a

POTENCIJA. Viešpatie, mūsų katinas pasiuto. Matot, kaip mane apkandžiojo ir sudraskė. (*Verkia*) Kaip aš dabar mokykloje pasirodysiu?

Įeina motinos lydimas p i l i e t i s, *šį kartą jau apsirengęs madingais džinsais ir megztiniu, virš kurio kyšo atlapota marškinių apykaklė*

PILIETIS. Tovarišč, jums banderolė! Raspišities čia! (*Atkiša kvitą*)

UGNIUS (*pasirašo, vartinėja rankose banderolę*). Kas gi čia galėtų būti? (*Skaito*) Ugnijui Peleriūnui, Lampėdžiai, Lenino 26. (*Atplėšia banderolę, išima panašiai kaip žemėlapis sulankstytą*

vatmano lapą, pamažu jį išskleidžia. Ant vatmano nupieštas KARSTAS SU JUODU KRYŽIUM)

UGNIUS. Oi, širdis! (*Griebiasi už širdies ir susmunka ant grindų*)

Pilietis neskubėdaamas dairosi po kambarį, tarsi jo nejaudintų esanti netvarka, prieina prie sieninio laikrodžio

MOTINA. Dieve mano! Tėvai, tėvai, kas su tavim? Potencija! Bėk kviest greitosios...

P o t e n c i j a išbėga

PILIETIS. U vas tut časy stojat. (*Pasižiūri į savo laikrodį, atidaro stiklines sienines laikrodžio dureles ir persuka rodyklę viena valanda atgal*) Deviatj časov, tridcatj minut.

ŠEŠTA SCENA

Tuščias vakarėjantis Lampėdžių karjero paplūdimys, apaugęs žilvičių krūmais. Čia pat matosi pušynas, girdisi cikadų čirškimas ir gegutės, kukuojančios laimę, vienišas balsas. Į šį idilišką peizažą įžengia ką tik pasprukusi pro langą P o t e n c i j a su polietileniniu maišeliu

POTENCIJA. Ar nepavėlavau? (*Žiūri į laikrodį*) Lygiai aštuonios! Kažkoks nerimas krūtinę

spaudžia. Man atrodo, kad aš jį myliu. Viešpatie, kokia aš kvaiša. Elai, kodėl vėluoji?

ELEKTRONAS (*pasirodęs iš krūmelių*). Nenoriu viešai rodytis. Tu juk žinai, kas man būtų, jeigu čia pagautų... Žiūrėk, ką aš tau atnešiau.

POTENCIJA. Kas čia?

ELEKTRONAS (*išsitraukęs videokasetę*). Čia — sekso filmas. (*Išsitraukia iš krepšio portatyvinį videotelevizorių*) Noriu tave supažindinti su vaikų gamybos pradmenimis.

POTENCIJA. Nuostabu, nuostabu!.. O kaip tai daroma?

ELEKTRONAS. Pamatysi, pamatysi, viskam savo laikas. Ar ugninio vandens atsinešei?

POTENCIJA. Senis viską išgėrė. Bet užtat va ką nukniaukiau... (*Rodo du maišelius cukraus*) Sakei, kad moki varyti...

ELEKTRONAS. Cukrus — irgi neblogai. Mačiau krūmuose paliktą kažkieno centrifugą. (*Paima cukrų*) Luktelėk manęs šičia... (*Dingsta krūmuose*)

POTENCIJA. Ko gero, aš jį myliu. O gal ir ne? Širdis plaka smarkiau ir kaista skruostai — to man anksčiau nebūdavo. O gal ir būdavo — gerai neprisimenu. Viskas susipainiojo... Aš — kvaiša, kvailė nelaiminga, kvaiša, kvaiša!.. Bet gal taip ir geriau...

Nepastebimai prie Potencijos prieina apylinkės įgaliotinis garbus visuomenės sargas Igno-

tas G u d z e v i č i u s, solidaus amžiaus vyriškis

IGNOTAS. Sveika, Potencija! Seniai matėmės — išaugai, išgražėjai. Ką čia veiki?

POTENCIJA. Mokausi lenkų kalbos. Tėvelis žada mane vežtis į Lenkiją.

IGNOTAS. Hm... mmm... Ar nieko įtartino nepastebėjai? Žmonės sakė, kad čia šlaistosi kažkoks įtartinas tipas...

POTENCIJA (*truputį įsižeidusi*). Ne, draugas įgaliotini. O dar kas jus domina?..

IGNOTAS (*juokauja*). Mane domina šios tavo išsipūtusios vietos. Štai šios... (*Plekšnoja sau per krūtinę*) Sakau, gal turi ten ką paslėpus? (*Bando įkišti Potencijai ranką už dekoltė, kita ranka staigiai stveria per liemenį*)

POTENCIJA. Ignotai, ką jūs darot?.. Ignotai, paleiskit mane. Ignotai, jūs šiandien nesiskutęs, jūsų barzda man duria. (*Ignotas bando ją parversti ant žemės*) Paleisk mane, bjaurybe!

Iš pušynėlio pasigirsta moteriškas balsas

BALSAS. Ignotai!.. Ignotai!..

IGNOTAS (*rėkia*). Einu! Einu! (*Paleisdamas Potenciją, tyliai*) Nerėk čia ant viso miško! Ką žmonės pamanys? (*Pasišalina*)

Potencija tvarkosi plaukus, pasižiūri į veidrodėlį, lygina susiglamžiusią suknelę. Ateina

Elas, nešdamasis du butelius drumzlino skysčio, prisėda šalia Potencijos, nugeria gurkšnį

ELEKTRONAS. Išėjo! Puikumėlis! .. Nuo tikro pieno kokteilio niekaip neatskirsi... Paragauk... koks skonis. (*Duoda Potencijai butelį*) Nusileikinsim kaip švabai!

POTENCIJA (*tvarkydamasi*). Kol tavęs čia nebuvo, man...

ELEKTRONAS. Kas tau? ..

POTENCIJA. Man buvo baisu...

ELEKTRONAS. Pamanykit — baisu! .. Pats baisumas dar priekyje...

POTENCIJA. Koks? Apie ką tu kalbi, nesuprantu?

ELEKTRONAS. Pamatysi. Na, į tavo sveikatą! (*Abu susidaužia stiklinėm ir išgeria*) Kaip, neblogai?

POTENCIJA. Duok dar...

ELEKTRONAS. Palauk, įpilsiu...

POTENCIJA. Įpilti nereikia... Aš... taip! (*Stveria butelį ir vienu mauku išgeria. Atsitokėjusi*) Oi, kokia aš kvaila! Galbūt pasirodžiau tau visai nekultūringa?

ELEKTRONAS. Ne, ką tu. Pažiūrėkime geriau filmą. (*Įdeda videokasetę, ekrane pasirodo nepadorūs vaizdai. Kurį laiką abu susidomėję spokso televizoriun*)

POTENCIJA. Kas tai? Nieko nesuprantu...

ELEKTRONAS. Aš tau išaiškinsiu. (*Parverčia Potenciją ant žolės ir šiai neryžtingai priešinantis bei šūkčiojant*: mama... nenoriu... paleisk... ką tu darai, — *įvykdo savo vyrišką priedermę*)

ELEKTRONAS (*po kurio laiko*). Be reikalo draskeisi!

POTENCIJA. Ir tu be reikalo...

ELEKTRONAS. Bet malonumą jutai?

POTENCIJA. Jutau.

ELEKTRONAS. Kokį?

POTENCIJA. Na toks... na toks, tarsi trumpas sujungimas. Akyse žalia žalia, o kojos pačios spardosi.

ELEKTRONAS. Man irgi kažkas darėsi... savaime. Bet tai nesvarbu. Svarbu, kad tu mane myli...

POTENCIJA. Myliu myliu myliu...

ELEKTRONAS (*švelniai bučiuodamas*). Atleisk, daugiau neturiu laiko, privalau grįžti į Kauną. Ir neklausinėk, kodėl...

POTENCIJA. Kodėl?..

ELEKTRONAS (*dingdamas krūmuose*). Kitą kartą paaiškinsiu.

Potencija rūpestingai naikina įvykusio coitus žymes, tvarkosi suglamžytą suknelę. Vėl nepastebimai prisėlina Ignotas

IGNOTAS. Viską mačiau. Kokia tu begėdė, Potencija!..

POTENCIJA. A-aa! (*Užsidengia veidą rankomis*) Kaip jūs drįsote! . .

IGNOTAS. Nori, kad viską papasakočiau tavo tėvams? . .

POTENCIJA. Nedarykite šito, prašau! Maldauju jus, Ignotai! . .

IGNOTAS. Tada duok!

POTENCIJA. Ką duoti? Apie ką jūs kalbate?

IGNOTAS. Ką davei tam tipui. Beje, iš kur jis?

POTENCIJA. Ko jūs mane tardote?

IGNOTAS. Tada eisim su manim į skyrių...

POTENCIJA. Niekur aš neisiu...

Ignotas stveria ją už rankos

POTENCIJA. Paleiskite mano ranką! Paleiskite, sakau... (*Bando išsiveržti, kita ranka dreskia Ignotui per veidą*)

IGNOTAS. Ak šitaip, bjaurybe! Tu priešinsies asmeniui, einančiam tarnybines pareigas? . . (*Pargriauna Potenciją ant žolės*) Dabar tu man viską duosi! . .

POTENCIJA. Neduosiu! ...oi, man skauda... (*Apgaulingai suglemba*) Duosiu... tik nespauskite šitaip, aš dūstu...

IGNOTAS (*įkarščio apimtas*). Duok, duok!

POTENCIJA. Duosiu... (*Laisva ranka pastveria greta gulintį akmenį ir duoda Ignotui į gal-*

vą. *Šis drykteli kojom ir atvirsta kaip epušės lapas*)

POTENCIJA (*stodamasi*). Dieve mano, ką aš padariau?! (*Judindama gulintį kūną*) Ignotai, atsiliepkite! Ignotai, jūs gyvas!? Ko jūs tylite? Ignotai, jūs gyvas? Ignotai (*konstatuoja*), jūs negyvas... (*Pabėga*)

Kurį laiką Lampėdžių šile girdisi buriančios laimę gegutės kukavimas. Paskui ją nustelbia melodija „Putj, dorožka bojevaja", pamiškėje pasirodo p i l i e t i s, nešinas laiškanešio krepšiu

SEPTINTA SCENA

Kauno geležinkelio stotis. Matosi stendas su paieškomais nusikaltėliais, bufetas ir praviros moterų tualeto durys. Iš jų išeina P o t e n c i j a su peruku ir tamsiais akiniais, apsidairo vogčia po salę. Keleivių joje nedaug. Ryžtasi prieiti prie stendo

POTENCIJA. Ir čia aš iškabinta! Atrodau neblogai. Kažin, ar gerai nusigrimavau? (*Pasitaiso blondinės peruką*) Plaukai — šviesūs, antakiai tamsūs... kalmukė, ir tiek. Kažin ar Elas mane bepažins?

DISPEČERĖS BALSAS PER GARSIAKALBĮ. Tovarišči pasažyry! Skoryj pojiezd Kaunas—Paryž otpravliajetsia s tretjego pierona piatogo puti. Vremia otpravlienija — ... nadcatj časov piatj minut. Povtoriaju...

Iš užpakalio tyliai prisėlina *Elektronas* *su* *Nemunu.* *Elektronas uždengia Potencijai akis*

ELEKTRONAS. Piliete, jūs areštuota...

POTENCIJA (*stengdamasi ištrūkti*). Paleiskit mane. Aš nieko nepadariau... (*Ištrūkus*) Oi, kaip tu mane išgąsdinai. Begėdis! .. Juk galėjau persileisti.

ELEKTRONAS. Susipažink, čia mano draugas Nemunas. Arba, kaip jį visi vadina, — kapitonas Nemo.

POTENCIJA (*atkišusi ranką*). Potencija. Malonu jus matyti.

NEMUNAS (*pabučiuodamas ranką*). Nemunas. Ir man malonu.

ELEKTRONAS. Kur tavo daiktai, Potencija?

POTENCIJA. Saugojimo kameroje... Elai, kaip tu mane pažinai? Juk aš pasikeitusi, tiesa?

ELEKTRONAS. Užuodžiau „Šanel" kvapą. Ir, be to, tavo kojos unikalios. Jų su niekuo nesumaišysi...

POTENCIJA. Liaukis, man dabar ne juokai rūpi. Ar dokumentus atnešei?

NEMUNAS. Štai jie! (*Paduoda dokumentus*) Nuo šiolei jūs — pilietė Afanasjeva Leonora Pavlovna, gyvenanti Suchumyje, Komsomolskaja 25.

POTENCIJA. Labai ačiū. Kiek aš jums skolinga?

ELEKTRONAS. Mes jau atsiskaitėme. Taigi, linkiu jums geros kelionės! Nemai, tu privalai globoti Potenciją. (*Potencijai*) Aš atvažiuosiu vėliau.

POTENCIJA. Tu gi sakei, kad mes kartu važiuosime! Elektronai, mielasis, sakyk, kas tau pasidarė? Pastaruoju metu tu toks... toks... tarsi nesavas... Sakyk, (*Priblokšta*) Tu turi kitą moterį?

ELEKTRONAS. Nieko neturiu. Paprasčiausiai, mano tėvas susirgo, o jo, be manęs, nėra kam globoti. Kai jis pasveiks, pasimatysime.

POTENCIJA (*raudodama*). Tau tėvas svarbiau negu aš. Aš šito nepakelsiu...

DISPEČERĖS BALSAS PER GARSIAKALBĮ. Tovarišči pasažyry. Skoryj pojiezd Vilnius—Tbilisi ujiezžaiet s šiestogo puti. Skoryj pojiezd...

NEMUNAS. Ššš š... Atsargiai. Milicininkai pasirodė...

Ateina du milicininkai: seržantas ir eilinis su vilkšuniu. Trijulė sustingsta, tarsi pozuodama skulptoriui. Vilkšunis prisiartinęs pakelia koją ir prišlapina Potencijai ant batelių

SERŽANTAS (*vilkšuniui*). Griša, idi siuda!

EILINIS (*pabrėžtinai garsiai*). Einam, seržante, išgert gazuoto vandens... (*Nueina*)

POTENCIJA. Oi, kaip išsigandau. Maniau, ims ir nusives. (*Pažvelgusi sau į kojas*) Elai, kas mane apšlapino?

ELEKTRONAS. Nežinau... Pati pridarei į kelnes!

POTENCIJA. Tu dar iš manęs tyčiosies! Aš tau šito niekuomet...

NEMUNAS. Liaukitės ginčytis. Traukinys atvažiavo. Pasibučiuokite, ir skirstomės.

ELEKTRONAS. Lik sveika, Potencija...

POTENCIJA. Niekur aš nevažiuosiu. Niekšas... Bjaurybė... apgavikas. Aš dėl tavęs viską... o tu man... Geriau nusižudysiu. (*Pabėga*)

NEMUNAS (*Potencijai*). Kur tu?..

ELEKTRONAS (*sustabdydamas besiruošiantį ją vytis Nemuną*). Nepasius! Einam, padarysim pieno kokteilio! Su recidyvistėm geriau neprasidėti...

NEMUNAS. Ar ji tikrai patvarkė tą milicininką?

ELEKTRONAS. Pasižiūrėk į nuotrauką. (*Baksteli pirštu stendo link*) Va — parašyta: „Ieškoma pavojinga nusikaltėlė Potencija Peleriūnaitė. Ypatingos žymės: ūgis 1,73 m, akys — mėlynos, brunetė, ant kairiojo skruosto nedidelis apgamas..."

NEMUNAS. Lyg ir sutampa. Negaliu patikėti... (*Draskomas vidinės kovos*) Man atrodo, kad aš ją įsimylėjau...

Įeina girtas p i l i e t i s

PILIETIS. Tovarišči, skažitie, gdie zdies možno kupitj suchuju buločku?

NEMUNAS. Iditie von tuda... (*Parodo į moterų tualetą*)

PILIETIS (*nueidamas*). Spasibo, tovarišči! Vot, kogda ja rabotal v komsomolie...

ELEKTRONAS (*piliečiui*). Idi, idi! (*Nemunui*) Neliūdėk, ji bus tavo... Tai eini ar ne?..

NEMUNAS. Man atrodo, kad aš dar pavysiu... (*Išbėga*)

ELEKTRONAS. Na, ir draugai. Apsišikėlių kompanija! Ir ko aš čia taip nervinuosi — net šalta pasidarė. Kai pagalvoju...

Vėl prisiartina du milicininkai su vilkšuniu

SERŽANTAS. Tovarišč, iditie s nami! Provierka dokumentov.

ELEKTRONAS. Rusiškai nesuprantu...

EILINIS (*imdamas už alkūnės*). Nesilamočink, pilietis!.. Eime su mumis!

ELEKTRONAS. Aš nieko nepadariau. (*Abu milicininkai užlaužia jam rankas ir vedasi į milicijos kambarį*) Ko jūs iš manęs norite?.. Tai žmogaus teisių pažeidimas! Paleiskite mane!

PILIETIS (*išlindęs iš tualeto*). Eto on! Ja iego uznal!

DISPEČERĖS BALSAS PER GARSIAKALBĮ. Tovarišči pasažyry...

Pasirodo išprotėjusi b o b e l ė *su bidonėliu*

BOBELĖ. Matau gaisrą nelaimingosios Teofilės namuose. Svieto pabaiga. Skelbiu svieto pabaigą!

AŠTUNTA SCENA

Teismo salė Lampėdžiuose. Procesas artėja į pabaigą. Kaltinamųjų suole Elektronas ir Potencija

TEISĖJAS. Ačiū jums, sėskitės. Kviečiamas liudininkas Ivanauskas Petras, Povilo.

LIUDYTOJAS. Tą vakarą aš susiruošiau meškerioti. Kaip visuomet, išsiviriau makaronų, įsidėjau uodo trūklio lervų...

TEISĖJAS. Trumpiau, pilieti liudytojau...

LIUDYTOJAS. Netrukus jau traukiau žavingom Lampėdžių karjero pakrantėm. Man įtarimą kėlė, kad nesigirdi gegutės kukavimo, žiogų čirškimo, o varnos protestavo, gulėdamos žolėje kojom į viršų...

TEISĖJAS. Trumpiau, pilieti liudytojau. Iš jūsų kalbos matyti, kad jūs apsiskaitęs žmogus...

Kalbėkite apie reikalo esmę.

LIUDYTOJAS. Netrukus tarp krūmų aš pamačiau gulintį kūną. Nesąmoningai žvilgtelėjau į laikrodį. Buvo devynios valandos keturiasdešimt minučių, todėl pamaniau, ilsis žmogus...

TEISĖJAS. Koks tai buvo žmogus?

LIUDYTOJAS. Mūsų apylinkės įgaliotinis Ignotas Gudzevičius. Aš jums jau sakiau... Dar norėjau jį užkalbinti, bet jis neatsiliepė. Tada supratau — įvyko tragedija. Mano įtarimą padidino ir tai, kad aplink jį buvo kraujas. Kraujas... Kraujas... Atleiskit, labai susijaudinau, negaliu daugiau šnekėti...

TEISĖJAS. Sėskitės! Svidietielsvujiet graždanin Ivanov Piotr Pavlovič.

PILIETIS. Ja vsio raskažu. Ja rabotaju v ministierstvie sviazi. V tot viečier ja raznosil počtu. Idu okolo karjiera, vižu — tielo. Riadom s nim — vot etot tovarišč. (*Rodo į Elektroną*)

TEISĖJAS. Teisiamasis Elektronas Songaila — jūs norėjot pasakyt?

PILIETIS. Da. Ja srazu ponial — ubijstvo. Ja, tovarišči, vojieval na frontie... dumaju, poimaju ubijcu. A on, kak uvidiel mienia, srazu načal biežatj. Ja za nim. Nie dognal jiego, svolačia! I jieščio ja skažu...

TEISĖJAS. Spasibo, dostatočno. Taigi visi liudytojai apklausti. Iš jų parodymų teismas susi-

darė nusikaltimo vaizdą. Dabar žodis suteikiamas prokurorui Jonaičiui Petrui, Povilo.

PROKURORAS. Draugai! Įvyko skaudi tragedija. Mūsų visuomenė neteko įžymaus žmogaus, žmogaus, kuris rūpinosi visų mūsų gerove, niekad abejingas nepraeidavo pro šalį. Jūs žinote, apie ką aš kalbu... Sukčius, grobstytojas, kyšininkas, vagis — visi bijojo mūsų apylinkės įgaliotinio Ignoto Gudzevičiaus taip, kaip smulkūs šakalai bijosi išeinančio medžioti liūto. Jo riaumojimas — aš norėjau pasakyti — jo veiksmai mums gali įkvėpti tik pagarbą ir pasitikėjimą. Bet aš daugiau nebekalbėsiu apie velionį. Aš papasakosiu, kaip įvyko ši baisi žmogžudystė.

Tą vakarą pilietis Elektronas Songaila, prisiviliojęs nepilnametę Potenciją Peleriūnaitę, įtraukė ją į girtavimą pačioje Lampėdžių landšaftinio-kurortinio draustinio širdyje — žvyro karjero pakrantėje. Nusikaltimo vietoje pilietis Elektronas Songaila ne tik girtavo, bet dar ir demonstravo nepilnametei Potencijai Peleriūnaitei pornografinius filmus su šlykščiais amoralaus turinio vaizdais, turėdamas tikslą šią suvedžioti. O juk nepilnametei Potencijai Peleriūnaitei ką tik stuktelėjo... aš norėjau pasakyti, sukako septyniolika metų. Pažeisdami tarybinės teisėtvarkos įstatymus abu kaltinamieji nusikaltimo vietoje virė pieno kokteilį savo gamybos priemonėmis — centrifuga, kuri, kaip žinoma, skirta grietinei gaminti.

Apkvaišinęs svaigalais nepilnametę ir sugriovęs jos dvasinį pasaulį amoralaus turinio filmu, pilietis Elektronas Songaila bandė nepilnametę Potenciją Peleriūnaitę išprievartauti. Tačiau mergina pradėjo šauktis pagalbos. Išgirdęs moteries riksmą, į nusikaltimo vietą atbėgo apylinkės įgaliotinis Ignotas Gudzevičius ir ketino nusikaltėlį sulaikyti. Pilietis Elektronas Songaila, apakintas nežmoniško įtūžio ir žiaurumo, nesidavė sulaikomas ir tris kartus sudavė nusikaltimo įrankiu — štai jisai (*pakilnoja ant stalo gulintį akmenį*) — Ignotui Gudzevičiui į galvą, todėl šis gavo mirtiną traumą. Pilietė Potencija Peleriūnaitė iš įvykio vietos pabėgo.

Tokia yra įvykių eiga. Aš reikalauju nusikaltėliui piliečiui Elektronui Songailai pačios aukščiausios bausmės — sušaudyti. Pilietę Potenciją Peleriūnaitę, nesant jos veiksmuose nusikaltimo sudėties, išteisinti, perspėjant, kad ateityje panašūs įvykiai nepasikartotų.

TEISĖJAS. Ačiū jums. Žodis suteikiamas kaltinamojo advokatui.

ADVOKATAS. Aš negaliu, aš pasipiktinęs tokiais prokuroro išvedžiojimais. (*Prisipila stiklinę vandens, išgeria ir nukrinta ant žemės*)

Salėje kyla sambrūzdis

TEISĖJAS (*mostelėjęs plaktuku*). Tvarkos! Prašome laikytis tvarkos! Pakvieskite gydytoją!

Įėjęs gydytojas apžiūri gulintį advokatą, bando daryti dirbtinį kvėpavimą. Matydamas, kad pastangos bergždžios, mostelt ranka, išsitraukia švirkštą ir... beda sau į veną. Po to neįprastai pagyvėja, juokiasi ir mostaguoja rankom

GYDYTOJAS. Turiu pranešti gerbiamam teismui... Draugai čia susirinkusieji!.. Mieli tautiečiai! Malonu jums pranešti, kad gerbiamas advokatas pačiu trumpiausiu keliu neskausmingai nukeliavo į amžinuosius medžioklės plotus. Tenepritrūksta jam stirnų, stumbrų, fazanų ir triušių, o jo strėlinė lai visuomet būna pilna strėlių...

TEISĖJAS (*suduodamas plaktuku į stalą*). Prašom laikytis tvarkos! Teismas išvyksta pasitarti...

Prisipila iš grafino stiklinę vandens, išgeria ir, stvėręsis už krūtinės, nukrinta

SUSIRINKUSIEJI (*pavieniai šūksmai*). Kas čia darosi?.. Gelbėkite... Šalin teisėją!.. Juos nunuodijo... Provokacija... vanduo — užnuodytas... Taip jiems ir reikia!.. Tegyvuoja anarchija!..

GYDYTOJAS (*apžiūri teisėją, bando daryti dirbtinį kvėpavimą, isteriškai juokdamasis*). Deja, mūsų gerbiamas teisėjas taip pat iškeliavo į amžinuosius medžioklės plotus. Medicina yra bejėgė

ką nors padaryti. Galiu tik pasakyti, kad kofeinas — puiki priemonė prieš stresus. (*Beda sau antrąkart švirkštu į veną*)

PROKURORAS. Teismo posėdis nutraukiamas. (*Beldžia teisėjo plaktuku*) Išveskite suimtuosius!

SUSIRINKUSIEJI (*pavieniai šūksmai*). Gėda... Šalin Temidės tarnus... Tegyvuoja teisingumas...

PROKURORAS (*beldžia plaktuku*). Salę prašome išsiskirstyti. Prašome laikytis tvarkos, nesigrūsti prie durų, kad nebūtų bereikalingų... (*Nukrinta*)

Salę apima isterija. Bilda apverstos kėdės, žmonės susispiečia prie durų, krinta, klykia. Tie, kas spėja pasprukti, pasprunka, jų likimas nežinomas, kiti lieka gulėti neįprastose pozose. Milicininkus, bandžiusius išvesti suimtuosius, nežinoma jėga bloškia ant žemės, jie raitosi agonijoje. Gyvi lieka tik kaltinamųjų suole sėdintys Elektronas ir Potencija

POTENCIJA. Elai, kas dabar mums bus? Nieko nesuprantu!

ELEKTRONAS. Aš irgi nieko nesuprantu. Bet manau, kad reikia naudotis proga...

POTENCIJA. Kokia proga? Tu nori pasinaudoti manim?

ELEKTRONAS. Ne tavim, kvaile! Tavim aš jau pakankamai prisinaudojau ir per tai atsidūriau čia... Reikia nešti kudašių!.. Juk mes laisvi!..

POTENCIJA. Mes laisvi?.. Aš tuo netikiu! Elai, mielas Elai, pabučiuok mane — niekas juk nemato!

ELEKTRONAS. Kad niekas nemato, tai gerai. Aš dabar tau nusuksiu sprandą. Kodėl davei melagingus parodymus? Kodėl suvertei visą bėdą ant manęs. Kodėl pasakei, kad aš — žmogžudys? Žinojai, kuo man tai gresia... (*Skaldo Potencijai antausius*)

POTENCIJA (*raudodama*). Nežinojau... Tau niekas negresia... Aš turėjau saugoti savo nekaltybę. (*Susitvardžiusi, iškilmingai*) Jeigu tėveliai sužinotų, ką tu su manim išdarinėjai, man — galas!

ELEKTRONAS. O dabar galas laukia manęs!.. Bet niekaip nesuprantu, kas čia įvyko? Kitaip, kaip antgamtinių jėgų įsikišimu, nepavadinsi...

POTENCIJA. Mano meilė tau, o mylimasis, išgelbėjo mus. Jokių antgamtinių jėgų nėra...

NEŽINOMAS GRIAUSMINGAS BALSAS. Yra!

Su perkūnišku triukšmu į salę nusileidžia neatpažįstamas skraidantis objektas, kitaip tariant, skraidančioji lėkštė. Iš jos išlipa du pažaliavusios varinės monetos spalvos ufonautai. Elektronas su Potencija sukrėsti, reaguoja skirtingai

POTENCIJA. Žiūrėk, žiūrėk, kas čia darosi! Man tiedu žmonės matyti!..

ELEKTRONAS. Čia juk, čia juk... skraidančioji lėkštė! Kiek kartų aš tau sakiau, kad jos egzistuoja!..

I UFONAUTAS. Žemės žmogau Elai! Tu labai teisingai mąstai. Mes pateisinome tavo pasitikėjimą...

II UFONAUTAS. Žemės žmogau Elai. Mes išgirdome tavo nelaimės signalus, kuriuos mums perdavė agentas MX-2 ties Kasiopėjos žvaigždynu, ir nedelsdami išvykome tavęs gelbėti. Atleisk, kad šiek tiek vėlavome dėl techninių kliūčių. Tavo tikėjimas mumis išgelbėjo tave.

ELEKTRONAS. Bet aš jumis netikiu. Visa tai — miražas, optinė apgaulė, aš, ko gero, kliedžiu. Niekada netikėjau ir netikėsiu religiniais prietarais... Man atrodo, kad aš sapnuoju.

POTENCIJA (*sunkiai tardama žodžius*). Ne, tu nesapnuoji!

Nutyla, tarsi užmiršusi, ką kalba, paskui pradeda virpėti, suktis aplink liemenį į kairę ir į dešinę, daužyti kumščiais nematomą kevalą: taip atrodo iš kiaušinio besikalantis viščiukas ar iš kokono išsivyniojantis drugelis, kol pagaliau iš jos plūstelí šviesos srautas

POTENCIJA (*pasikeitusiu balsu, lėtai žaliuodama*). Ne, tu nesapnuoji, Elai! Tiesiog tu iki šiol gyvenai žmogaus gyvenimą, o dabar gyvensi mūsų gyvenimą... žvaigždžių vaikų gyvenimą.

I UFONAUTAS (*Potencijai*). Malonu tave matyti, MX-2. Tu dar ne visai taisyklingai rikiuoji savo mintis, bet mes tave sveikiname. Tu puikiai atlikai savo užduotį.

II UFONAUTAS (*iškilmingu balsu*). MX-2! Už tavo kilnų žygdarbį ir pasiaukojimą Kosminės Taikos vardan mes ir Tarpgalaktinis Valdymo Centras skiriame tau patį garbingiausią vyriausybinį apdovanojimą — Elektromagnetinį Kryžių. Leisk man prisegti jį tau prie krūtinės.

Nuaidi Tarpgalaktinis Himnas, šiek tiek primenantis Lietuvos radijo vakarinių sporto naujienų signalus, kurio metu ufonautai ir MX-2 kariškai išsitempia, I ufonautas ištraukia ant raudonos aksominės pagalvėlės gulintį kryžių, II ufonautas iškilmingai prisega jį prie MX-2 krūtinės

NEŽINOMAS GRIAUSMINGAS BALSAS. Agentas MX-2, kitaip dar Potencija Peleriūnaitė, apdovanojama Elektromagnetiniu Kryžiumi už tai, kad pagaliau žvaigždžių duktė ir žemės žmogus susijungė pirmą kartą ypatingai nepalankiomis žemės sąlygomis, tuo pradėdami bendrą kūdikį, kuris tęs žvaigždžių vaikų populiaciją žemėje ir užtikrins tuo Kosminę Taiką. Ačiū jums, MX-2!

POTENCIJA. Ačiū jums! (*Paspaudžia abiem ufonautams rankas*)

ELEKTRONAS. Aš netikiu! Aš netikiu! .. Aš, ko gero, išprotėjau. Potencija, įžnybk man, ar aš nesapnuoju. Potencija, atleisk man! ..

POTENCIJA. Tu man atleisk, mielasis Elai, kad aš taip ilgai slėpiau savo paslaptį. Bet, suprask mane, aš juk neturėjau viršyti savo, kaip agento MX-2, įgaliojimų.

ELEKTRONAS (*verkdamas*). Atleisk man, Potencija... Aš... aš... norėjau tave palikti... su kūdikiu ant rankų. Aš... aš... toks niekšas. Aš... visuomet taip elgiausi su moterimis.

I UFONAUTAS. Žemės žmogau Elai! Mes, ypatingieji įgaliotieji Tarpgalaktinio Valdymo Centro atstovai, suteikiame tau Tėvo titulą ir įsteigiame žemėje Tėvo dieną. Galiu tau pranešti džiugią naujieną. AFRIKOJE, AMERIKOJE IR ANTARKTIDOJE ŽMONIŲ NELIKO! Mūsų mirties spinduliai dirba puikiai — žmonės miršta ir Azijoje bei Europoje. Senoji žmonių giminė savo egzistavimą baigia. Ar nori mirti drauge su kitais, ar vykdyti mūsų misiją — būti Naujųjų Laikų Adomu?

ELEKTRONAS. Aš... aš nežinau...

II UFONAUTAS. Galvok, skaičiuojame iki trijų. Vienas!

ELEKTRONAS. ... pasigailėk manęs...

II UFONAUTAS. ... du! ..

ELEKTRONAS (*skubiai*). Noriu!

II UFONAUTAS. Nuo šiolei, žemės žmogau Elai, Tu — Naujųjų Laikų Adomas. Prieš tave palikdami, mes tau įteiksime ypatingą dovaną. MX-2, ar esi pasirengus?

POTENCIJA (*kariškai*). Visuomet pasirengus!

II UFONAUTAS. Tai eik ir gimdyk!

POTENCIJA. Klausau!

I UFONAUTAS. Aš pabūsiu akušeriu...

Abu sulipa į skraidančiąją lėkštę. Netrukus pasigirsta naujagimio verksmas

ELEKTRONAS. Kas su manimi bus? Jūs pasiimsite mane kartu su savimi?

I UFONAUTAS. Deja, lėkštėje telpa tik trys Asmenys. O tu — nesi Asmuo...

ELEKTRONAS. O kas aš esu?

I UFONAUTAS (*išlipęs iš lėkštės su naujagimiu ant rankų*). Tu — Tėvas!

POTENCIJA. Tu — tėvas, Elai. (*Perimdama naujagimį*) Priimk iš mano rankų šį kūdikį.

ELEKTRONAS (*paima kūdikį*). Tėvystė — man nežinomas daiktas...

I UFONAUTAS. Tsss... tyliau. Pranešimas iš Valdymo centro. (*Visi nutyla. Po kurio laiko, džiaugsmingai*) Galiu jums pranešti džiugią naujieną. Žemėje — žmonių neliko... (*Elektronui*) Išskyrus tave, Elai. Ką tik mirė paskutinis žmogus! Taigi, Elai... Adomai, tęsk savo pradėtą darbą.

Jeigu savo veiksmais ir nepriekaištinga kūdikio globa nusipelnysi mūsų palankumą, suteiksime tau ypatingą malonę: šis kūdikis — ši mergaitė, kurią tu laikai ant rankų, užaugusi taps tavo žmona.

ELEKTRONAS. Bet juk tai kraujomaiša... Kraujomaiša...

I UFONAUTAS. Elkis kaip išmanai. Mes daugiau laiko neturime. Skrendame. MX-2, atsisveikinkite su Žemės žmogumi Elu. Ir per daug negaiškite. Jūsų laukia nauja užduotis Veneroje.

POTENCIJA (*bučiuoja Elą*). Sudie, mylimasis! Gaila, kad mes daugiau nebepasimatysime. Bet tu turi mūsų dukterį. Tegu tai bus šviesus prisiminimas apie mūsų draugystę ir praleistas kartu dienas...

II UFONAUTAS. MX-2, užteks kalbėtis. Skrendam!

POTENCIJA. Skrendam! Sudie, Adomai!

Potencija sėdasi į skraidančiąją lėkštę, paskui ją abu ufonautai

ELEKTRONAS. Tu mane palieki su savo kūdikiu?!. Moterys taip nesielgia! Gegutė tu... Gegutė!

Jo niekas nesiklauso. Skraidančioji lėkštė pamažu kyla į viršų

ELEKTRONAS. Niekšai, paimkite ir mane kartu. Ką aš dabar darysiu — vienas kaip pirštas, su šiuo... šita išpera. Aš čia nudvėsiu. Paimkite ir mane kartu, jūs žvaigždžių išsigimėliai. (*Lėkštė išnyksta*) Na, ir istorijon patekau! (*Lyg apsiraminęs*) Istorijon. (*Iškilmingai*) Aš istorinis asmuo — Adomas. Palauksiu, kol šis benkartas užaugs... (*Sugniužęs*) Bet juk tai — kraujomaiša. (*Rėkia*) Kraujomaiša! Kraujomaiša... Kraujo...

PABAIGA

Gulago univermagas

GYVENIMAS — SKOLON!

Ankstų rytą atsikėlęs,
Neužlipki ant skruzdės,
Nes gyvenimas pašėlęs
Tuoj tave įsidėmės
Ir kaip koks leitenantėlis
Rūsčiai vardo klausinės.

Nesakyki, nesakyki,
Pameluoki pirmą sykį,
Išsisuksi gal nuo cypės,
Nuo valstybinės teisybės:
Juk nenori, kad už grotų
Žiurkių muzika tau grotų.

Į gyvenimą kaip balių
Grįši, vitrinas išmalęs,
Šoksi breiką, kol jisai
Koją pastatys skersai:
Griūsi trilinkas ir nosį
Į betoną nubalnosi.

Kaip senais gerais laikais
Nusišluostysi burnelę,

Imsi vemti pinigais
Ir užkadrinsi panelę,
Paskui ją kaip ciuckis seksi
Ir ramybės nebeteksi.

Iš pašiūrės į pajūrį
Veši ją kažkur nakčia
Pasiturkšt, pasiamūrint,
Paklajoti po delčia.
Ir papulsi greit olon,
Kur gyvenimas — skolon!

Baigsis tavo rokenrolas,
Ir žiedeliai nužydės,
Ir veidelis prokuroro
Lyg bananas sužibės:
Surašys jis protokolą
Ir į zoną palydės...

... Ir į zoną, ir į zoną,
Ne kažkur į Arizoną!
Ten prieš visą garnizoną
Teks vaidinti tau bizoną.
Plauks gyvenimas pro šalį,
Ir sargai tupės bokštely.

Krimsi akmenį kaip duoną,
Krausi anglį į vagoną,

Melsi Dievą ir Madoną,
Kad pribaigtų faraoną,
Nes gyvenimas — žaltys —
Išmalė visus dantis.

Zonos mėsmalę išėjęs,
Nužydėjęs, išpendėjęs,
Laisvėn tu galbūt išeisi
Lizdo sukt ir krauti vaisių.
Ir prieš veidrodžio šukelę
Apmąstysi savo kelią.

— Gal norėtum balionėlį,
Popierėlį, saldainėlį,
Gal žemelės porą metrų,
Kad grabelis išsitektų...
Čiūčia liūlia, mik vaikeli, —
Tau dainuos maža šukelė.

TANKŲ DALINYS

rašyk marusia laiškus man į rusią
atsiūsk tabako kramtomos gumos
šaly gulago aš esu salaga
tačiau nepasiduosiu be kovos

suplėšiau vakar praporo mundurą
ir iš patrankos atsaliutavau

kaip sekas mamai greitai man bus amen
šiandien aš jau ne tas kuriuo buvau

sunki tarnyba šalyje tarybų
kaip sakoma — nei rublio nei garbės
kai generolui dėjau rokenrolą
manim susidomėjo kgb

man siuva bylą kad siunčiau viršilą
pas motiną ir organus kitus
manęs profano į afganistaną
dabar marusia niekas neišsiųs

tupiu hauptvachtoj ant minkščiausios tachtos
žiaumodamas saujelę anašos
majoras žada permest į disbatą
bet baisiai bijo nuomonės viešos

tavęs taip noris kad net krinta svoris
gal aplankyt marusia ketini
žiūriu pro langą apsimetęs šlanga
tai tiek naujienų tankų daliny

KOLONIJA

aš gyvenu kolonijoj ir gumą aš tempiu
gėlės nelaistau nekenčiu seržanto

aš zekų būriui pasakas seku
kurių nemėgsta ausys komendanto

ir eina laikas mano pėstute
nuo medžio ligi griovio padai dyla
nuskęsta kolektyviniam sraute
nes nieko nėr šlykščiau už kolektyvą

aš paskui laiką dviračiu minu
minu pedalais prieš raudoną šviesą
aš žaliame pasauly gyvenu
ir noris man apginti žalią tiesą

nemyliu aš gėlės neglostau utėlės
valerijonus uostau ir kaifuoju
nuo trykštančių minčių egzotiškų vilčių
kurios mane apsaugo nuo pavojų

aš negeriu arbatos ir nestatau slapčia
trobos ant marmurinės jūros kranto
aš gyvenu čionai tačiau esu ne čia
toli nuo kremliaus birbiančių kurantų

badau velėną purvinu pirštu
duobutėj sodinu banano sėklą
kurią radau tarp kaukolės dantų
bučiuoju moterį sakau jai: šmėkla

ji pyksta bet apsimeta linksma
ji skrieja margo cirko karuselėj

jai noris būti kurva bet ji yra dama
ir leidžia valandas vienatvės celėj

aš suklupau nakčia aš ne į tas duris
pataikiau bet miražas išsisklaido
vėl artinas diena ir siela man pilna
valerijonų vaivorinio aido

o kai man šitas gėrimas pabos
aš savo šmėklos paprašysiu tyliai:
paduoki man arbatos paduoki man kavos
gerai kad nuodo mirtino įpylei

tavęs aš nematau aš visas pradingau
ten kur anapilio kalva man švyti
gyventi nebenoriu aš daugiau
nei tavo veido mylimo matyti

kaip jis susiraukšlės kaip tyliai suanglės
kaip pelenais virs tavo kūnas tobulas
paduoki vyno man išvirto iš anglies
prispauski moneta akių man obuolius

aš išeinu tenai kur jūros ir kalnai
kaip paukštis kaip lėktuvas reaktyvinis
nes nepatinka man kai beldžiasi veidan
gyvenimas toksai prezervatyvinis

mieloji lik sveika aš nulaužta šaka
aš neauginsiu tulpių nei bananų

aš atmenu kai ką aš moju jam ranka
šaukiu aš jam atleisk man Dieve mano

gal gyvenau ne taip bet pasakyki kaip
savaip aš gyvenau savaip kentėjau
turėjau pinigų ir netikrų draugų
šėtonui savo dalią patikėjau

atleiski Dieve man nespjauki man veidan
priimk mane į savo tualetą
ten blizginsiu grindis kol suspindės širdis
priimki mane Dieve už monetą

aš gyvenu čionai bet aš esu ne čia
žalia anapilio kalva man švyti
aš ją matau nakčia ją garbinu slapčia
būdelė Dievo ten maža matyti

* * *

Kuomet duris milicija išverčia,
Slėpk banknotus, pastverk pistoletus
Ir suvaryki savo dalią karčią
Į jos gražiai išblizgintus batus.

Paskui, paklusęs balsui atamano,
Pabėk pro juodą skylę kamine.

Apžerki čiurkšlę miegančio fontano,
Suriki ir atjoki pas mane.

Tavęs seniai milicija nemyli,
Seržantas rašo tau protokolus,
Atjoki, mylimasis, pas Liudmilą,
Ten, kur šampanas, žvaigždės ir alus.

RUSIŠKAS ROMANSAS

Į vakarą atgyja restoranas...
Prasideda gyvenimas naktinis.
Į restoraną traukia atamanas
Su rožės žiedu ant plačios krūtinės.

Raudonas rožės žiedas — ne medalis,
Nes atamanas — širdyje poetas,
Sidabro durklą turi nusikalęs,
Kišenėj — užtaisytas pistoletas.

Pirštu pamoja jis oficiantui
Ir butelį degtinės užsisako.
Červoncą rausvą meta muzikantui,
Kuris nuo meilės muzikai apako.

Prie kito stalo geria prokuroras,
Kišenėn švarko orderį įkišęs,

Bet nepaims jis atamano Žoros,
Nes prokurorui užsakytos mišios.

Garuodama šalčiu, ateina Tania
Prie Žoros ir paprašo užrūkyti.
Nuo seno jai patinka atamanas,
Jai Žora atamanas — ne banditas.

Praplėšia Žora „Marlboro" pakelį
Ir klausia: „Gal išgerti nori, Tania?"
Ir sėdasi gražuolė jam ant kelių,
Ir narsų apkabina atamaną.

Užsako Žora butelį šampano,
Kamščiu į prokuroro snukį šauna
Ir nusijuokęs pasiklausia: „Tania,
Ar pamyluosi mano kūną jauną?"

Prie stalo sėdi prokuroras šlapias,
Nedrįsta nieko Žorai pasakyti,
O po stalu milicininkas slepias
Ir ruošias atamaną sulaikyti.

Bet atamano durklas neatšipęs,
Širdis dar neatšalus atamano.
Kvatoja garsiai Tania ir, užlipus
Ant stalo, šoka dievišką kankaną.

Staiga apvirsta prokuroro stalas,
Seržantas pistoletą rankoj laiko,

Bet sviedžia Žora jam veidan bokalą,
Ir Taniai po krūtim kulka pataiko.

Mirtis bučiuoja josios veidą jauną.
Už lango saulė taip iš lėto švinta.
Ji, išsitraukusi naganą, šauna
Į prokurorą ir ant žemės krinta.

Žygiuoja Žora per lavonų kalną,
Ir ašaros per skruostą rieda gailiai:
— Kur tu iškeliavai, manoji Tania,
Ko nieko nesakai, manoji meile?

ČIAPAJEVO BŪRYS

Kai baigias šnapsui pajamos
Ir nebėra ko krušt,
Vasilijus Čiapajevas
Baltųjų eina mušt.

Per giria joja tankiąją
Čiapajevo būrys,
Ir buteliai tačiankoje
Linguoja: viens du trys...

„Kak bieluju bpytj chočietsia,"—
Užtraukia jie bosu,
Ir Anka Pulemiotčica
Jiems pritaria bisu.

Kampan pastatęs kojines,
Čiapajevas sustos,
Už Armiją Raudonąją
Įkaldamas baltos.

O Pietia su armonika
Tuojau užgros gyvai:
— Ach, Vieročka, Veronika,
Verandočka, davaj.

Ach, Vieročka, užmėtyki
Baltuosius pagaliais,
Kai jie rausvam saulėteky
Prieš mus į mūšį eis.

Ach, Anuška, ach, angele,
Tu durtuvu krūties
Akis išdurki Vrangeliui
Ir imk jį ant danties.

Jums Petia ir Vasilijus
Tik ačiū pasakys,
Na, o paskui lai myli jus
Čiapajevo būrys.

GELEŽINIS FELIKSAS

Stovi Kremliaus penisas
Raudonoj valstybėj.

Geležinis Feliksas
Kontrą tardo cypėj:

— Pasakyk, Ivanuška,
Kur padėjai auksą?
Ar tu chuliganiškai
Dar ilgai man staugsi?

Pasakyk, Ivanuška,
Kam davei tu kyšio?
Į batus ispaniškus
Aš tave įkišiu.

Kam skaitei Jeseniną?
Kam kavinėj šokai?
Kam tu raštų Lenino
Niekaip neišmokai?

Pasakyki, mylimas,
Kur Marusią dėjai,
Kad ant mano kilimo
Į batus pridėjai?

Pasakyk, kam kėlei tu
Naktį virš čekistų
Nikolajaus vėliavą,
O ne komunistų?

Geležinis Feliksas
Tardo kontrą žvėrį,

O virš Kremliaus peniso
Penkiakampė žėri.

GULAGO UNIVERMAGAS

Kai laiko kolektyvinė dvasia
Į kolūkius Europą padalina,
Kai skutasi stačiatikiai barzdas
Ir žagrės eina skolint pas kaimyną,

Kai iš soboro grįžusi našlė
Arielkos gerti vyrui nebeduoda,
Saulėgrąžas jis spjaudo ant grindų
Ir spokso niūriai į batvinių puodą — — —

Tau rubliai saujoj glamžosi keli,
Bet kas iš to, nes parduotuvėj — tyrai:
Nei butelio, nei medžiagos nėra,
Tik pamušalas vietinei satyrai.

Užrašo vos bobutė po mirties
Tau palikimą — tuoj pašoka kainos.
Su viltimi į afriką dairais:
Ten — abeliai, o tu gal būsi kainas.

Veži save į lenkiją parduot
Už skudurus, nes santykiai gerėja.

Galbūt pavalgyt ir išgerti duos
Koks nors afganistanas ar korėja?

Išgėrei — vėlei darosi drąsu.
Jautiesi tikras vyras, ne nabagas
Namuos su makaronais ant ausų,
Kuriuos per naktį išvirė gulagas.

KARJERA

Kai buvau aš leitenantas,
Mane lankė guvernantės.
Buvo linksma iš flakono
Gert su jom odekoloną.

Kai tapau aš kapitonu,
Gert pradėjau tik raudoną —
Jis įkaitindavo kraują,
Vos išvydus bobą naują.

Kai pasidariau majoras,
Mano gestai tapo orūs:
Eidavau daryti gramą
Pas gražiausią pulko damą.

Buvo ji liekna blondinė,
Lakė šnapsą kaip undinė,
Ir todėl gan greitai mano
Suplonėjo piniginė.

Teko keisti eksterjerą
Ir toliau daryt karjerą —
Porą prietelių nukauti,
Pulkininko laipsnį gauti.

Kai tapau aš pulko vadas,
Nebedomino jau ledės.
Man knietėjo fiestą tęsti,
Admirolo dukrą vesti.

Greit sumainėme mes žiedus
Ir išvykom žemėn švedų,
Siuntėm juos pas Abraomą
Ir statinėm lakėm romą.

Taip pagėręs, pakariavęs,
Generolo laipsnį gavęs,
Maršalu panorau būti
Ir pagerint savo būtį.

Skėliau bobai aš į žandą,
Išmečiau jos visą mantą
Ir gan greit vedžiau caraitę,-
Kurios ūsai užsiraitę.

Uošvis caras buvo geras,
Maršalu mane padarė.
Kad nuo jo negaučiau barti,
Teko armiją pragerti.

Bet atėjo perestroika,
Ir suklupo uošvio troika.
Ką daryti, ką daryti?
Kokią bobą man varyti?

Ak, sudie caraitės ūsai!
Laikas lipti iš milinės.
Nuo šitos dienos aš būsiu
Personalinis eilinis.

ATSIPRAŠYMAS

Štai guli laiškas prieš mane, suplėšytas
skiautelėmis,
Ir kiekviena iš jų pikantiškomis papuošta
detalėmis:
Atrodo, verkta buvo čia, čia — rašoma su
šypsena.
Keli kableliai praleisti. Toliau: kreiva rašysena.

Skaitau vienoj: „Labų dienų", — o kiek toliau:
„Aš keršysiu",
„prieš gulant maudžiausi vonioj", „jaučiuos labai
nukaršusi",
„skolinga man", „taurių jausmų"... Juoda data
ir parašas.
Trys žodžiai išbraukti. Paskui, atrodo, lietos
ašaros.

Skiautelės netvarkingos gan iš vieno triūso
didelio.
Epistoliariniu menu, ne — audio, ne video
Kažkas kažkam kažkaip kažką tarsi
atsiprašydamas
Paveikti bandė psichiką, šias eilutes rašydamas.

Keliavęs pašto krepšyje, dėžutėje įkalintas
Štai guli laiškas prieš mane, o aš tarytum
stalinas
Ranka ČK suplėšau jį, ir mano akys —
berijos —
Jau dairosi po kambarį šiukliadėžės siberijos...

„Šiandien iš kontros tiek žinių", — nugrimzdamas
į mistinę
Palaimą, krupskajai tariu pro miglą komunistinę.

DVIOLETAI VIOLETAI

kortų malkoje voliojas damos ir valetai
šitą dainą aš paskirsiu valei violetai

už jos kryžius širdis būgnus už išgertą vyną
kad karaliui ji suteikia naktį ir nakvynę

šios landynės šeimininkas mafiozas tūzas
perka valę violetą šeria ją arbūzais

valės rankoj kortų malka sieloje azartas
valės kūnas išakėtas pūdymas suartas

pakaruokliai trys už durų sifilis už namo
kaip meilužis ant jos kelių katinas siamo

valė baigia prasilošti valė geria romą
anei vienas valės kelias neveda į romą

komunistės valės veidą dažo violetas
kortų malkoj būgnų damą nukerta valetas

PANELĖ NINA

Aš turiu panelę Niną
Stalininiais batais.
Iš jos rausvo lagamino
Kyšo automatas.

— Nina kaso, — skelbia TASS'as, —
Galvas kastuvėliais,
Pinasi trispalvę kasą,
Puošias balionėliais.

Duoda pusryčiams bananų
Leitenantė Nina,
Demonstrantus mikliai gena
Į psichiatrinę.

Nina iš Maskvos man trumpą
Siunčia telegramą:
„Ak, atvežki sūrio, kumpių,
Padarykim gramą".

Nina pavažiuoti kviečia
Sibiran rinkt uogų.
Po sijonu mini šviečia
Užpakalis nuogas.

Nina nori, Nina nori,
Bet jai neišeina
Gaut valiutos, didint svorį
Ir sukurti šeimą.

Pučia iš Rytų vėjelis,
Apetitas geras:
— Vilnius mūsų, o aš Ninos,
Gal rytoj bus karas?..

DRAUGĖS NINOS MEMUARAI

aš turėjau slaptą skaičių ir būrelyje mergaičių
išsimokslinus buvau
ir kadais per didį bumą aš už apvaloką sumą
saugumiete tarnavau

kad nebūtų gatvėj šalta aš nešiojau juodą paltą
šuns odos

draugą mauzerį turėjau kruopščiai sritį prižiūrėjau
Lietuvos

man draugai čekistai sakė kad esu aš mėlynakė
berija
kai bute padarius kratą leisdavau iš automato
seriją

išsigandę buožės cypė kad tarybinės valstybės
jie neišdavė
bet slaptos literatūros rasdavau aš sienų mūruos
arba išvietėj

laimė lankė mane jauną vyrai vesdavo į sauną
dulkinti
ir galėjau aš kaip noriu savo vyrą sekretorių
mulkinti

ak seni laikai praėję kontrų kaulai sudūlėję
miršta gvardija
vien skurdas ir infliacija žmonės šaukia okupacija
gelbėk partija

MONIKA

monika groja armonika
virkdo šunis ir praeivius

virkdo jauną mėnulį
nes monika — moteris

monika mėgsta olandišką
sūrį ir grupinį seksą
monika laksto vieškeliais
su motociklu

monika laiko viešpatį
kuris jai išperia kailį
išgeria skaidrųjį puslitrį
ir eina miegot

monika miršta armėnijoj
ir prisikelia gruzijoj
iškalta ant monetų
persiškai perskeltu profiliu

monika darbo didvyrė
ir dešimties vaikų motina
eina į univermagą
ir nebegrįžta iš jo

pirkite vyrai moniką
turėsit su ja malonumo
monika — pripučiama
grupinio sekso lėlė

aistiškai slavišku profiliu
iškalta ant monetų

motina mūsų bergždžioji
su armotociklu

DAINELĖ APIE ŽADINTUVĄ

Aš sapne lankau haremą,
Sprendžiu moterišką schemą,
Vyną, moterį ir mirą
Aš perku už vieną lyrą.

Bet sučirškia žadintuvas:
Laikas bėgt į parduotuvę
Kruopų pirkt ir makaronų,
Kad įtikčiau savo poniai.

Man sapnuojas papuasė,
Storalūpė, ilgakasė.
Jos dailus liemuo ir kojos
Kelia didelį pavojų.

Bet surinka žadintuvas,
Spiegia radijo imtuvas.
Lavina garsų užgriūna
Sopulingą mano kūną.

O sapne šampano taurę
Pakelia viešnia iš šiaurės.

Jos plaukai kaip varno sparnas
Sklando prietemoj tavernos.

Bet suzvimbia žadintuvas,
Ir to sapno — kaip nebuvę.
Atsikėlęs nuo pagalvių
Būsiu savo laimės kalvis.

Sapnuose graži kreolė
Kloja man pūkinį guolį.
Dekoltė žaibuoja nuogos
Krūtys kaip aviečių uogos.

Bet sukaukia žadintuvas,
Ir aš vėl — ne paleistuvis.
Pastveriu kombinezoną
Ir žengiu į darbo zoną.

Skamba tango ilgesingas...
Aš — gražuolis įnoringas,
Anglę pastveriu, čiuožiu
Pasiglamžyt po medžiu.

Žadintuvas žiauriai skamba,
Sviedžia patalus į kampą,
Išgirstu aš jo komandą
Tuoj apleisti savo landą.

Sapnuose esu patyręs,
Kiek skaistybės turi vyras:

Ja naudojasi mulatės,
Rusės, negrės, azijatės.

Žadintuvo žalias tonas
Pakelia kaip faraonas,
Ir idilė pasibaigia —
Vėl į kalvę bėgti reikia.

Aš darbe kilnoju kūjį,
Kovą tęsdamas už būvį
Ir kilnodamas sapnuoju,
Kad aš myliu, ne kovoju.

Geležis karšta kaip švedė,
Baisiai knieti ją iškniedyt,
Kalt spenelį, blauzdą, bambą,
. . .bet vėl žadintuvas skamba.

Žadintuve, žadintuve,
Kuo aš tau esu užkliuvęs?
Man į tavo mechanizmą
Įstatyti noris klizmą,

Kad spyruoklės surūdytų
Ir manęs nebetrukdytų,
Kad nesuktumei rodyklių
Ir nerodytum rodiklių.

Žadintuvui subyrėjus,
Laisvas būčiau tartum vėjas,

Pasigaučiau kokią mergą
Ir nugrimzčiau į letargą.

TRAKTATAS APIE TRAUKĄ

Jis su ja traukė pievom per balą,
Kur pliuškenos ožiai ir vėžiai,
Ir pajutęs, kaip oras atšąla,
Pasiklausė jis jos negražiai:

— Ar norėtum, mieloji, į klėtį
Šitą vakarą tykų užeit —
Ten galėčiau tave aš mylėti.
Bet atšovė ji jam: „Tik negreit...

Greitai aš negaliu ir nenoriu.
Pažiūrėki, kaip temsta aplink.
Man atrodo, kad šitokiu oru
Nepatogu mergaitei sulinkt".

Taip kalbėjo jie sau, nematydami,
Kaip šalia, ant kelmų keturių,
Sėdžiu aš, epopėją rašydamas,
Kad ne šiaip jau rašau, o kuriu.

Jis ją stvėrė per liemenį veikiai
Ir sušuko: „Aure, poeta...
Gal idilei šio vakaro reikia
Nusitraukti mudviem greta".

Saulė leidos už kalno nejaukiai,
Ir stebėjau ašai tuo metu,
Kaip prie ąžuolo seno nutraukė
Juos žmogus fotoaparatu.

Šios planetos trauka begalinė
Viską traukia, kaip traukė jis ją,—
Nesutrukdė jėga pašalinė.
... Man tik nuotrauka liko, deja.

KARIŠKAS ROMANSAS

Ji, prisipildžiusi protesto,
Tarytumei katė maiše,
Nusprendė nebegrįžt į miestą,
Kur buvo karo atašė.

Gamtos dukra, graži, žaisminga,
Sutviskus saulės spinduliais,
Griovy sėdėjo nelaiminga
Ir žaidė rūko rutuliais.

Bet atašė nebuvo mietas
Ir, negalėdamas miegot,
Paliko Dievo valiai miestą,
Kad ją galėtų suieškot.

Jis jos ieškojo ir surado
Miške, kurs augo prie namų.

Ji buvo nebetekus žado
Ir atpažinimo žymių,

Bet neraudojo, nerimavo
Ir nepasivertė kiele.
Linksmai kvatojo sau į drevę
Ir krapštė dantį šakele.

Jis jai kažką svarbaus pasakė,
Maždaug: „Sugrįžkite pietų. . ." —
Ir nuplasnojo kaip plaštakė
Su smilgos žiedu tarp dantų.

Ir ji, pajutus skrandy alkį,
Jį nusivijo iš paskos.
Restorane sriubos užvalgė,
Užkando duonos ir dešros.

Kai laikrodis parodė laiką,
Jinai atgavo jausmo saiką,
Ištarus tykiai: „Voobščie. . ." —
Ir, iš depresijos išplaukus,
Bučiavo garbiniuotus plaukus
Gražiajam karo atašė.

DIDVYRIO MEILĖ

— Nudurk mane, — šnabždėjo ji karštai,
Priglusdama prie didvyrio krūtinės, —

Aš viską atiduosiu tau už tai,
Nes trokštu tavo meilės žūtbūtinės.

— Aš tavo, — ji šnabždėjo tuo metu,
Kuomet jisai užkėlė jai sijoną, —
Štai mano krūtys — balandėliai du,
Bučiuoki jas, bučiuoki Desdemoną.

— Aš negaliu, — sukliko ji ūmai,
Kuomet ranka jo slinko prie kelnaičių. —
Aš atsiduosiu tau tenai, žemai,
Kaip daro tik nedaugelis mergaičių.

Herojus sagstė liemenuką jai
Ir šarvus savo nusviedė į šalį,
Ir jo šlaunis aptaškė jos kraujai,
Kaip patinui, kurs paima patelę.

— Giliau, giliau, — dejavo ji, kada
Jisai savy pajuto baisią jėgą.
Ir taip praslinko meilės valanda,
O gal prabėgo taip, kaip sperma bėga.

Paliko klony ištrypta žolė,
Kvadrato formos, kaip atlikus aktą.
Ji tarė: „Vis dėlto esu kvailė", —
Ir pabučiavo didvyrį į kaktą.

Jie išsiskyrė ties tvoros kampu,
Nes kiekvienam truputį palengvėjo.

Jisai namo sugrįžo zigzagu,
O ji — gan išdidžiai, nes taip reikėjo.

LIUCIJA IR GYVENIMAS

Prie jūros, perrišta šilkais, maža bėgiojo Liucija,
Ereliai sklandė virš uolų ir vyko revoliucija.

Mergaitę ruošės išbandyt Gyvenimas, jos budelis
Žalsvom kriauklainių akimis, pražilęs tartum
pudelis.

Kapų tyla, bangų narsa pleveno virš galaktikos...
Mergaitė buvo dar jauna ir neturėjo praktikos.

Iš vietos tos, kurioj širdis, Jisai ištraukė skalpelį,
Užkando sūrio, lašinių, kad nugalėtų alpulį,

O ji veik tuo pačiu metu šukavosi dainuodama,
Žuvėdrų skrendančių būriams balta ranka
mojuodama.

— Pavirsiu po mirties gulbe ir skrisiu į
Italiją, —
Dainavo ji, kuomet Jisai ją apglėbė per taliją,

Pamirkęs gniužulą vatos į destiliuotą spiritą
Ir įsikišęs sau burnon, lyg mėgtų pieną virintą:

— Aš nežinau, kas daros man, — pasakė jai
Gyvenimas, —
Kurion čia vieton tau įsmeigt, kad neapimtų
nerimas.

Širdis sveika, kasa vešli, dubuo platus kaip
Azija.
Aš nežinau, ar bus gerai, kada įvyks invazija.

Gal durti čia, po krūtimi, gal tikrinti charakterį...
— Tu kvailas dar esi visai, — pasakė ji kaip
aktorė, —

Yra tiktai viena vieta, kurią man sopa
retkarčiais,
Tad smeik jon skalpeliu greičiau, nes susilauksi
atkirčio.

— Galbūt tu ir esi teisi, — pasakė jai
Gyvenimas, —
Reik operuoti tas vietas, kurias galbūt įmanoma.

Dejavo: „Mirštu..." — pamary maža mergaitė
Liucija,
Kai prasidėjo jai pirma Gyvenimo poliucija.

SPORTIŠKA DAINELĖ

Sportuoja tėvas, hantelius kilnoja,
Dangun svarsčiu dvipūdžiu užsimoja,

Skraidina ietį į kaimyno klėtį
Ir peršokt jam per tvorą baisiai knieti.

Mama, į disko sektorių įstojus,
Mosuoja rankom ir kilnoja kojas,
Bet jai šeimyniniam stadione per ankšta,
Norėtų sibire atlikti mankštą.

Sesuo — rinktinės mūsų kapitonė
Kaip visada už tvarto žaidžia tenisą.
Jos priešininkas — pirmininkas Jonas, —
Ant žagrės užsilipęs, rodo penisą.

Dar neaptartas liko brolis Petras,
Kurį vilioja dailė ir teatras.
Jis vienas šeimoje mūs — atskalūnas,
Nors suręstas yra tvirtai galiūnas.

Senelė klaikiai myli aerobiką,
Senelis — nuostabiausias akrobatas.
Duok dėdei Simui žirgą — jis parodytų,
Kaip cirke sukasi maniežo ratas.

O aš? Aš retkarčiais žaidžiu šachmatais
Arba skraidau danguj aerostatais,
Tačiau užvis labiausiai man patinka
Pakviesti savo pusbrolį į ringą.

Tenai mes vienas kito šonus kuliame,
Tenai, į nosį gavę, apsiverkiame.

Tada aš vėl stveriu mašiną siuvamą
Ir pajuntu prasmingą darbo vertę.

JAMAIKA

Jamaika, nuostabi šalele,
Kur kokosinės palmės želia,
Mane vilioji tu seniai,
Net prakaituoja marškiniai.

Vilioji, kaip žuvėdra jūrų,
Mane, paklydusį tarp mūrų,
Gražiai tinkuotų ir dažytų,
Kuriuos gyvena šeimos žydų.

O aš esu lietuvis tikras.
Negera man gyvent Kaune.
Jamaikon nõriu nuvažiuoti
Ir tart mulatei meilės žodį.
Išvežkit, žydai, ir mane.

Jei ne, aš veršiuos pro pasienį,
Kaip kontrabandininkas koks.
Dirižabliu praskrisiu dieną,
Kai pasieniečiai tvistą šoks.

Jamaikoj skanų romą varo,
Svajingai groja gitara,

Ir nuostabūs bananai dera,
Kurių Lietuvoje nėra.

Žavingą dainą ten niūniuoja,
Tenai nešioja sombrero.
Ant kranto patefonas groja
Ravelio tykų bolero.

Flamingai plaukioja lagūnom,
Tenai labai labai šviesu.
Jamaikoje gyventi noriu,
Kad ir bute be patogumų,
Nors nuo tarybinio saugumo
Sulaukčiau kojų ir ausų.

DOLERIAI

Yra šalis Amerika,
Galinga ir žiauri.
Ten mano draugė Erika
Gyvena pamary.

Tarytum motoroleriai,
Praūžiantys kely,
Tenai kursuoja doleriai,
Kaip fikusai žali.

Ach, doleriai, nedorėliai,
Kodėl jūs taip toli!?

Kam Afrikon jūs skrendate,
Bučiuojat mulates
Ir kelio neberandate
Šalin TSRS.

Nelėkite į Angliją,
Pabūkit su mumis.
Jus Michailas-angelas
Padailins kalbomis.

Aš dirbu čia, sapnuodamas,
Kaip gera būt išties
Valiutą konvertuojamą
Priglausti prie širdies.

Aš šveicoriumi viešbuty
Darbuojuos ir kenčiu,
Nes noris man į viešnamį
Penktajam aveniu.

Aš laukiu nuo gimtadienio
Ilgai dienos vienos,
Kol Štatų ambasadoje
Man vizą dovanos.

Išskrisčiau Pan American,
Sulaukęs bilietų,
Pas savo draugę Eriką
Prie Ramiojo krantų.

Gyvenčiau sau dangoraižy
Ir ūžaučiau linksmai,
Ir doleriui už grožį jo
Aš lenkčiausi žemai.

Nupirkčiau Panasonic'ą
Už dvidešimtį sū.
Tenai — gyvenčiau žmoniškai,
Čia — elgeta esu.

Kalbėčiau ne gulagiškai,
O atvirai labai.
Sovietams tarčiau angliškai:
Good bye, my love, good bye!

Ar atsiras toks sponsorius,
Ar atsiras bent kas,
Kurs vežtų į Niujorką, o
Ne pas baltas meškas.

VESTERNAS

        groja tango
        groja tango
tango visą amžių gros
        su kaubojum
        ant mustango
ant mustango nugaros

valgau mango
valgau mango
valgau mango Vakaruos
džimą gerdamas
prie lango
restoranuos ir baruos

laukiu gango
laukiu gango
laukiu gango paramos
mafiozo
aukšto rango
jau pusketvirtos paros

pykstas altas
pykstas altas
pykstas altas su bosu
aš nekaltas
aš nekaltas
nežinau aš kas esu

kaista koltas
kaista koltas
koltas degina rankas
aš nekaltas
aš nekaltas
nežinau aš kaltas kas

kaip jauna
orangutangė

meilės šauksmo lydima
        man ant rankų
        susirango
briliantinė dama

        sentimentų
        sentimentų
sentimentų neturiu
        duoki centų
        duoki centų
duoki centų jai tariu

        plėšti banko
        plėšti banko
aš šuoliuoju be galvos
        graužiu mango
        šoku tango
ant mustango nugaros

VENGRIŠKI ESKIZAI

kabo akcijos ant akacijos
muchas gracios muchas gracios

danguje smurtauja mėnulis
jaunas lyriškas vengrų nabobas
nusileidžia vakaro tiulis
lyg kelnaitės klasiškos bobos

aš imu šaukšteliu korėjietę
šakute aš padėstau negrę
bet kaip gurmanui germanui knieti
pabučiuoti į taliją vengriją

palaižyti krūtų jos budą
prisikėlus iš buto šeštą
sudainuoti pailgą mudrą
ir sugrūst į tarpukojo peštą

kokios moterys kokios moterys
statinaitėje prie balatono
ne nitratinės o erotinės
tartum dugną kumščiu baladotų

aš joms duodu padulkinti wilno
pabučiuot įsitempusį kovno
nes tokajuj įbridęs į vyninę
dėjau skersą ant lvovo ir rovno

į mane nusileidžia sijonai
kai geriu su marica činzaną
man dainuoja madona neoną
gerkliniu: meine lieber susanna

oi zuzana tatjana pas chaną
ji nežino ką daro kadaro
ji kutena vargšą tarzaną
gelsvoje kupetaitėj narzano

mano kelias tiesus kaip siaurukas
į gražiausią teatro kinietę
kai be gailesčio atvirukais
bombarduoju sovietų pilietę

ak užteks plakti kavą pas hunus
ak greičiau nuoširdžiau į bombėjų
nes jaučiu kaip madjarės šakumas
ir šaunumas manasis bobėja

nusileisti nuleisti išlieti
šitą skystį nuslysti paklysti
kad gražiausia gulago nimfetė
uždainuotų kaip vienos solistė

GYVENIMO MUILAS

Lojimas liūdnas alkanų šunų
Paliečia mano širdį švelnumu,
Tirpstu tarytum cigaretės dūmas.
Lašelis vyno, ir manęs nėra,
Ir kaupiasi namų rūsti audra,
Lyg dykuma praūžiantis samumas.

O aš į svaigų griovį nuvirstu
Ir vandeny šaltam toliau tirpstu,
Ant krašto tupi blogis — mano brolis.
Mane greit faraonai du paims —

Bus peno paskaloms, gandams, mintims:
— Jį užmušė kareivis Al — Koholis.

Aš nesikaunu su tamsiom jėgom —
Grimztu savosios sielos prabangon,
Rūkau, geriu ir parašau romaną,
Ir moterį sugundau nekaltai.
O balsas kalba: — Kiek tu praradai
Vaikų savų per gėrimus ir meną.

Šią naktį vyksta debesų puota,
Po žemę šlaistosi gėlė girta,
Ir skamba pagiringas telefonas.
Aš pakeliu ragelį. Tu sakai,
Kad rankos sunkios, suvelti plaukai,
Kad nepraraščiau turinio dėl formos.

Naktis tamsi. Aš iškviečiu taksi:
Žygūnų vienas — dvidešimt penki.
Į moteries duris banknotas skrenda.
Idėjos tvaksi kairiame pety, —
Jo tatuiruotos rožės atminty, —
Pro kaukolės akis švelnumas lenda.

Kaip paskutinis duonos trupinys
Į lūpų šviesą skrenda bučinys,
Ir antklodė aritmiškai alsuoja.
O danguje vėl kaupiasi audra:

Jinai gera, bet ir žmona — gera,
Ir vaiko verksmas pakelia ant kojų.

Tai rožės pražydėjimas tamsoj,
Kurį radau aš išpintoj kasoj,
O likusį gyvenimą — į muilą.
Gerai, kad šaškių partija yra,
Labai gerai, kad artinas aušra
Prie ištvermės vandens, kantrybės mulo.

Dar vienas žodis — ir prabils tiesa.
Dar judesys — ir supinta kasa,
Gurkšnelis vienas — ir nutrūksta kinas.
Vėl stalas, cigaretė, arbata,
Riba blaivybės, užbaigta puota.
Aš taip baigiu. Tegu kiti kankinas.

MADAM STAGNACIJA

gyvenimo upe sruvena padugnės
lietaus kanalizacijos išpiltos
madam stagnacija prakvipus dūmais kadugio
namo keliauja per beždžionių tiltą

stagnacijos nekantriai laukia bestija
su bestuburiais pragaro gyvūnais
ir plėšosi politikos sugestija
palikus be tikėjimo karūnos

stagnacija su šypsena kaip caritas
panelė kasos karišką mundurą
kol vėjo gūsis ją šiukšlynan parita
kaip prasigėręs kerdžius kaimo durą

laukai nuplikę sulaukėję kaimenės
neužderėjęs derlius kukurūzų
prie drūkšių kur marytės sklido aimanos
atominė susprogti baigia rusų

stagnacija jau nekvepia sensacija
nebesiplėšo šokt per okeaną
dviem šuoliais nes be galo trukdo gracija
iš kaukolių karių afganistano

stagnacija klajoja po imperiją
kaip komunizmo šmėkla po europą
iš kapo dieną išrausiamas berija
ir nuosava sutrypiamas kanopa

ir traukiasi jo armija paradinė
ginkluota pionieriškais kastuvais
ir girdis informacija per radiją:
apsaugokite maskvą nuo lietuvių

VALDŽIOS VYRAI

Kaip jūs šokat, kaip jūs grojat, kaip jūs tviskat,
Kaip jūs geriat stiprų padažą rytais.

Kaip jūs miegate ramiai po obeliskais,
Apsimetę nekaltučiais ir šventais.

Kaip gražiai jūs vėl sulipdote herojų,
Kaip jis valdo prisitaikėlių minias...
Ir patekęs į minias tas aš mauroju
Ir alkūnėm šiurkščiai stumdau paneles.

Taip, esu minios sriuboj aš, tik aš vienas,
Ir baisi mane kamuoja nedalia,
Kaip išstumdyt šito naujo rojaus sienas,
Kur nešviečia niekad Viešpaties valia.

Ką daryti, ką daryti, ką daryti?..
Gal kutent herojui įsčias pieštuku,
Šokt prie lovio, ligi soties prisiryti
Ir užmigt ant sosto kiaulišku miegu?..

Štai vėl neša naujo ciesoriaus ikoną,
Paskui ją — liokajų debesis.
Vėjas virkdo muzikanto saksofoną,
O klausytojas užsikemša ausis...

ŠUNYS

Ak, nekeikime likimų,
Jei ne pagal pašaukimą
Mes gyvename kaip šunys,

Storo kaulo laukdami.
Lojam, žvanginam grandinėm,
Einam lakt į užkandinę,
Ir nė vieno mūsų balsas
Nekeliauja dangumi.

Šuniui dvesiant, renkas žvėrys,
Būsimuoju kaulu gėris,
O tuos žvėris nuo viršūnių
Stebi akys vanagų...
Kurgi tas didysis protas,
Kurs ištiesina kuprotus,
Jiems keturpėsčiaut neleidžia
Arba vizgint uodegų.

Nusikaltusią žmoniją
Plaka žaibas kaip leliją,
Tarp kontorų ir tarp salių —
Laidotuvių šurmulys.
Argi atsiras bent vienas,
Kurs į cerberio blakstienas
Spjaus ir mirdamas bent sykį
Jam teisybę pasakys?

TURINYS

Gintaras *PATACKAS*
LAMPĖDŽIŲ KARJERO PASLAPTIS
GULAGO UNIVERMAGAS
Novelės, pjesė, poezija

Redaktorė *R. Kubilienė*
Viršelio dailininkė *A. Jacovskytė*
Meninis redaktorius *R. Orentas*
Techninė redaktorė *R. Lukaševičiūtė*
Korektorė *S. Daugirdienė*

Duota rinkti 1990 04 12. Pasirašyta spaudai 1990 07 09. S. L. Nr. 257. Leidinys 12514. Formatas 60×90/32. Popierius ofsetinis Nr. 1. Garnitūra „Baltika", 9 punktai. Iškilioji spauda. 5,25 sąl. sp. l. 5,38 sąl. spalv. atsp. 4,91 apsk. leid. l. Tiražas 8000 egz. Užsakymas 5093. Kaina 1 rb 40 kp

„Vagos" leidykla, 232600 Vilnius, Gedimino pr. 50
Spausdino „Vilties" spaustuvė, 232600 Vilnius, Strazdelio 1

Patackas G.

Pa358 Lampėdžių karjero paslaptis; Gulago univermagas: Novelės. Pjesė. Eilėraščiai.— V.: Vaga, 1990.— 164 p.

ISBN 5—415—00758—X

Naujajame rašytojo kūrybos rinkinyje vyrauja groteskas, ironija, absurdas, parodijuojama „sunkioji" literatūra. Knygoje spausdinama pjesė „Lampėdžių karjero paslaptis" — komiška ateities vizija, kur šaipomasi iš banalybės menininkų ir pankų gyvenime, ironizuojama „didžioji" meilė ir nūdienos revoliucijos perlenkimai.

P $\frac{4702390206—154}{M852(08)—91}$ 65—91

UDK 888.2-32

1 rb 40 kp

G.P.